

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS

KUNNALLISVALITUS

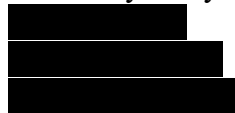
Koskee: Keuruu, kaupunginvaltuusto, pöytäkirja 08.09.2025, § 50 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen (LIITE n:o 1)

Tiedoksisaanti: Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville Keuruun kaupungin kotisivuille 10.9.2025

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa eli Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry:n katsotaan saaneen tiedon päätöksestä 17.9.2025 ja näin viimeinen valituspäivä on 17.10.2025.

Valittaja:

Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry. ly 1933665–5

Vaatus: Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry., jäljempänä Korpikirjasto ry., vaatii, että hallinto-oikeus kumoaa Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 § 50 tekemän Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksymispäätöksen, koska

- päätöksenteossa on tehty menettelyvirheitä, valmistelu on ollut valikoivaa, eikä kaupunginvaltuustolla ole ollut riittäviä tietoja päättämästään asiasta
- valmistelussa ja päätöksenteossa ei ole otettu riittävästi huomioon Pihlajaveden osayleiskaavan määräyksiä, vesistöjen erityissuojeluryhmän mietintöä, Keski-Suomen liiton Keski-Suomen Hiljaiset alueet -selvitystä eikä ole arvioitu lainkaan tuulivoimaloiden vaikutusta hiljaisiin ja valottomiin erämaa-alueisiin
- valmistelussa ei ole otettu lainkaan huomioon vaikutuksia luontoa ja ympäristöä arvostaviin Pihlajaveden Erämaapäiviin, joka on noussut maan merkittävimmäksi luonto-, kulttuuri- ja retkeilytaphtumaksi ja Pihlajaveden tulevaisuuden mahdollistajaksi
- päätöksenteon taustalla vaikuttaa eturistiriita markkinoida Pihlajaveden Erämaapäivät taphtuman tilalle Keuruun keskustajamaan suunnitteilla olevaa retkeilyaluetta

Lähtökohta:

Valittajan ylläpitämä Korpikirjasto on maailman ainoa korpikirjasto, joka valmistui maaliskuussa 2003 ja elokuussa 2025 Korpikirjasto ry. avasi vielä uuden kirjaston, Suokirjaston. Suokirjastoakaan ei maailmassa ole muualla. Varsin kuvaavaa on, että Korpikirjaston rakentaessa pitkospuita hyvin kauniin suon läpi, pääsivät eräänä syyskuisena aamuna rakentajat näkemään pitkospuiden alkupäässä kökkökasas. Metsien kuningas oli jättänyt merkkinsä samalla, kun oli ollut ruokailemassa karpaloja keräten. Pitkospuut rakentuivat samaan paikkaan, missä jo 1800-luvulla kulki polku Sällinkylältä Naaramäkeen.

Elokuussa 2025 Suokirjaston valmistuttua rakentajat istahtivat Suokirjaston penkille, kuuntelivat täydellistä hiljaisuutta ja ihailivat suon kauneutta, haistelivat suon ainutlaatuisia tuoksuja, sellaisia voc:ja , mitä kosmetiikkateollisuus ei ole pystynyt kopioimaan. Mutta yhtäkkiä tuntui kuin pommikone olisi pudonnut. Parinkymmenen metrin päähän Suokirjastosta jysähti ukkometso. Siinä tämä mahtava korprien eläjä ihmetteli, mikäs hänen mailleen oikein on tullut. Eikö havainnut lainkaan Suokirjaston istujia, on vaikea sanoa, muttei ainakaan millään lailla osoittanut sitä.

Vaatimuksen perustelut:

- * Menettelyvirhe kaupunginhallituksen tuulivoimaosayleiskaavan esityksessä kaupunginvaltuustolle **(1)**
- * Menettelyvirhe kaupunginvaltuuston tuulivoimaosayleiskaavan päätöksessä **(2)**
- * Vaillinainen valikoiva tuulivoimaosayleiskaavan valmistelun laiminlyönti **(3)**
- * Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 määräyksien laiminlyönti **(4)**
- * Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnön totaali käsittelemättömyys **(5)**
- * Keski-Suomen liiton laatiman ”Hiljaiset alueet” -selvityksen totaali käsittelemättömyys **(6)**
- * Keski-Suomen liiton ”Hiljaiset alueet” -selvityksestä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueen poistaminen kartalta ilman perustelua **(7)**
- * Pihlajaveden luonnon ja ympäristön määritettyjen hiljaisten alueiden sekä täysin pimeään, valottoman, erämaamaisen alueen täydellinen poistaminen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelusta ja ko. tuulivoimaloiden (12) vaikutuksen arviointi hiljaisiin, äänettämiin sekä täysin pimeisiin, valottomiin erämaa-alueisiin **(8)**
- * Keuruun kaupunginhallituksen 7.12.1992 valtakunnallisen vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintöön antama lausunto: ”Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin. **(9)**
- * Hyvin harvinaisen tiirarekisterissä esiintyvän lapinpöllön reviirin täydellinen poistaminen Lehmikorven kaavaselostuksesta **(10)**
- * Valtakunnallisesti merkittävimmäksi hiljaisen erämaa-alueen tapahtumaksi nousseen **Pihlajaveden Erämaapäivien** täydellinen unohtaminen valmistelussa ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan mahdollistaman 12 lähes 300 metrin tuulivoimalan vaikutuksen arvioinnin laiminlyönti Erämaapäivien suhteen. **(11)**
- * Keuruun kaupunginhallituksen 6.10.2025 Keski-Suomen liitolle osoittama vaatimus **Keuruun luoteisosaan merkityn laajan arvokkaiden luontokohteiden keskittymän poistaminen Keski-Suomen strategiasta 2050. (12)**
- * Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla Keuruun kaupungin intressinä on tukehduuttaa koko Pihlajaveden alueella havaittavalla 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevalla tuulivoimalalla Suomen merkittävimmin erämaaluontotapahtuman Pihlajaveden Erämaapäivien voimallisesti vuosittain kasvava suosio. Ja koettaa markkinoida tilalle Keuruun keskustan tuntumaan suunniteltua laajaa retkeilyaluetta. Ko. retkeilyalueen perustamisesta Keuruun kaupunki toimitti esityksen 24.4.2024 maa- ja metsätalousministeriölle. **(13)**

Vaatimuksen perustelut tarkemmin käsiteltyinä

(1) Kaupunginhallituksen tuulivoimaosayleiskaavan esityksessä kaupunginvaltuustolle on tapahtunut menettelyvirhe. Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen on varsin nurinkurinen. Valmistelu tiedostaa kyllä Pihlajaveden erämaaluonnon ainutlaatuisuuden, eikä millään lailla edes yritä kiistää tätä, mutta valmistelu ei kuitenkaan millään lailla perustele sitä, miksi tämän omissa selvityksissäänkin arvokkaan monimuotoisen kulttuuriympäristön ja maiseman tuhoutuminen olisi hyväksyttävää.

Epäloogisuus näkyy hanketoimijan Pohjan Voima Oy:n omissa selvityksissä, mitkä kaupunginvaltuusto hyväksyi kyseenalaistamatta. Valittaja Korpikirjasto ry. ei sitten millään voi ymmärtää sitä, ettei Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksynyt Keuruun kaupunginvaltuusto havainnut tätä ristiriitaisuutta, mikä on havaittavissa, kun katsoo Keski-Suomen ympäristökeskuksen 19.11.1997 vahvistamaa Pihlajaveden osayleiskaavaa (LIITE n:o 2) ja kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymää Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaa. (LIITE n:o 1)

(2) Kaupunginvaltuuston tuulivoimaosayleiskaavan päätöksessä on tapahtunut menettelyvirhe, mikä ilmenee jätetystä eriävistä mielipiteistä. Keuruun kaupunginvaltuusto sai päätettäväkseen kaupunginhallituksen 1.9.2025 tekemän esityksen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunginhallituksen esityksen, mihin kaupunginhallituksen varapuheenjohtaja Eveliina Kangasniemi oli jättänyt eriävän mielipiteen:

ERIÄVÄ MIELIPIDE/ kaupunginhallitus 1.9.2025

Eveliina Kangasniemi

Vastaanottaja: Vauhkonen Päivi

Lähetetty: 1.9.2025 18:56

ERIÄVÄ MIELIPIDE/ 1.9.2025 kaupunginhallituksen kokouksen pykälään 216 / Lehmikorven tuulivoimayleiskaavan hyväksyminen

Lehmikorven tuulivoimayleiskaavaa on edistetty päätöksentekoprosessissa sen suunnittelun alusta saakka näillä perusteilla: 1. tätä tuulivoimahanketta ei paikallisesti vastusteta, vaan päinvastoin alueen toimijat ovat toivoneet hankealueelle tuulivoiman tuotantoaluetta. 2. hanke on kotimaisen toimijan tuotantoa.

Kumpikin näistä perusteista on sittemmin osoittautunut virheellisiksi. Keuruun kaupungille mm. luovutettiin 1.9.2025 liki 160 henkilön allekirjoittama adressi, jolla vastustetaan kyseistä hanketta. Lisäksi hanketoimija on muuttunut kotimaisesta ulkomaalaiseksi prosessin aikana.

Lisäksi hankkeen tulosvaikutus ja vaikutusten arviointi kaupungin kannalta on esitetty päättäjille puutteellisesti.

Eveliina Kangasniemi

(3) Tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa on tapahtunut vaillinaista ja valikoivaa laiminlyöntiä. Merkille pantavaa on, että sekä kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Eveliina Kangasniemi että kaupunginhallituksen pitkäaikainen varapuheenjohtaja, nyt varajäsen Harri Oksanen, koettivat saada ennen kaupunginhallituksen 1.9.2025 -kokousta olennaisen tiedon esitettävän tuulivoimapuiston hyödyistä Keuruun kaupungille arvioitujen syntyvien kiinteistöverotuottojen muodossa. Lehmikorvan tuulivoimaosayleiskaavan merkittävin hyväksymisen perustelu oli juuri Keuruun kaupungille syntyvät kiinteistöverotuotot. Näistä minkäänlaista selvitystä kaupunginhallituksen jäsenet Kangasniemi ja Oksanen eivät kuitenkaan saaneet ennen kaupunginhallituksen päätöksentekoa ja kaupunginvaltuustolle tekemän

esityksen hyväksymistä. Kun kaupunginhallituksen jäsenille tämä Kangasniemen ja Oksasen pyytämä arvio Lehmikorven tuulivoimapuiston kiinteistöverotuloista toimitettiin kaupunginhallituksen 1.9.2025 kokouksen jälkeen seuraavana päivänä, niin kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemää esitystä rasittaa kiistatta menettelytapavirhe.

Lehmikorven tuulivoimapuistoa on perusteltu välttämättömyytenä Keuruun talouden kannalta. Kaupunginvaltuustolle 8.9.2025 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan arvioituista kiinteistöverotuloista ei kuitenkaan annettu sitä selvitystä, minkä kaupunginhallituksen jäsenet olivat saaneet kaupunginhallituksen 1.9.2025 kokouksen jälkeen. Tässäkin suhteessa kaupunginvaltuuston 8.9.2025 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymää päätöstä rasittaa oleellinen, kertautuva toistuva menettelytapavirhe, koska kaupunginvaltuuston 8.9.2025 §:ssä 50 kokousmateriaaleissa ei ollut minkäänlaista mainintaa Lehmikorven tuulivoimapuiston Keuruun kaupungille arvioituista syntyvistä kiinteistöverotuloista. (LIITE n:o 1)

Kaupunginvaltuuston 8.9.2025 pöytäkirjaan kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Eveliina Kangasniemi jätti eriävän mielipiteen, mikä on tässä alla:

Aihe: ERIÄVÄ MIELIPIDE / LEHMIKORVEN TUULIVOIMAOSAYLEISKAAVA/ valtuusto 8.9.2025

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava sisältää vakavia puutteita Keuruun kaupungin edun kannalta.

Lähetin kaupunginvaltuutetuille sähköpostitse 7.9.2025 tarkan selonteon mm. kaavoitus- ja maanvuokraussopimusten puutteista sekä hankeyhtiön taloudellisesta tilanteesta.

Tässä hankkeessa olevat riskit Keuruun kaupungin kannalta ovat odotettavissa olevia tuottoja suuremmat ja tästä syystä kaavoituksesta olisi pitänyt luopua.

Eveliina Kangasniemi

Esitetyn hallinnollisen kaupunginhallituksen esitystä rasittavan menettelytapavirheen vielä toistuessa kaupunginvaltuuston päätöksen kohdalla Korpikirjasto ry. vaatii hallinto-oikeuden kumoavan kaupunginvaltuuston 8.9.2025 päätöksen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisestä menettelyvirheen vuoksi.

Esitetty hallinnollinen ristiriita, toistuva menettelytapavirhe, on Korpikirjasto ry:n valituksen toissijainen perustelu.

(4) Varsinainen Korpikirjasto ry:n ensisijainen valituksen perustelu koskee ristiriitaisuutta Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan 8.9.2025 välillä.

Keuruun kaupunginvaltuuston olisi tullut huomioida Pihlajaveden osayleiskaavan määräykset täysimääräisenä, eikä vain vaillinaisesti valikoiden, kun käsitteli esitystä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymiseksi. Tämän vuoksi Korpikirjasto ry. vaatii hallinto-oikeutta kumoamaan kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymän Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavapäätöksen.

Akseli Gallen-Kallela on Suomen kansallistaiteilija, joka maalasi Keuruulla 82 kansainvälisesti arvostettua tauluaan. Taiteilija Gallen-Kallela halusi tutustua Pihlajaveteen ja sen Erämaakirkkoon. Gallen-Kallela maalasi matkallaan kuuluisan taulunsa Erämaakirkon ovesta. Maalauksen ohessa Gallen Kallela runoili *"Ihania erämaita täällä on, mittaamattomia soita ja korpimetsiä."*

Keuruun museo on julkaissut yhden Akseli Gallen-Kallelan kirjoittaman runon Pihlajaveden Erämaakirkosta:

Lainaus Keuruun museon verkkosivuilta:

”Akseli Gallen-Kallela runo Erämaakirkosta

Taiteilija Akseli Gallen-Kallela vieraili Pihlajavedellä vuonna 1900. Hän oli liikkeellä polkupyörällään, johon tuli jokin vika ja uudet osat oli tilattava Helsingistä asti. Tämän vuoksi hänen oli pysähdyttävä joksikin aikaa Pihlajavedelle. Käynnistään Pihlajaveden vanhassa kirkossa Gallen-Kallela kirjoitti humoristisen pakinan "Pönttöputaasta", jolla hän siis tarkoitti Pihlajavettä. Pakinassaan hän arvosteli mm. Pihlajaveden uutta kirkkoa "kirkkohökkeliksi". Vanhaan kirkkoon hän ihastui ja luonnehti sitä mm. "jyrkkäharjaksi taideteokseksi". Käynnistä Pihlajaveden erämaakirkossa syntyi myös runo, jonka alkuperäkielenä oli ruotsi:

*Autiolla nummella
puinen kirkko
vuosikymmenten hylkäämä.
Sammal peittää jo pohjan, harjaa,
ovi avoimena huokaa.
On taotut saranat ja vanha lukko,
vaapukat portaanpielessä kypsyy.
Hongat pihamaata vartioivat,
on avautunut metsän syli.
Asehuoneessa jalkapuu kolmen miehen
ja syntipalli nurkan pimennossa,
ammottaa lattian tilalla aukko,
ja rappuja vailla
riippuu pyhä saarnastuoli
kyhmyisten juurakoiden varassa.
Alttaripaikalle siihen -
vuossatain takaa juurtuneena
- männynkanto.
Sakastissa kirjoituspulpetti
puisine kynttilänjalkoineen.
Läpi seinän reikä
ja siitä ränni
virtsakouruna käytetty.
Oven rautasäppi
kuin hede jatkuu
alas sydämenmuotoiseen nuppuun asti.*

Akseli Gallen-Kallela”

Akseli Gallen-Kallela toimi Pihlajaveden luonnon ainutlaatuisen monimuotoisuuden julkisena ”markkinoijana”. Gallen-Kallela ei ollut ainoa, joka korosti Pihlajaveden luonnon ainutlaatuisuutta, luonnon monimuotoisuutta, soiden ja korpien jylhyyttä.

Edellä kuvatun kautta Keuruun kaupunki itse kunnioitti läntisen osansa, Pihlajaveden, omaleimaisuutta ja valmisteli Pihlajaveden osayleiskaavan, minkä Keski-Suomen ympäristökeskus vahvisti 19.11.1997. Tästä kaavasta voisi todeta, että ko. kaava on ensimmäinen ympäristö- ja jokamiehen oikeudet omaava yleiskaava Keski-Suomessa, kaiketikin koko Suomessa.

Keski-Suomen liittokin havaitsi omissa selvityksissään Pihlajaveden lappimaisen luonnon ainutlaatuisen ja nimesi ko. alueet Pihlajavedeltä ”hiljaisiksi alueiksi ja toinen näistä hiljaisista alueista on juuri Lehmikorven alue ja toinen Pihlajavesi-järven pohjoispuoli alueen läntisenä rajana Ähtärintie n:o 9215 ja itäisenä rajana Haapamäeltä Ähtärin kautta kulkeva Pohjanmaan junarata.

Kun kaupunginvaltuusto ei käsitellyt Pihlajaveden osayleiskaavan 19.11.1997 määräyksiä kuin vain valikoiden ja kun toisaalta Keski-Suomen liitto oli kartoittanut Keski-Suomen maakunnan hiljaisia alueita v. 2005 ja toistaen v. 2013 ja todennut Pihlajavedeltä löytyvän kaksi Hiljaista aluetta, joista toinen oli juuri Lehmikorven alue ja toinen Pihlajavesi-järven ja sen pohjoispuolinen Pihlajaveden osa, niin Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelu täysin sivuutti oleellisen Pihlajaveden voimatekijän, sellaisen arvon, minkä Akseli Gallen-Kallela jo v. 1900 havaitsi ja minkä perusteella Keuruun kaupunginhallitus kaavoitti ja kaupunginvaltuusto hyväksyi 19.11.1997 Pihlajaveden osayleiskaavan. Tämä Pihlajaveden osayleiskaava (19.11.1997) on yhtä urauurtava kuin aikoinaan Koijärvi-liike, mistä suomalainen ympäristönsuojelu sai alkunsa. Pihlajaveden osayleiskaava pyrkii ennen kaikkea turvaamaan Pihlajaveden reitin ja sen ympäröivän erämaaluonnon ja -ympäristön ainutlaatuisuuden ja antamaan mahdollisuudet ko. reitin, käytännössä koko Pihlajaveden, tulevaisuuden kehittämiseksi.

(5) Pihlajaveden osayleiskaavan suunnittelu pohjautui ympäristöministeriön julkaisemaan Erityistä Suojelua Vaativien Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintöön 6.3.1990. Pihlajaveden reitti kuluu sivuvesistöineen Natura 2000-verkostoon. Se on suojeltu koskiensuojelulailla ja se kuuluu erityistä suojelua vaativiin vesiin sekä kansainväliseen Project Aqua -vesistöihin.

Vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintö

”Työryhmä ehdottaa, että

vesi- ja ympäristöviranomaisten tulisi vesilain nojalla tapahtuvassa lupa- ja ilmoitusmenettelyssä harkitessaan harjoitettavan toiminnan vesiensuojellisia vaikutuksia ottaa aina erityisesti huomioon harjoitettavan toiminnan vaikutukset erityissuojeltuun vesistöön.”

Kun Pihlajaveden reitti kuuluu 2000-Natura -verkostoon, niin kaikkinaisen vesistön vaikutusalueella tapahtuvan rakentamisen täytyy pohjautua Natura-alueen suojelun perustana oleviin luontoarvoihin, mitä aina tulee arvioida.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaesityksessä on kyllä arvioitu rakentamisen vaikutusta läheiseen Natura-2000-vesistöön Pihlajaveden reittiin. Ikävä kyllä Natura-selvitys, jonka Pohjan Voima Oy on laatinut, on vajavainen ja asenteellinen. On laadittu juuri niin kuin tuulivoimahanke edellyttää. On varsin naiivia todeta, ettei 12 lähes 300 metrin tuulivoimalalla olisi olennaista vaikutusta Natura-erämaaympäristöön.

Kaupunginhallitus näytti suoraan korttinsa ja asenteellisuutensa, kun puuttui kokouksessaan 6.10.2025 Keski-Suomen liiton laatimaan luonnokseen Keski-Suomen strategia 2050:ksi.

Voisikin todeta, ettei mikään ole muuttunut. Jo aiemmin, Keuruun kaupunginhallitus on 7.12.1992 katsonut työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa, ettei Pihlajaveden reittiä ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaativiin vesistöihin. **(9)**

Pihlajaveden Keski-Suomen ympäristökeskuksen 19.11.1997 vahvistaman osayleiskaavan selostuksessa todetaan: suora lainaus:

Pihlajaveden osayleiskaava

”Valtakunnallinen vesistöjen erityissuojelutyöryhmä on esittänyt Pihlajaveden reitin vesiä niiden valtakunnallisesti merkittävien tai arvokkaiden vesistöjen joukkoon, joiden luonnonarvojen turvaamiseksi tarvitaan erityistoimenpiteitä. Keuruun kaupunginhallitus on 7.12.1992 katsonut työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa, että *Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin*. Asiassa ei vuoden 1995 alkuun mennessä ei ole tehty valtioneuvoston tasolla päätöksiä.”

Tuolla virallisella lausumallaan Keuruun kaupunginhallitus asemoi itsensä Pihlajaveden Natura-2000- reitin ympäristön Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan suhteen, eikä kaupunginhallituksen esitystä 1.9.2025 kaupunginvaltuustolle Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymiseksi voi tältä pohjalta pitää yllätyksenä.

Keuruun kaupunginhallitus koettaa manipuloida Keski-Suomen liittoa muuttamaan valmisteluaan Keski-Suomen strategiaksi 2050. Kaupunginhallitus lausui Keski-Suomen liitolle Keski-Suomen strategia 2050 luonnoksesta tietäen ja tiedostaen, ettei kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymä Lehmikorven Tuulivoimaosayleiskaavapäätös ole vielä lainvoimainen, eikä tule olemaan vuosiin. Keski-Suomen liitto oli strategiaesityksessään kunnioittanut Pihlajaveden erämaaluontoa, mihin Keuruun kaupunginhallitus puuttuu häpeällisellä tavalla.

Keski-Suomen liiton lausuntopyyntö Keski-Suomen strategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta

KH 06.10.2025 § 254

Päätösesitys: Kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan seuraavaa:

OTE:

Strategialuonnoksessa on esitetty karttakuvana Keski-Suomen aluerakenne 2050. Kartalla aluerakenteena on esitetty monikeskuksinen alue- ja palvelurakenne -, taloudellinen toimeliaisuus -, ekologinen verkosto - sekä saavutettavuus otsikoiden alla erilaisia maankäyttömuotoja. *Keuruun luoteisosaan on merkitty laaja arvokkaiden luontokohteiden keskittymä. Merkintä on osittain ristiriidassa lainvoimaisen maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen kanssa. Keuruun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osalle aluetta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan, joka ei ole vielä*

lainvoimainen. Merkintä tulee muuttaa maakuntakaavan tuulivoima-aluearajauksen osalta "vihreän siirtymän käytävät" esitykseksi.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin

(6) Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavassa ja sen perusteluissa ei ole lainkaan otettu huomioon Keski-Suomen liiton laatimaa ”**Hiljaiset alueet Keski-Suomessa**” -selvitystä. Tämä laiminlyönti, valmistelun vaillinaisuus, on Korpikirjasto ry.: valituksen varsinainen perustelu. Korpikirjasto ry. ymmärtää, miksei Keuruun kaupunginhallitus puoltanut 7.12.1992 ympäristöministeriölle antamassaan lausunnossa vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietinnössään esittämiä **toimenpiteitä** todeten, että Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaatimiin vesistöihin. Keuruun kaupunginhallitus katuu hyväksymäänsä ja kaupunginvaltuustolle esittämäänsä Pihlajaveden osayleiskaavaesitystä (1996). Nyt kaupunginhallitus näkee mahdollisuutensa tulleen ja pyrkii Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla korjaamaan tilanteen. Kun Keuruun kaupunginhallitus näyttää asenteellisuutensa, niin juuri asenteellisuus estää kaupunginhallitusta tarkastelemasta valituksenalaista päätöstä realiteettien pohjalta.

Tätä seuraavaa Keski-Suomen liiton tuottamaa selvitystä Keuruun kaupunginvaltuusto ei ole edes nähnyt:

Hiljaiset alueet Keski-Suomessa

OTE:

HILJAISSET ALUEET KESKI-SUOMESSA

Ari Jännti

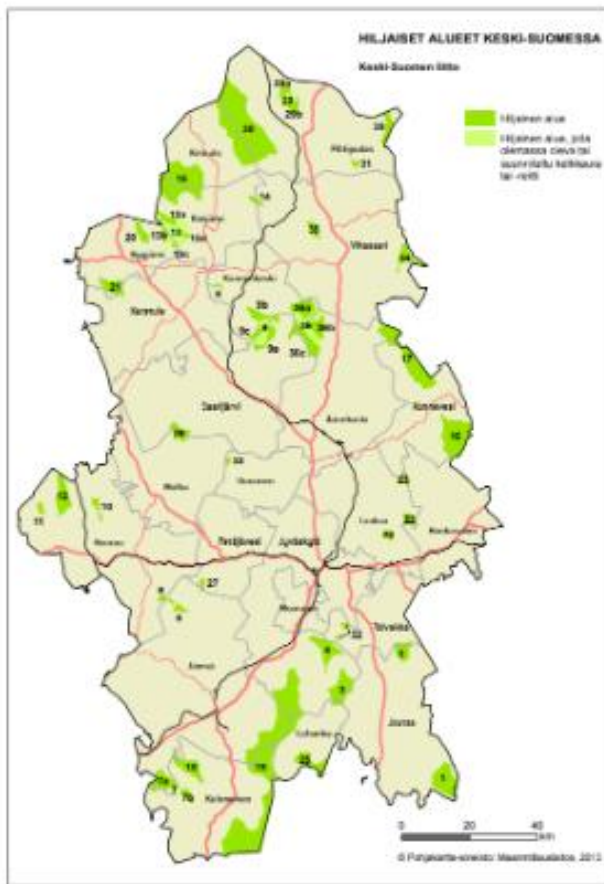
KESKI-SUOMEN LIITTO

2013

”Hiljaisuus ja luonnon puhtaus ovat Suomen matkailun vetovoimatekijöitä. Potentiaalisilla hiljaisilla alueilla ihmisen toiminnan aiheuttamien äänien ei tulisi ylittää 35 desibeliä.

Keski-Suomessa melulähteiden puskurivyöhykkeitä tarkasteltiin alustavasti kokonaismaakuntakaavan yhteydessä vuonna 2005. Tämä työ jatkaa Keski-Suomen hiljaisten alueiden kartoitusta. Työ aloitettiin puskurivyöhykkeiden uudelleen tarkastelulla.”

Keski-Suomen hiljaiset alueet näkyvät alla olevissa kartoissa (s. 10 ja s.12). Keski-Suomessa näitä hiljaisia alueita on listattu vain 36 ja näistä kaksi kohdistuu juuri Pihlajavedelle. Toinen puskurivyöhykkeineen on juuri Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alue ja toinenkin kohdistuu Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueen vaikutuspiiriin Pihlajavedellä ja sijaitsee Pihlajavesijärven pohjoispuolella, Ähtärintien itäpuolella, Pohjanmaan radan länsipuolella ja Pihlajavesi-Ähtäri-ajan eteläpuolella.

Noin 10 vuotta sitten arvolta n. 2012–2015 joku tutkija soitti Korpikirjastolle. Tutkija puhui Korpikirjastolle terminä tuntemattomasta ”Hiljaiset alueet”. Tutkija totesi, että tehtyjen arvioiden mukaan Korpikirjasto Iso-Korpijärven rannalla sijaitsee ”Hiljaiset alueet” -alueella. Korpikirjasto kyseli, onko näitä hiljaisia alueita Keski-Suomessa montakin. Tutkija totesi tämän teidän Korpikirjastonne ”Hiljaisen alueen” sijoittuvan Pihlajavesi-järvestä pohjoiseen aina Ähtärin rajalle saakka. No, on täällä Pihlajavedellä toinenkin hiljainen alue, tutkija totesi. Se muodostaa ja peittää Kuusijärven takana Keski-Suomen maakunnan läntisimmän osan.

Vasta nyt lokakuun alussa 2025 valittaja Korpikirjasto ry. sai Keski-Suomen liitolta vuoden 2013 julkaisun, missä nämä Pihlajaveden hiljaiset alueet sijaitsevat.

Tietämättä mitään Keski-Suomen liiton ko. julkaisusta Korpikirjasto otti yhteyttä Keuruun kaavoitusarkkitehti Timo Määttä ja kysyi, mihin Pihlajaveden ja koko maakunnan läntisen osan hiljainen alue on kadonnut. Kuka on esittänyt, että tämä ko. hiljainen alue poistetaan hiljaisten alueiden luettelosta? Timo Määttä tarkasti, että kyllä esityksen ko. hiljaisen alueen poistamisesta teki Pohjan Voima Oy. Korpikirjasto jatkoi kysymistä, kuka sitten tämän esityksen ensin teki Pohjan Voima Oy:lle? Timo Määttä vastasi, että minulla on vain tieto siitä, että Pohjan Voima Oy teki esityksen tuulivoimapuiston rakentamisesta sinne hiljaiselle alueelle, Lehmikorven alueelle. Timo Määttä vielä tarkasti, eikä löytänyt kuin Pohjan Voima Oy:n esityksen.

Oliko kaavoitusarkkitehti Timo Määttä tietoa siitä, kuka tämän hiljaisen alueen käyttämisen tuulivoimapuistona takana on, on vaikea sanoa. Tuntui uskottavalta, ettei Timo Määttä ollut muuta tietoa.

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaprosessin aikana keskustelu Pihlajavedellä on tiivistynyt, on käynyt jopa aggressiiviseksi, vaikkei nyrkkejä ole käytettykään. Korpikirjasto on päässyt

keskustelussa kysymään, kuka maiseman omistaa? Tuulivoiman puolustajat vähän epäillen ovat todenneet, että maanomistaja, jonka maalle tuulimylly tulee. Vaikuttaa siltä, että ne, jotka ovat vastustaneet ympäristöministeriön valmistelemia rantojensuojeluohjelmia, koskiensuojeluohjelmia ja lintuvesien suojeluohjelmia sekä Pihlajaveden Natura-2000 -reitin ehdottomia määräyksiä, ovat nyt kuittaamassa kaiken edellä todetun luonnon ja ympäristön suojelun Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla.

(7) Kaupunginhallituksen 6.10.2025 esitys Keski-Suomen liiton luonnoksen korjaamiseksi poistamalla Keuruun luoteisosaan merkityt arvokkaiden luontokohteiden keskittymä, on Korpikirjasto ry:n kunnallisvalituksen osanäyttö sille, miksi juuri Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-päätös täytyy kumota ristiriitaisen, epäloogisen ja asenteellisen valmistelun kautta syntyneenä. Kaupunginhallitus tunnustaa, että Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan avulla Keuruun luoteisosaan merkityt arvokkaiden luontokohteiden keskittymä ei enää ole todellisuutta, kun tuulivoimapuisto tuhoaa tämän. Tätä Korpikirjasto ry. tässä valituksessa pyrkiikin osoittamaan ja kiittää nyt kaupunginhallitusta rehellisyydestään. Ikävä kyllä, kaupunginhallituksen kaupunginvaltuustolle tekemä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaesitys on ollut lain vastainen ja siksi hallinto-oikeuden on se kumottava.

(10) Valittaja Korpikirjastolla ei ole kompetenssia puuttua Natura-suojelun yksityiskohtiin, mutta kahdessa kohtaa Korpikirjasto ry katsoo olevansa asiantuntija.

Kaupunginvaltuuston Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan selityksessä todetaan (tarkka siteeraus)

Pöllöt

Suomen lajitietokeskuksen aineiston mukaan kaava-alueella ei sijaitse pöllöjen tunnettuja pesäpaikkoja tai reviireitä. Lähin viirupöllön tunnettu pesäpaikka sijaitsee noin 2,1 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta.

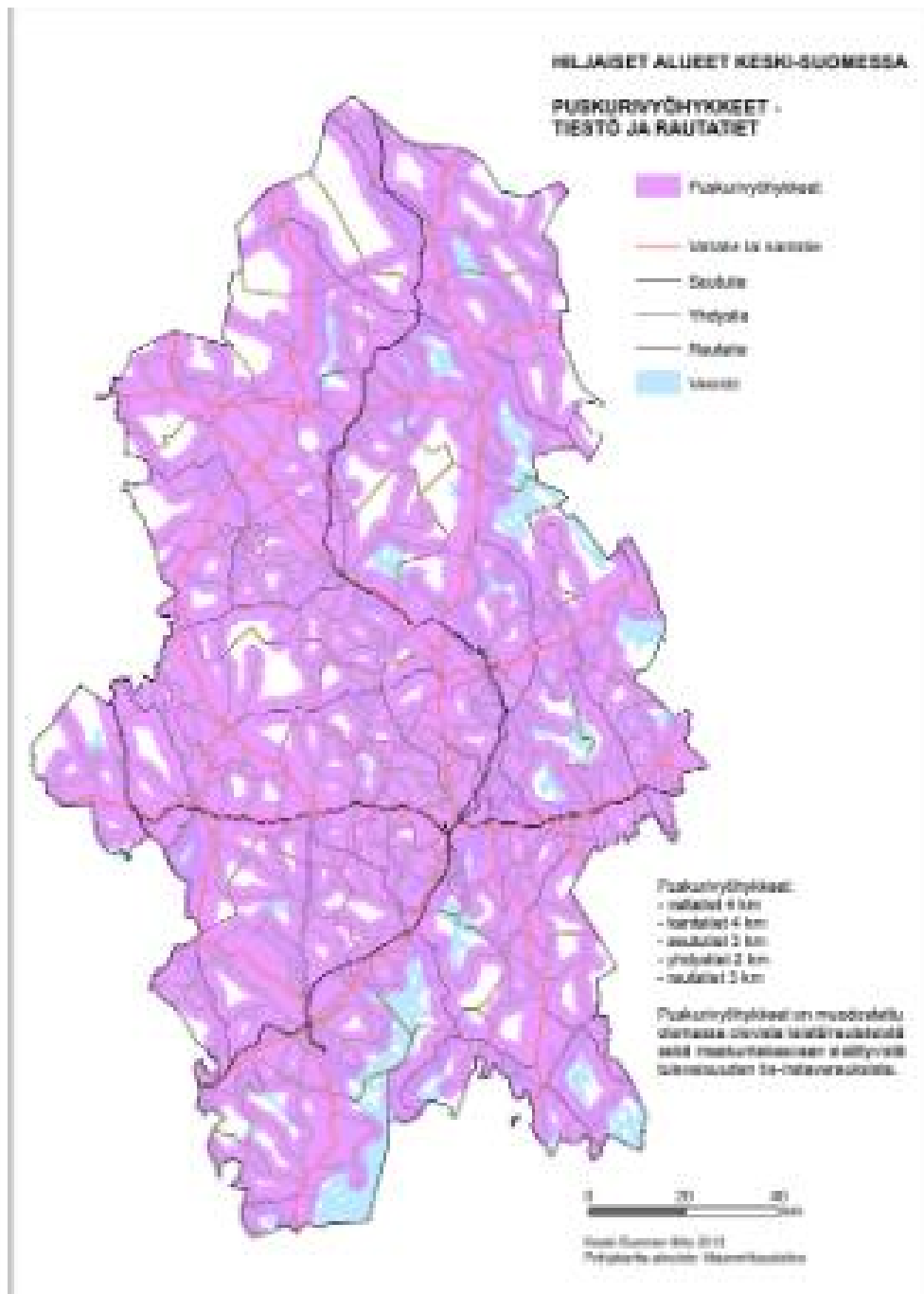
Seuraavaksi lähimmät ovat noin 4 kilometrin päässä. 5–10 kilometrin säteellä voimaloista sijaitsee lisäksi kaksi viirupöllön pesäpaikkaa, kolme varpuspöllön pesäpaikkaa ja yksi helmipöllön pesäpaikka. Pöllöjen reviirejä kartoitettiin kuuntelemalla mahdollisia soidinääniä sopivan leutoina öinä 25.–26.2., 6.–7.3. ja 19.–20.3.2023 noin klo 18.30–1.30 välisenä aikana 45 eri pisteestä. Kaikki kuuntelut tehtiin auringonlaskun jälkeen. Kussakin pisteessä kuunneltiin 3–8 minuuttia.

Pöllöinventointien aikana ei kuultu lainkaan pöllöjä, mutta pesimälinnustokartoitusten yhteydessä tehtiin pesintään viittaava havainto viirupöllöstä ja varpuspöllöstä, jotka huomioitiin suunnittelussa siten, että reviirien/oletettujen pesäpaikkojen etäisyydet voimaloihin ja muuhun rakennettavaan infraan (tiet, voimalinjat ym.) jätettiin riittävän suuriksi, etteivät lajit häiriinny.

Tämä Natura-selvitys pöllöjen suhteen ei pidä paikkaansa. Korpikirjaston lähellä omalla maalla sijaitsee Korpikirjaston vanhoista pyöröhirsistä rakentama lato. Ladossa Korpikirjasto säilyttää lampaiden heinää. Tämän vuoksi ladossa ja ladon lähellä on hiiriä. Jo runsas viisi vuotta sitten aivan uskomattoman suurikokoinen lapinpöllö on ottanut ladon ympäristön yhdeksi reviirinsä keskuspaikaksi. Korpikirjasto ei tiedä lapinpöllön pesäpaikkaa, mutta kyllä lapinpöllö silloin tällöin kuukausittain havaitaan ladon lähetyvillä. Korpikirjasto on nähnyt lapinpöllön, kaiketikin saman yksilön kuin omalla ladolla, aivan Sällintien alussa lähellä Ähtärintietä.

Harvinainen lapinpöllö ja sen havainnointi on luettavissa valtakunnallisesta www.tiira.fi lintuhavainnointijärjestelmästä.

Mikä merkitys 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevilla tuulimyllyillä on lapinpöllön viihtyvyyteen reviirinsä lähellä, ei ole tietoa, mutta Ähtärintien varrelta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava-alueelle on matkaa noin 4 km.

(11) Korpikirjasto ry:n merkittävin Tuulivoimaosayleiskaavapäätöksen kumoamisperustelu liittyy Pihlajaveden tulevaisuuden tekijään, joka vuosi järjestettäviin kulttuuri- luonto- ja retkeilytapahtumaan Erämaapäiviin. Tuulivoimapuiston vaikutusta Erämaapäiviin ei Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavassa lainkaan käsitellä - tämä laiminlyönti ei ole vahinko. Kaupunginvaltuusto ei millään lailla käsittele tätä Pihlajaveden tulevaisuuskysymystä. Tällä tavalla Pihlajaveden luonnon ja ympäristön erämaamainen tulevaisuus tuhoutuu!

Tämä laiminlyönti on merkittävin perustelu Korpikirjasto ry:n kunnallisvalituksen vaatimukselle hallinto-oikeudelle kumota Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 hyväksymä Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava.

Kuin sinettinä tälle väitteelle Keuruun kaupunginhallitus päätti Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisen ja ensin tekemänsä täytäntöönpanopäätöksen jälkeen seuraavaa:

Valtuuston 8.9.2025 päätösten täytäntöönpano

KH 15.09.2025 § 241

Valmistelija Konsernipalvelujohtaja Päivi Vauhkonen, paivi.vauhkonen@keuruu.fi, p. 040 158 1656

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Eveliina Kangasniemi jätti päätöksestä liitteenä olevan eriyvän mielipiteen.

Asian käsittely kokouksessa:

Eveliina Kangasniemi teki vastaesityksen:

"Esitän, että kaupunginhallitus päättää

1) todeta, että valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätökset § 48 – 49 ja 51-57 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä. 2) panna näiltä osin valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätökset täytäntöön, lukuun ottamatta pykälä, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Edelleen esitän, että kaupunginhallitus päättää, 1) todeta, että valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätös § 50 on muutoin lainvastainen

2) todeta, että tämän pykälän osalta valtuuston 8.9.2025 tekemää päätöstä ei laiteta täytäntöön.

Perustelut: Kaupunginvaltuusto on ko. päätöksellään päättänyt hyväksyä Pohjan Voima Oy:n tuulivoimahankkeen toteuttamisen Keuruun kaupungin alueelle. Kyseessä on yli 60 vuotta kaupunkia maanomistajana ja kaavoittajana sitova sopimus, jonka lopullisista kustannuksista kuntalaisille ja alueen elinvoimaisuuteen ei ole varmuutta. Voimalaitosten ja muun niihin liittyvän infrastruktuurin purkamisesta ja alueen ennallistamisesta ei ole sovittu riittävällä tarkkuudella ja harkinnalla, joten tässä suhteessa kunnan talouteen kohdistuvaa taloudellista riskiä voidaan pitää merkittävänä.

Tehdyistä sopimuksista ei käy ilmi hankkeesta kaupungille tulevien kiinteistöveroottojen määrää.

Kuitenkin hanketta on perusteltu nimenomaan näillä tuotoilla. Toteutuvaa kiinteistöveroottomäärää ei voida selvittää muutoin kuin sopimalla yksityiskohtaisesti alueelle

rakennettavien voimaloiden tehosta ja mallista etukäteen. Tätä ei Keuruun kaupunki ole tehnyt.

Valtuutetuille ei myöskään ole esitetty laskelmia ja selvityksiä hankkeen taloudellisista menetyksistä ja riskeistä. Päätös perustuu selvästi puutteelliseen valmisteluun.

Kaupunginvaltuuston päätöksestä ei ilmene, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun.

Päätökseen ei myöskään ole liitetty asiakirjoja, joista päätöksen tosiasia-perustelut olisivat käyneet ilmi. Näin ollen päätöksen perustelut eivät täytä hallintolain 45 §:n 1 momentissa päätöksen perusteleminen asetettuja vaatimuksia."

Vastaesitystä ei kannatettu.

Esittelijä Vs. kaupunginjohtaja

Päätösehdotus: Kaupunginhallitus päättää

1) todeta, että valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätökset § 48 - 57 ovat syntyneet laillisessa järjestyksessä.

2) panna valtuuston 8.9.2025 täytäntöön, lukuun ottamatta pykälä, joiden kohdalla mahdollinen valitus kävisi täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Selostus

Kaupunginhallitus vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta kuntalain (2015/410) 39 §:n mukaisesti.

Jos kunnanhallitus katsoo, että valtuuston päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, valtuusto on ylittänyt toimivaltansa tai että päätös on muuten lainvastainen, kunnanhallituksen on jätettävä päätös täytäntöön panematta (KL § 96). Asia on viipymättä saatettava valtuuston uudelleen käsiteltäväksi.

Päätös voidaan panna täytäntöön ennen kuin se on saanut lainvoiman (KL 143 §). Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

Valtuuston 8.9.2025 pidetyn kokouksen pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu sekä julkaistu nähtäville 10.9.2025.

Käsitellyt asiat:

§ 48 Kaupungin talouden osavuosisikatsaus 1-4 / 2025

§ 49 Talousarviomuutos vuodelle 2025

§ 50 Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen

§ 51 Kaupunkistrategian toimenpideohjelmien seuranta 1-3 ja 1-6 /2025

§ 52 Museotoimintojen järjestäminen / Päivitys kaupungin hallintosääntöön ja määrärahavaraus

§ 53 Koy Keuruun Elinkeinotalon osakkeiden lunastaminen

§ 54 Vastine vuoden 2024 arviointikertomukseen

§ 55 Sidonnaisuusilmoitusten päivittäminen

§ 56 Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

§ 57 Ilmoitusasiat

KH 15.9.2025 §241

Eriävä mielipide:

Valtuuston 8.9.2025 kokouksen päätös § 50 on lainvastainen, eikä tätä päätöstä tulisi laittaa täytäntöön.

Perustelut: kaupunginvaltuusto on ko. päätöksellään päättänyt hyväksyä Pohjan Voima Oy:n tuulivoimahankkeen toteuttamisen. Kyseessä on yli 60 vuotta kaupunkia maanomistajana ja kaavoittajana sitova sopimus, jonka lopullisista kustannuksista kuntalaisille ja alueen elinvoimaisuudelle ei ole tietoa. Voimalaitosten ja muun niihin liittyvän infrastruktuurin purkamisesta ja alueen ennallistamisesta ei ole sovittu riittävällä tarkkuudella ja harkinnalla, joten tässä suhteessa kunnan talouteen kohdistuvaa taloudellista riskiä voidaan pitää merkittävänä.

Tehdyistä sopimuksista ei käy ilmi hankkeesta kaupungille tulevien kiinteistöverotuottojen määrää. Kuitenkin hanketta on perusteltu nimenomaan näillä tuotoilla.

Toteutuvaa kiinteistöverotuottomäärää ei voida selvittää muutoin kuin sopimalla yksityiskohtaisesti alueelle rakennettavien voimaloiden määrästä, tehosta ja mallista etukäteen. Tätä ei Keuruun kaupunki ole tehnyt. Valtuutetuille ei myöskään ole esitetty laskelmia ja selvityksiä hankkeen taloudellisista menetyksistä ja riskeistä. Päätös perustuu selvästi puutteelliseen valmisteluun.

Kaupunginvaltuuston päätöksestä ei ilmene, mitkä tosiasialliset seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun. Päätökseen ei myöskään ole liitetty asiakirjoja, joista päätöksen tosiasia-perustelut olisivat käyneet ilmi. Näin ollen päätöksen perustelut eivät täytä hallintolain 45 §:n 1 momentissa päätöksen perusteleminen asetettuja vaatimuksia.

- Eveliina Kangasniemi

(12) Korpikirjasto ry. ei voi millään uskoa, miten Keuruun kaupunginhallitus tekemänsä valtuuston 8.9.2025 -päätösten täytäntöönpanopäätöksen (15.9.2025) jälkeen uskaltaa näyttää voimansa ja todellisen tarkoitusperänsä, kun seuraavassa kaupunginhallituksen kokouksessa antaa Keski-Suomen liitolle lausunnon, millä vaatii Lehmikorven tuulivoimapuiston tuntumassa olevien arvokkaiden luontokohteiden poistamista maakuntakaavan kartalta.

Keski-Suomen liiton lausuntopyyntö Keski-Suomen strategian luonnoksesta ja siihen liittyvästä ympäristöselostuksesta

KH 06.10.2025 § 254

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää esittää lausuntonaan seuraavaa:

Keski-Suomen strategian "Tulevaisuuskestävä Keski-Suomi" perustat kokonaiskestävyys ja kokonaisturvallisuus ovat perusteltuja valintoja strategisen tason tavoitteille. Painopisteet Rohkeasti toimielias, Luonnonvoimainen, Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva sekä Ylpeästi keskisuomalainen sekä kasvun kärjet Bio- ja kiertotalous, Uudistuva teollisuus, Hyvä vointi sekä Turvallisuus ja huoltovarmuus laajentavat toimenpiteineen strategian niin kaikenkattavaksi, että varsinaisia strategisia painopisteitä on vaikea tunnistaa. Strategiaa tulee jatkotyöstössä tiivistää ja nostaa varsinaiset strategiset kärjet selkeämmin esille.

Toimenpiteiden mittaroinnissa on joitain täsmennystarpeita.

Seuraaville sivuille kirjatuihin mittareihin puuttuu tavoite tai tavoitetaso:

Sivu 8: Kasvuyritysten määrä ja yritysten liikevaihdon kehitys.

Sivu 9: Pitkäaikaistyöttömyys.

Sivu 12: Toteutetut viestintäteot luontojalanjäljen näkyväksi tekemiseksi.

Sivu 13: Pintavesien ekologinen tila ja Uusiutumattomien luonnonvarojen käyttö vähenee.

Sivu 14: Keski-Suomen hiilinielujen ja -varastojen määrä kasvaa (lähtötilanne mainittu).

Sivu 17: Terveysliikuntasuosituksen mukaan liian vähän liikkuvien osuus (lähtötaso 54,9 % vuonna 2024 THL) ja Aktiivisesti järjestötoimintaan osallistuvien määrä.

Sivu 18: Toimenpiteille ei ole asetettu mittareita eikä tavoitteita.

Sivu 20: Päivittäisen elämänsä erittäin hyvin tai hyvin turvalliseksi kokeneiden osuus (lähtötilanne 67,9 % vuonna 2024, THL).

Sivu 22: Kulttuurin edistämiseen käytetty rahoitus.

Sivu 25: Toimenpiteille ei ole asetettu mittareita eikä tavoitteita.

Muilta osin strategian toimenpiteiden edistymisen seurantaan luoduille mittareille on asetettu myös tavoitteet tai tavoitetasot. Strategian mittarointia tulee täsmentää siten, että kaikissa mittareissa on asetettu tavoite tai tavoitetaso.

Strategialuonnoksessa on esitetty karttakuvana Keski-Suomen aluerakenne 2050. Kartalla aluerakenteena on esitetty monikeskuksinen alue- ja palvelurakenne -, taloudellinen toimeliaisuus -, ekologinen verkosto - sekä saavutettavuus otsikoiden alla erilaisia maankäyttömuotoja. Keuruun luoteisosaan on merkitty laaja arvokkaiden luontokohteiden keskittymä. Merkintä on osittain ristiriidassa lainvoimaisen maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen kanssa. Keuruun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osalle aluetta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan, joka ei ole vielä lainvoimainen. Merkintä tulee muuttaa maakuntakaavan tuulivoima-aluerajauksen osalta "vihreän siirtymän käytävät" esitykseksi. Lisäksi karttaan tulee lisätä kansainvälisesti merkittävänä yhteytenä Jyväskylästä Haapamäen kautta osoitettu itä-länsi -suuntainen huoltovarmuusrata -merkintä. Muutosesitys huoltovarmuusradasta on osoitettu erillisellä liitteellä. Keuruun kaupunki kiittää maakuntaliittoa aluerakennekarttaan tehdystä "Taloudellinen toimeliaisuus" osion muutosmerkinnästä strategialuonnoksen valmisteluvaiheen karttaan nähdessä. Ympäristöselostuksen luvun 3.1 "Aluerakenteen merkittävimmät vaikutukset" vaikutusarviointi on ylimalkainen, eikä perustele riittävällä tarkkuudella strategialuonnoksen aluerakenne 2050 kartalla osoitettuja aluevarauksia. Aluevaraukset tulee perustella hyväksyttävässä strategiassa ja sen ympäristöselostuksessa varsinkin, jos strategiassa esitettäviä aluevarauksia tullaan käyttämään jatkossa maakuntakaavoitusta ohjaavina merkintöinä.

Keuruun kaupunki pyytää maakuntaliittoa korjaamaan lausunnon edellisessä kappaleessa mainitun ristiriidan aluerakennekartan ja voimassa olevan maakuntakaavan kanssa maakuntakaavan mukaiseksi.

Keuruun kaupunginhallitus esittää, että lausunnossa mainitut korjaus- ja täydennysesitykset tehdään Keski-Suomen strategiaan ennen sen hyväksymistä.

Päätös: Päätösesitys hyväksyttiin.

Perustelu

Keski-Suomen strategia on yhteisen kehittämistahdon ilmaus. Se on käsikirja, joka ohjaa Keski-Suomen Liiton työtä kohti tulevaisuuskestävää Keski-Suomea. Strategian teemat ja näkökulmat nousevat niistä asioista, jotka yhdistävät maakunnan toimijoita ja jotka tarvitsevat maakunnallista yhteistyötä.

Keski-Suomen strategia 2026–2050 pohjautuu kokonaiskestävyyden ja kokonaisturvallisuuden pyrkimyksille. Kokonaiskestävyys tarkoittaa, että ihminen, luonto ja talous ovat sopusoinnussa. Kokonaisturvallisuus nostaa kestävyyden kumppaniksi varautumisen, huoltovarmuuden ja kriiseistä palautumiskyvyn.

Strategialuonnoksessa lähivuosien painopisteet on koottu neljäksi kokonaisuudeksi:

1. Rohkeasti toimelias
2. Luonnonvoimainen
3. Toisistamme ja tulevaisuudesta huolehtiva
4. Ylpeästi keskisuomalainen

Strategialuonnoksessa kasvun kärkiä on neljä: bio- ja kiertotalous, uudistuva teollisuus, hyvä vointi sekä turvallisuus ja huoltovarmuus.

Kasvun kärjillä tarkoitetaan vahvuuksia, joihin maakunta nojaa tutkimuksessa, innovaatiotoiminnassa sekä tuottavuuden ja kasvun tavoittelussa. Muuttuneen geopoliittisen tilanteen vuoksi nykyisten kärkien rinnalle esitetään turvallisuutta ja huoltovarmuutta.

Vuoteen 2050 ulottuvan pitkän tähtäimen yhteisenä tahtotilana on rakentaa maakunnan tulevaisuutta kokonaiskestävyys ja kokonaisturvallisuus yhdistäen – kiinnostavasti ja kansainvälisesti.

Keski-Suomen maakuntahallitus päätti kokouksessaan 19.9.2025 asettaa strategialuonnoksen ja sen ympäristöselostuksen luonnoksen julkisesti nähtäville 22.9.-21.10.2025. Palautetta pyydetään

strategialuonnoksen sisällöstä ja ympäristöselostuksen luonnoksen riittävydestä. Lausuntokierroksella oleva strategialuonnos on ajoitettu vuosille 2026-2029.

Lausunto strategialuonnokseen pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistuun lausuntopyyntöön:

Lausunto - Lausuntopalvelu. Strategialuonnos ja ympäristöselostus ovat tutustuttavissa lausuntopalvelusta kohdasta 'liitteet':

Keski-Suomen strategia viimeistellään lausuntojen pohjalta Keski- Suomen maakuntavaltuuston käsiteltäväksi 11.12.2025.

Toimivalta

Hallintosäännön 26 §:n mukaan kaupunginhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei hallintosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa sekä päättää lausunnon antamisesta vastuualueeseensa kuuluvista asioista.

Valmistelija

Konsernipalvelujohtaja Päivi Vauhkonen, paivi.vauhkonen(at)keuruu.fi, 040 158 1656.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja

Tiedoksi

Lausuntopalvelu.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

(11) Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelu unohtaa täysin Pihlajaveden merkittävimmän tulevaisuuden tekijän Erämaapäivät

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan seloste ei millään lailla perustele sitä, että ko. tuulivoimakaavan kautta rakennettavat lähes 300 m:n korkeuteen nousevat tuulivoimalat tulevat päättämään, vähintään latistamaan, voimakkaasti taantuvan entisen itsenäisen kunnan, Pihlajaveden, oman tuotteen, Erämaapäivät ja sitä kohtaan yhä voimakkaammin kasvavan kiinnostuksen.

Merkittävin Korpikirjasto ry. kunnallisvalituksen perustelu on Pihlajavetisten omaehtoisesti synnyttämä Erämaapäivät ja Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan vaikutus Erämaapäiviin. Koko Suomen merkittävimmät Erämaapäivät on järjestetty nyt seitsemän kertaa.

Erämaapäivät on syntynyt Akseli Gallen-Kallelan jalanjäljissä. Erämaapäivät on luotu Pihlajaveden ainutlaatuisen monimuotoisen erämaaluonnnon ja ympäristön Gallen-Kallelan ylistyksen innoittamana.

Näin Erämaapäivistä tiedotettiin:

”Pihlaisten erämaa kutsuu jälleen tänä kesänä 16.-17.8.2025, kun Keuruun Pihlajaveden Erämaapäivät järjestetään jo seitsemännen kerran.

Perinteiseen tapaan lauantaina järjestetään ohjattuja retkiä ja sunnuntaina maisemista voi nauttia omatoimiretkeilemällä. Reiteillä kulkiessa kannattaa myös pysähtyä tutkimaan opastetauluja, jotka esittelevät Pihlaisten luonto- ja kulttuurikohteiden historiaa ja erityispiirteitä. Lisäksi paikkakunnan historiaan voi tutustua useiden tapahtumaviikonloppuna auki olevien näyttelyjen myötä.

Retkievät voit ostaa reittien varrelta tai käydä hakemassa ne reppuusi kioski-kahvio Kauppalasta (Google Maps).

Tapahtumaviikonloppuna voit myös helposti polkaista reiteille pyörällä tai vaihtoehtoisesti nauttia Pihlaisten laineista kanootin tai kajakin kyydissä. Kanoottivuokrausta hoitaa Eräopas Jokela.

Avaa Pihlajaveden ulkoilureitistön digikartta [tästä](#).

Etukäteisilmoittautumisella varmistat sujuvan retkipäivän: Ilmoittaudu tästä

Vuoden 2025 tapahtuma on päättynyt. Voit antaa palautetta palautelomakkeen kautta. Nähdään jälleen ensi vuonna!”

Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 Lehmikorven osayleiskaavan hyväksyvään päätökseen sisältyy tuulivoimatoimijan Pohjan Voima Oy:n Sweco Finland Oy:n laatima maisemaselvitys sekä Pihlajaveden kyläyhdistys ry:n lausuma (alla)

Hanketoimija Pohjan Voima Oy:n Sweco Finland Oy:lla teettämä hyväksytty
MAISEMASELVITYS
LEHMIKORVEN TUULIVOIMAHANKKEEN VAIKUTUSALUE
SWECO FINLAND OY 19.12.2023 (PÄITETTY OSITTAIN 14.2.2024 & 19.2.2025)

Selvityksen mukaan

3.3 Pihlajaveden vesireitti

Pihlajaveden vesireitti käsittää tässä yhteydessä Pihlajaveden vesireitin ja siihen liittyvän kulttuurimaiseman Jyrkejärveltä reitin yläjuoksun pienvesille asti. Vesireittiin liittyy useita eri kokoisia ja muotoisia järviä, joiden rannoilta avautuu laajoja näkymiä hankealueen suuntaan. Järvien välillä on kapeampia vesireittejä ja koskia.

*Pihlajaveden reitin järvet ovat merkityksellisiä luonnonmaiseman arvojen kannalta. Erämaamaiset rannat ovat olleet koko historiansa harvaan asuttuja ja järvien pohjoisrantojen pientiloille ja Kuusijärvelle on kuljettu vielä ainakin 1960-luvulla vesitse, tieyhteyksien puuttuessa kokonaan. Kuten Akseli Gallen-Kallela aikanaan runoili Pihlajavedestä: **”Ihania erämaita täällä on, mittaamattomia soita ja korpimetsiä.”** (My Pihlajavesi 2023) Myöhemmin järvien rannoille on tullut myös paljon loma-asutusta, mutta vaikutelma silti verrattain erämaamainen. Luonnon ja kulttuurimaiseman kohteiden lisäksi alueella kerrotaan olevan susia, karhuja, ahmoja ja ilveksiä ja vesistöissä paljon kalaa. Vesistöissä on aikanaan uitettu myös tukkeja (Keuruun kylät 2023).*

Kylät ovat edelleen hyvin pieniä, mutta vähäisestä ja hajanaisesta asutuksesta huolimatta, Pihlajavedellä on useita merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä, erityisesti hienoja kirkkoja, aktiivisen oloista kylätoimintaa sekä oma juna-asema. Rata on rakennettu jo 1800-luvun puolella. Aseman tuntumassa on toimiva kauppa, jossa on kioski, kahvio, kirjasto ja kylän olohuone. Pihlajavedellä on myös Korpikirjasto ja Karansalmen kylätalo. Kotiseutuyhdistyksen museo ja lukuisat seudun maisemasta, luonnosta historiasta ja reiteistä kertovat opasteet kertovat kävijälle maiseman arvoista ja alueen virkistyskäytöstä

Toisaalta Pihlajaveden kyläyhdistys ry:n lausunnossa 18.4.2024 valotetaan Pihlajaveden luonnon ainutlaatuisuutta

LAUSUNTO VASTINE JA TOIMENPITEET

11. PIHLAJAVEDEN KYLÄYHDISTYS – 18.4.2024

Keuruun kaupunki pyrkii kehittämään imagoaan luontoliikunnasta nauttivien ihmisten suosimana retkeilykaupunkina. Keuruun luontoympäristö metsäneläimiseen on ainutlaatuinen luonnonvara, jota ei jokaisesta kunnasta löydy. Erityisesti Pihlajaveden alue on profiloitunut erämaisten ulkoilureittien täydentämäksi alueeksi. Vuosittain Pihlajaveden alueella järjestetään Erä-maapäivät niminen ulkoilmatapahtuma, joka houkuttelee mukaan ihmisiä myös kauempaa.

Pihlajaveden laaja Natura 2000 -alue sisältää tärkeitä lintuvesiä, maisemallisesti arvokkaita ranta-alueita ja vesireittejä sekä kulttuuripainotteisia alueita.

Pihlajaveden alueella on monipuolinen ja arvokas vesi- ja rantalinnusto sekä merkitystä myös saukon elinympäristönä. Pihlajavesi on myös suosittu mökkipaikkakunta, ja kesäisin alueen asukasmäärä lähes kolminkertaistuu vapaa-ajanasukkaiden saapuessa alueelle.

Ei ole sattumaa, että juuri Pihlajavesi on vapaa-ajanasukkaiden suosiossa, sillä siihen vaikuttaa juuri yllä esiintuodut arvotekijät. Pihlajavesi tarjoaa mahdollisuuden kokea luontoelämyksiä ja maalaispitäjän rauhaa, joka on erityisen merkittävä vetovoimatekijä vapaa-ajanviettopaikkaa valittaessa. Pihlajavesi on myös niitä harvoja alueita, jotka tarjoavat mahdollisuuden nauttia hiljaisuudesta ilman teollisuuden tai liikenteen aiheuttamaa taustamelua. Alue on myös eteläisen Suomen parhaita paikkoja tähtitaivaan ja jopa revontulien katseluun, sillä alueella on hyvin vähän infraa, joka tuottaisi taivaalle valosaastetta. Alueella vierailleet ulkomaalaiset matkailijat ovat nostaneet tämän suureen arvoon.

Pihlajaveden kyläyhdistyksen hallituksen arvion mukaan Lehmikorven tuulivoimalahanke vaikuttaa negatiivisesti Pihlajaveden alueen maisemallisiin ja luontoarvoihin sekä alueen suosioon vapaa-ajanviettopaikkana. Nämä vaikutukset olisivat tuulivoimahankkeen toteutumisen myötä erittäin pitkäaikaiset.

Yleisessä keskustelussa hankkeen valmistelussa on myös havaittu puutteita mm. meluselvitykseen liittyen. Näiden seikkojen valossa Pihlajaveden kyläyhdistys suhtautuu kielteisesti Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaluonnokseen.

Edellä mainittuihin maisemaselvitykseen ja Pihlajaveden kyläyhdistyksen lausumaan Sweco Finland Oy vain toteaa:

Merkitään tiedoksi.

Voimaloiden sijoitussuunnitelma on päivittynyt ehdotukseen. Melumallinnus on laadittu uudelleen ja se on kaavaselostuksen liitteenä.

Pihlajaveden reitti Natura-alueesta on tehty luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen Natura-arviointi, jonka pohjalta saadut viranomaislausunnot on otettu huomioon.

Pihlajaveden suuntaan kohdistuvat maisemalliset vaikutukset on arvioitu kaavaselostuksessa. Vaikutuksia on havainnollistettu kuvien avulla, joiden maisemaan tuulivoimalat on lisätty.

(6 ja 8) Valmistelussa ja päätöksenteossa ei ole riittävästi otettu huomioon vaikutuksia hiljaisiin, äänettömiin sekä täysin pimeisiin, valottomiin erämaa-alueisiin, eikä otettu huomioon alueen merkittäviä luontoarvoja ja kulttuuriperintöä. Keski-Suomen liitto teki kartoitukset maakunnan ns. hiljaisista alueista vuonna 2013. Tämä Keski-Suomen liiton linjaus kosketti hyvin oleellisesti myös Pihlajavettä. Merkille pantavaa oli myös se, että Keski-Suomen maakunnan läntisin osa, nyt Lehmikorveksi mainittu alue kuului Keski-Suomen liiton linjauksiin ”Hiljaisista alueista”. Tämä Keski-Suomen liiton vuonna 2013 julkaisema tutkimuksessa.

Tämän ”Hiljaiset alueet” - selvitys/tutkimus -raportin perusteella aloitettiin Erämaapäivien suunnittelu.

OTE:

HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA

Ari Jäntti

HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA

Ari Jäntti

KESKI-SUOMEN LIITTO
2013

HILJAISET ALUEET KESKI-SUOMESSA

1. JOHDANTO

Ihmistoiminnan aiheuttama melu on kasvava ympäristöongelma. Melu on ääntä, joka koetaan häiritseväksi ja epämiellyttäväksi. Liiallisella melulla on myös todettu lukuisia terveyttä heikentäviä vaikutuksia, mm. kuulovauriot ja unihäiriöt. Jatkuva melu

heikentää elinympäristön viihtyisyyttä ja laatua. Miljoonan suomalaisen arvioidaan asuvan alueilla, joiden ympäristömelu ylittää päivisin valtioneuvoston asettaman ohjearvon 55 dB. Ylivoimaisesti yleisin melun aiheuttaja on tieliikenne. Melua syntyy myös raide- ja lentoliikenteestä, teollisuudesta, vapaa-ajan toiminnoista, rakennus- ja puhtaanapitotöistä sekä muun muassa ulkoilmakonserteista ja -tapahtumista.

Lisääntynyttä melua torjutaan monella tapaa. Ympäristöministeriön asettama meluntorjunnan kehittämistä käsitellyt työryhmä on laatinut vuonna 2004 ”Meluntorjunnan valtakunnalliset linjaukset ja toimintaohjelman”. Tavoitteena on vähentää ihmisen toiminnasta aiheutuvia meluhaittoja, hillitä melun syntymistä ja leviämistä ja turvata siten terveellinen, viihtyisä ja vähämeluinen elinympäristö.

Lisäksi halutaan säilyttää erilaisia hiljaisia alueita. Hiljaisuutta halutaan säilyttää myös kansallisella ja EU-tasolla. Valtioneuvoston 13.2.2003 tekemän periaatepäätöksen mukaan maakuntien liittojen toivotaan selvittävän luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kannalta merkittävimmät hiljaiset luontoalueet.

Äänimaiseman hiljaisuus voi olla todellista hiljaisuutta tai luonnon hiljaisuutta. Luonnonhiljaisuus ei välttämättä merkitse hiljaisuutta (Pesonen 2004). Hiljaiset alueet ovat alueita, joissa vallitsevina ääninä ovat luonnon äänet: lehtien kahina, veden liplatus ja linnunlaulu. Ihmisen toiminnan äänet hiljaisilla alueilla ovat satunnaisia, lyhytkestoisia tai hyvin vaihtelevia. Tuulen ihmisen pään ympärillä generoima pseudoääni ja puiden kahina voivat ylittää 60 – 70 desibeliin, mikä saattaa pahimmillaan estää kaikkien tasoltaan alle 50 – 60 desibelin luonnon että ihmisen tuottaman äänen erottamisen äänimaisemasta.

Hiljaisuutta pidetään myös subjektiivisena kokemuksena. Se mikä toiselle on nautittavaa ääntä, voi toiselle olla sietämätöntä melua. Eri maissa julkaistut hiljaisuuden kriteerit vaihtelevat suuresti. Tiedeyhteisöjen eriävien näkökulmien vuoksi myös hiljaisuuden ohjearvot ja alueiden suojavyöhykkeet vaihtelevat laajasti.

Hiljaisten alueiden määrittäminen aloitetaan yleensä melulähteiden tunnistamisesta. Sen jälkeen melulähteille asetetaan puskurivyöhykkeet, joiden ulkopuolella melulähteen keskiäänitaso ei ylitä tiettyä desibelirajaa. Esimerkiksi Uudenmaan hiljaisuuden tarkastelussa melulähteet jaettiin kolmeen ryhmään:

1. Jatkuvan taustamelun lähteet: tieliikenne ja prosessiteollisuus
2. Säännölliset toistuvat melutapahtumat: reittikoneen ylilennot, laivaliikenne, moottoriveneet, maa-ainesten otto, ampuma-alueet ja moottoriurheilualueet
3. Satunnaiset melutapahtumat: sivuteiden liikenne, metsäkoneet, metsästäys, yksittäiset moottorikelkat, moottorisahat, lennoston harjoitukset (Uudenmaan liitto ja WSP-LT konsultit oy 2007)

Lisäksi hiljaisuusselvityksissä (esim. Waugh et al 2000) on esitetty joukko muita kriteereitä, jotka tulisi ottaa huomioon valittaessa hiljaisia alueita. Alueen väestön tiheys tulee olla alhainen, alueella ei tulisi olla intensiivistä maataloutta ja maankäyttöä eikä lentoreittejä. Alueen tulisi olla helposti saavutettava. Kulttuuri-, virkistys- ja luonnonsuojeluvarvot soveltuvat hyvin hiljaisen alueen luonteeseen ja äänimaisemaan.

Suomessa maakunnallisia selvityksiä hiljaisista alueista on tehty ainakin Satakunnassa, Uudellamaalla, Kymenlaaksossa, Kainuussa, Pohjois-Savossa ja Kanta-Hämeessä. Satakunnassa ja Pohjois-Savossa hiljaisia alueita on merkitty maakuntakaavoihin. Satakunnan hiljaiset alueet -selvityksessä alueet jaettiin neljään luokkaan:

luonnonrauha-alueet, maaseutumaiset hiljaiset alueet, kaupunkimaiset hiljaiset alueet ja erityiskohteet (Karvinen & Savola 2004).

Hiljaisuus ja luonnon puhtaus ovat Suomen matkailun vetovoimatekijöitä. Potentiaalisilla hiljaisilla alueilla ihmisen toiminnan aiheuttamien äänien ei tulisi ylittää 35 desibeliä.

Keski-Suomessa melulähteiden puskurivyöhykkeitä tarkasteltiin alustavasti kokonaismaakuntakaavan laadinnan yhteydessä vuonna 2005. Tämä työ jatkaa Keski-Suomen hiljaisten alueiden kartoitusta. Työ aloitettiin puskurivyöhykkeiden uudelleen tarkastelulla.

3.1 Maakunnallisesti merkittävät luonnon hiljaiset alueet Keski-Suomessa

Tässä kappaleessa esitetään maakunnallisesti merkittävien hiljaisten alueiden kuvaukset. Alueet on nimetty peruskarttojen nimien perusteella. Nimen perässä on suluissa kunta, jonka alueella kohde sijaitsee. Pinta-ala on ilmoitettu hehtaareina. Alueita on 36 ja niiden maa- ja vesialueiden yhteispinta-ala on 157 587 ha (7,9 % Keski-Suomen pinta-alasta). Maastokäynneistä on kerrottu ajankohta ja keskeisimmät havainnot lyhyesti. Kohteeseen liittyvät joko aluerajauksen sisäpuolelle tai sen läheisyyteen sijoittuvat merkittävät maakuntakaavamerkinnot on esitetty kuvauksessa plussina (+) tai miinuksina (-). Plussiksi on arvioitu merkinnät, jotka tukevat alueen hiljaisuuden kokemusta ja lisäävät alueen kiinnostavuutta. Miinuksina on esitetty mahdolliset melulähteet. Alueiden sijainti on esitetty liitteessä 1.

Pihlajaveden erämaa-alue on Keski-Suomen maakunnan yksi hiljainen alue 36:n hiljaisen alueen joukosta - siksi erityisesti huomioitava. Suora ote Keski-Suomen liiton raportista:

12. Pihlajavesi, Lienperä, Koukkumäki (Keuruu)

Pinta-ala: 3 526 ha

Maastokäynti ja melumittaukset alueelle tehtiin 28.8.2013.

Pihlajaveden rannalta pohjoiseen maakunnan rajalle ulottuva alue on rauhallista pienvesien pirstomaa erämaista metsä- ja suoaluetta. Suot ovat ojitettuja. Alueella on joitakin asuinrakennuksia ja Pihlajaveden rannassa on myös lukuisia kesämökkejä. Metsäkoneen ja yksittäisten autojen lisäksi ei kuultu muuta ihmisen toiminnan aiheuttamaa ääntä. Tuulisuus nosti desibelejä aina yli 40 desibeliin.

Alue sijaitsee ilmavoimien lentoharjoitusalueella. Alueella on lentotoimintaa arkipäivisin.

Maakuntakaavojen merkinnät:

+ Eteläosassa Pihlajaveden reitin ja sen yläjuoksun pienvesien Natura-alueet

+ Itäpuolella Pannunevan luonnonsuojelualuevaraus

+ Hangonniemen muinaismuistokohde: kivikautinen asuinpaikka

+ **Pihlajaveden vesialue: kehittyvä luontomatkailualue, ytimenä koskialueet välillä**

Pihlajavesi-Jyrkejärvi

+ Kaakkoispuolella Vähä-Komin drumliinin valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma

+ Hangonniemen muinaismuistokohde: kivikautinen asuinpaikka

+ **Pihlajaveden kirkon ja kotiseutumuseon maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö**

- Länsipuolella Sammakkolampi-Pahalammen kalliokiviainesten ottovyöhyke

- Länsipuolella Kankisuon ja Isosuo 2:n turvetuotantoon soveltuvat alueet
- Länsipuolella 400 kV -voimalinja, jonka alla moottorikelkkaura
- Itärajalla Hautakankaalla soranottoa

Keskeiset maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset kaava-alueen lähialueella:

Natura 2000 -alue

Merkinnällä osoitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluva alue.

Matkailun ja virkistysalueen vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeät matkailu- ja virkistyskäytössä olevat tai siihen soveltuvat alueet. Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa turvataan toimivat reitistöt ja virkistysalueet ja niiden maisema- ja ympäristöarvot sekä matkailullinen hyödyntäminen.

Alueen käytön suunnittelussa on huolehdittava, ettei hanke tai suunnitelma yksinään tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa merkittävästi heikennä Natura 2000 -verkoston perusteena olevia luonnonarvoja. Metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön

Luonnonsuojelualue

Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja.

Suojelumääräys on voimassa, kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan. Naturaan tai suojeluohjelmiin kuulumattomat alueet on eritelty alueluettelossa ja niiden toteutus perustuu vapaaehtoisuuteen.

Ulkoilureitti

Merkinnällä osoitetaan Keski-Suomen maakunta- ja eräitä muita sitä tukevia ulkoilureittejä ohjeellisina.

Kulttuuriympäristön vetovoima-alue

Merkinnällä osoitetaan maakunnan kulttuuriympäristön monimuotoiset aluekeskittymät.

Suunnittelumääräys: Alueen kehittämisessä tulee hyödyntää kulttuuriympäristön monimuotoisuutta.

Alueidenkäytön suunnittelulla edistetään kulttuuriympäristöjen kestävästä käytöstä ja hoitoa. Alueilla metsien hoito ja käyttö perustuu voimassa olevaan metsälainsäädäntöön.

Korpikirjaston metsässä lentää vielä vapaana lapinpöllö Esko Rotola-Pukkilan kuvaamana:

Korpikirjaston metsässä 250-kiloinen metsiemme kuningas naapuri Esa Lähteenmäen kuvaamana:

(13) Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavalla Keuruun kaupungin intressinä on tukehduttaa koko Pihlajaveden alueella havaittavalla 12 lähes 300 metrin korkeuteen nousevalla tuulivoimalalla Suomen merkittävimmin erämaaluontotapahtuman Pihlajaveden Erämaapäivien voimallisesti vuosittain kasvava suosio. Ja koettaa markkinoida tilalle Keuruun keskustan tuntumaan suunniteltua laajaa retkeilyaluetta. Ko. retkeilyalueen perustamisesta Keuruun kaupunki toimitti esityksen 24.4.2024 maa- ja metsätalousministeriölle. Tätä kuvaavat alla olevat Suur-Keuruun artikkelit. LIITTEET n:o 3 ja 4.

Suur-Keuruu (Liite n:o 3)

24.4.2024

OTE

Uutiset|Retkeilyalue

Esitys maa- ja metsätalousministeriölle retkeilyalueen perustamisesta Keuruun hallituksessa maanantaina – asiakohta esityslistalla salassa pidettäväksi merkitty

Salaus nojaa julkisuuslain pykälään asiakirjassa olevista liikesalaisuus- tai liiketoimintatiedoista, joiden antaminen aiheuttaisi taloudellista vahinkoa.

Valtakunnallista ulkoilulain mukaista retkeilyaluetta suunnitellaan Keurusselän länsirannalle Kiviniemestä Sikoniemeen ulottuvalle alueelle.

KEURUUN kaupunginhallitus saa maanantaina 28. huhtikuuta käsiteltäväkseen maa- ja metsätalousministeriölle tehtävän esityksen valtakunnallisen retkeilyalueen perustamisesta Keuruulle.

Asiapykälä päätösesityksineen, selostuksineen ja mahdollisine aineistoineen on merkitty hallituksen esityslistalla salassa pidettäväksi.

Ensimmäisessä vaiheessa valtion omistamille entisen varuskunnan maille – Keuruulta lähtee ministeriöön esitys retkeilyalueen perustamisesta

Toisessa vaiheessa alue voisi laajentua maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen Keurusselän saarille sekä Tarhian itäpuolelle.

Retkeilyalueeksi esitetyn entisen varuskunta-alueen lähistöllä on runsaasti palveluja, muun muassa Hotelli Keurusselkä, jonka luontopolku kuvassa. Kuva Aallokas Oy:n viime vuonna laatimasta retkeilyalueen luontoselvityksineistosta. KUVA: AALLOKAS OY

Suur-Keuruu (Liite n:o 4)

29.4. 12:25

KEURUUN kaupunki esittää maa- ja metsätalousministeriölle ulkoilulain mukaisen retkeilyalueen perustamista Keuruulle.

Esitettävä retkeilyalue olisi ensivaiheessa noin 9,5 neliökilometrin kokoinen ja sijoittuisi Keurusselän länsirannalle valtion omistamille entisen varuskunnan maille.

Toisessa vaiheessa aluetta voisi esityksen mukaan laajentaa maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen muun muassa Nyyssänniemen edustalla oleville Keurusselän saarille, Pöyhölän ja Viikinhovin väliselle alueelle, Sikoniemen kaakkoiskärkeen sekä Kivelänvuoren ja Karjolan väliselle alueelle Tarhian itäpuolelle.

Keurusselän länsirannalle perustettavaksi esitettävä, ensivaiheessaan noin 9,5 neliökilometrin kokoinen retkeilyalue kartalla vihreällä merkittynä. Kuva: Keuruun kaupunki. KUVA: KEURUUN KAUPUNKI

Esityksen mukaan maanomistajien halukkuutta vapaaehtoiseen maanvaihtoon on retkeilyaluehankkeen esiselvitysvaiheessa ilmennyt ainakin Keurusselän saarten kohdalla.

Kaupunginhallitus valtuutti kaupunginjohtaja Janne Teeriahon jättämään hakemuksen retkeilyalueen perustamisesta ministeriölle maanantaina 28. huhtikuuta.

Maa- ja metsätalousministeriön metsä- ja biotalousyksikön päällikkö Erno Järvinen arvioi aiemmin, että päätökseen retkeilyalueen perustamisesta kuluu kuukausia.

”Retkeilyalue perustetaan valtioneuvoston asetuksella, jonka valmistelu lausuntokierroksineen kestää useamman kuukauden”, Järvinen totesi Suur-Keuruulle torstaina 24. huhtikuuta.

Luontoelämyksiä lähellä runsaita palveluja

Kaupunki selostaa esityksessään ministeriölle suunnitellun alueen sopivan retkeilyalueeksi hyvin sekä luonnon että lähellä olevien palveluiden näkökulmasta.

”Puolustusvoimien käytössä olleen alueen Keurusselän rantaluonto on säilynyt retkeilyn kannalta katsottuna luonnontilaisena ja sopii hyvin matalan kynnyksen retkeilyalueeksi. Alueen luontoarvot ovat mittavat.”

”Lähes tuhannen hehtaarin alueella sijaitsee runsaasti retkeilykäyttöön soveltuvia reittejä, kevytliikenneväyliä, valaistu kuntorata-hiihtolatu, taukopaikkoja, vapaan kelkkailun alue ja ampumarata.”

Kaupunki toteaa alueen rajoittuvan Keurusselän liikuntapuistoon, jossa on hiihtoladut ja kuntoradat, ampumahiihtostadion, jousiampujien maastorata, frisbeegolfrata sekä huolto- ja kokoustiloja ja erämaakirkko.

”Viereisen Keuruun keskustan voi kiertää kanootilla ja keskustassa sijaitsee kaupallisten palvelujen lisäksi muun muassa uimahalli ja keilahalli sekä muita vapaa-ajan palveluita.”

”Kaupungin ylläpitämiä kuntoilu- ja polkuverkostoja on yhteispituudeltaan noin 150 kilometriä. Osa reiteistä soveltuu lapsiperheiden ja ikäihmisten lisäksi myös liikuntarajoitteisten retkeilemiseen”, ministeriölle selvitetään.

Työtä ja tuloja paikallisille toimijoille

Retkeilyalueen paikallistaloudellisista vaikutuksista tehdyn selvityksen mukaan perustettavalla Keurusselän retkeilyalueella kävisi kymmenen vuoden kuluttua 28 700 retkeilijää.

”Määrä työllistäisi 17,6 henkilöä ja olisi kokonaistulovaikutukseltaan noin 2,1 miljoonaa euroa”, ministeriölle arvioidaan.

Arviot pohjautuvat Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen vuonna 2009 kehittämään kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmään, jolla Metsähallituksen Luontopalvelut selvittää vuosittain kyseisillä alueilla syntyviä tulo- ja työllisyysvaikutuksia.

Selvityksen tehnyt tutkija Eero Vatanen Itä-Suomen yliopistosta toteaa kuitenkin, että koska retkeilijöiden käyntimääristä ja rahankäytöstä ei ole valmista tietoa eikä edes arviota, niitä on selvitykseen arvioitu apuaineistojen ja keinomuuttujien avulla.

Vuonna 2043 jopa 100 000 retkeilijää

Hän on valinnut arvioiden pohjaksi selvitykseen retkeilyalueiden sekä kansallispuistojen ja retkeilyalueiden yhteistä käyntimäärää vuosina 2010–2019 kuvaavien kasvu-urien joukosta normaalia tasaista kasvua ja kiihtyvää kasvua kuvaavat trendit.

Tasaisen kasvun näkymän mukaan Keurusselän retkeilyalueella vierailisi vuonna 2034 noin 28 700 kävijää ja kiihtyvän kasvun näkymän mukaan 47 500.

Vuonna 2043 aikana ylittyisi tasaisen kasvun näkymän mukaan 40 000 kävijän raja ja kiihtyvän kasvun näkymän mukaan jopa 100 000 kävijän raja.

Eero Vatanen muistuttaa, että kävijämäärien todellinen kehitys on tuntematon, mutta pitää mahdollisena jopa suurempia kävijämääriä.

”On kuitenkin oletettavaa, että Keurusselän sijainti eteläisessä Suomessa on monien kävijöiden saavutettavissa ja sen luonto ja palvelutarjonta tarjoavat hyvät mahdollisuudet jopa kiihtyvän kasvun skenaariota suuremmalle kävijämäärälle.”

”Toisaalta ulkoiset shokit voivat kääntää kehityksen käyrät ylä- tai alaviistoon. Alkuvaiheen äkkimenestystä voi seurata myös myös nopea tai hiljainen hiipuminen” Vatanen toteaa selvityksessään.

Lopuksi

Lehmikorven alue ei sisällynyt alun perin potentiaaliin tuulivoima-alueisiin Keski-Suomessa. Sen sijaan Keski-Suomen liiton kartoituksista ”Hiljaiset alueet Keski-Suomessa” Pihlajavedeltä löytyy kaksi hiljaista aluetta, joilla on suuri merkitys virkistykselle ja luontomatkailulle: Pihlajavesi-järven pohjoispuolinen alue Ähtärintien ja Pohjanmaan radan välissä ja Keski-Suomen maakunnan läntisin alue, Lehmikorven alue.

Siihen, miten ja millä lailla Lehmikorven alue löydettiin potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi, löytyy selityksenä vain se, että alue on hyvin harvaan asuttua erämaa-aluetta, eikä ko. alueella ketään asu ympärivuotisesti.

Korpikirjasto ry:n kysymykseen, miten ihmeessä Lehmikorven alue toteutui tuulivoima-alueeksi, Keuruun kaupungin kaavoitusjohtaja Timo Määttä vastasi, kun Pohjan Voima Oy tätä esitti.

Määttä ei ollut tietoa siitä, kuka tai mikä esitti alun perin ajatusta Lehmikorven tuulivoimapuistosta, kun alue oli erämaata, missä kukaan ei asunut ympärivuotisesti. Lehmikorven lähistöllä ympärivuotisesti asuvilla on sellainen käsitys, että Lehmikorven maanomistajat olivat tuulivoimapuistoajatuksen käynnistäjiä. Mitä ilmeisemmin luonnon ja ympäristön arvot olivat nostaneet Lehmikorven Keski-Suomen liiton hiljaisten alueiden listalle.

Korpikirjasto kysyi Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyneiltä keuruulaisilta päättäjiltä, kuka omistaa maiseman? Vastaus yllätti tai yllättikö sittenkään. Vastaus oli selkeä, että maanomistaja. Mites sitten kuka omistaa siten tuulen, vastaus oli jälleen paikkakohtaisesti maanomistaja.

Tässä kunnallisvalituksessa Korpikirjasto ry. on vaatinut hallinto-oikeutta kumoamaan Keuruun kaupunginvaltuuston hyväksymän Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavapäätöksen. Korpikirjasto

ry. on perustellut kaavapäätöksen kumoamisvaatimusta toistuvalla kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston menettelyvirheellä. Lisäksi Korpikirjasto ry. on näyttänyt, miten kaupunginvaltuuston kaavan hyväksymä päätös on syntynyt vallinaisen valmistelun pohjalta. Korpikirjasto on näyttänyt, miten kaavan valmistelu ei ole ottanut riittävällä tavalla huomioon, mitä Pihlajaveden osayleiskaavamääräykset (1997) ovat säätäneet, mm. vesistöjen erityissuojelutyöryhmän mietintöön Keuruun kaupunginhallitus antoi uskomattoman lausunnon: ”Keuruun kaupunginhallitus on 7.12.1992 katsonut työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa, että Pihlajaveden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityissuojelua vaativiin vesistöihin.” Niin ikään Lehmikorven tuulivoimapäätös ei ota huomioon sitä, mitä Keski-Suomen liiton ”Keski-Suomen hiljaiset alueet” -kartoituksesta laatima raportti toteaa. Sen sijaan Pohjan voiman tai alueen muutaman maanomistajan esityksestä Lehmikorvelta on poistettu ”Hiljainen alue” -status, eikä Hiljainen alue -merkintä enää sisälly Keski-Suomen maakuntakaava 2040:een. Keuruun kaupungin vahva tahtotila osoittaa Lehmikorven tuulivoimakaavan hyväksymisen jälkeen Keuruun kaupungin kunnioituksen Lehmikorvenkin kaava-alueen lähistöllä olevia arvokkaita luontokohteita kohtaan. Keuruun kaupunginhallituksen vaatiessa 6.10.2025 Keski-Suomen liittoa muuttamaan maakuntakaavaa lausunnolla: *”Keuruun luoteisosaan on merkitty laaja arvokkaiden luontokohteiden keskittymä. Merkintä on osittain ristiriidassa lainvoimaisen maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksen kanssa. Keuruun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt osalle aluetta Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan, joka ei ole vielä lainvoimainen. Merkintä tulee muuttaa maakuntakaavan tuulivoima-aluerajauksen osalta ”vihreän siirtymän käytävät” esitykseksi.”* Keuruun kaupunginhallitus ei taida ymmärtää, että kun Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan perusteluissa Keuruun kaupunki korosti, ettei 12 Eiffel-tornia vaikuta häiritsevästi, eikä käytännössä juurikaan millään lailla kaava-aluetta ympäröivään Pihlajaveden arkaan ja haavoittuvaan ympäristöön, niin nyt 6.10.10.2025 lausunnossaan Keski-Suomen liitolle kaupunginhallitus ilmaisee päinvastaista pyytäessään maakuntakaavasta poistamaan merkinnän *”Keuruun luoteisosaan on merkitty laaja arvokkaiden luontokohteiden keskittymä”*.

Keuruun kaupunginhallituksen suhtautuminen Lehmikorven tuulivoimapuiston vaikutuksiin ”Pihlajaveden luonnonpuistoon”, joksi eri puolilta Suomea paikalla käyvät Pihlajavettä kutsuvat, on varsin kronologinen. Pihlajavesi oli ennen itsenäinen kunta, mutta joutui v. 1969 liittymään silloiseen Keuruun kuntaan. Keuruuseen liittymisen jälkeen Pihlajavedellä ei ole tapahtunut juurikaan mitään positiivista kehitystä. Sen sijaan Keuruu on pystynyt ammentamaan Pihlajaveden kunnan omistamista metsistä mittavat voimavarat, mitkä on käytetty Keuruun keskustan kehittämiseen.

Todellakin, Pihlajavesi on ollut Keuruulle läntinen osa kaupunkia, siirtomaa, mistä Keuruu on voinut nostaa varallisuutta. Keuruun kaupunginhallitus ei ole Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmistelussa millään lailla ottanut huomioon pihlajavetisten omaa menestynyttä tuotetta, koko Suomen tämän hetken merkittävimpiä erämaatapahtumaa, Pihlajaveden Erämaapäiviä.

Sitä vastoin, kun pihlajavetiset ovat luoneet erämaapäivänsä täysin ilman julkista rahoitusta, niin Keuruun kaupunki osoittaa siirtomaaherran otteita. Keuruun kaupunki on esittänyt maa- ja metsätalousministeriölle ulkoilulain mukaisen retkeilyalueen perustamista Keuruulle, siis valtion varoin. Ministeriö ei ole vielä antanut päätöstä Keuruun esitykseen. Jotta edes teoriassa esitetty retkeilyalue voisi toimia, on Pihlajaveden Erämaapäivistä päästävä eroon. Mikäpä olikaan parempi keino kuin synnyttää Pihlajaveden Erämaapäivien ylle 12 lähes 300 metriä korkeaa tuulivoimalaa. Ko. voimalat ovat kaksi kertaa niin korkeita kuin Näsinneula Tampereella, kohoavat siis Pariisin Eiffel-tornin korkeuksiin.

Keuruun kaupungin talous on hyvin syvällä taantumassa, eikä kahta luontoympäristöön sijoittuvaa valtakunnallista tapahtumaa mahdu pikkukaupunkiin. Tuntuu siis kovin ironiselta Keuruun

kaupungin vakuuttelut, että kyllä Keuruu on niin virkeä ja elinvoimainen kaupunki, ettei ole mitään esteitä sille, että kaupungissa voisi toimia kaksikin luontoretkeilytapahtumaa.

Keuruun kaupunki ei itsekään usko kahden eri polun malliin. Siksi Keuruun kaupunki on toteuttamassa visiotaan retkeilyalueesta kaupungin keskustan kainalossa. Tämä merkitsee sitä, että Keuruun kaupungin on yritettävä pysäyttää Pihlajaveden Erämaapäivien spontaanisti kasvava suosio Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan avulla. Korpikirjasto ry. ei tähän usko ja on siksi tehnyt tämän kunnallisvalituksen.

Korpikirjasto ry. uskoo, että Pihlajaveden Erämaapäivät tulevat olemaan jatkossakin ympäri Suomea tulevien reippailijoiden kiinnostuksen ja mielen virkistykseen kohde ja Korpikirjasto ry. uskoo, että lapinpöllö ja Pihlajaveden moninainen eläimistö ja rikas kasvillisuus voi elää jatkossakin ilman korkealla pyöriviä kaikkea elämää ohjaavia ja valvovia silmiä.

Pihlajavesi 14.10.2025

Kulttuuriyhdistys Korpikirjasto ry.

Elina Kuivala
puheenjohtaja

Séverine Cuénod
varapuheenjohtaja

Minna Leppäaho-Kotimäki
sihteeri

puh.

LIITTEET:

LIITE n:o 1 Valituksenalainen Keuruun kaupunginvaltuuston 8.9.2025 § 50 -päätös

LIITE n:o 2 Pihlajaveden osayleiskaava (K-S ympäristökeskuksen 19.11.1997 vahvistama)

LIITE n:o3 Suur-Keuruun artikkeli 24.4.2024 Keuruun kaupungin suunnittelemasta retkeilyalueesta

LIITE n:o 4 Suur-Keuruun artikkeli, Keuruun kaupunki esittää maa- ja metsätalousministeriölle uuden retkeilyalueen perustamista

LIITE n:o 5 Pihlajaveden tulevaisuuden mahdollisuus -ERÄMAAPÄIVÄT

<https://mypihlajavesi.fi/eramaapaivat/>

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja 08.09.2025/Pykälä 50

[Edellinen asia](#) | [Seuraava asia](#)

[Muutoksenhakuohje](#)

Liitteet

Liite 2 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Osayleiskaavakartta 4.7.2025](#)

Liite 3 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Osayleiskaavaselostus 4.7.2025](#)

Liite 4 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 4.7.2025 \(selostuksen liite 1\)](#)

Liite 5 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Vastineet vireilletulovaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin \(selostuksen liite 2\)](#)

Liite 6 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Maisemaselvitys ja näkymäalueanalyysikartat \(selostuksen liite 3\)](#)

Liite 7 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Arkeologinen inventointi \(selostuksen liite 4\)](#)

Liite 8 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Melu- ja väikeselvitys \(selostuksen liite 5\)](#)

Liite 9 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Pihlajaveden reitti, NATURA-arviointi \(selostuksen liite 6\)](#)

Liite 10 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Vastineet valmisteluvaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin \(selostuksen liite 7\)](#)

Liite 11 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Vastineet ehdotusvaiheen lausuntoihin ja muistutuksiin \(selostuksen liite 8\)](#)

Liite 12 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Kuljetusreittisuunnitelma \(selostuksen liite 9\)](#)

Liite 13 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Yhteysviranomaisen perustelu päätelmä \(selostuksen liite 10\)](#)

- Liite 14 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Havainnekuvakooste \(selostuksen liite 11\)](#)
- Liite 15 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / YVA-vaiheen luontoselvitykset \(selostuksen liite 12\)](#)
- Liite 16 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Natura-tarveharkinnat \(selostuksen liite 13\)](#)
- Liite 17 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelun pöytäkirja 2.2.2023 \(selostuksen liite 14\)](#)
- Liite 18 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Keski-Suomen Ely-keskuksen lausunto Natura-arvionnista \(selostuksen liite 15\)](#)
- Liite 19 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Lähdeselvitys \(selostuksen liite 16\)](#)
- Liite 20 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Arkeologinen inventointi, maastotarkastus 2025 \(selostuksen liite 19\)](#)
- Liite 21 [Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaava / Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelun pöytäkirja 17.6.2025 \(selostuksen liite 20\)](#)
- Liite 22 [ERIÄVÄ MIELIPIDE kaupunginhallitus 1.9.2025 § 216 Kangasniemi](#)
- Liite 23 [Äänestyspöytäkirja I VALT 8.9.2025, § 50, I](#)
- Liite 24 [Äänestyspöytäkirja VALT 8.9.2025, § 50, II](#)
- Liite 25 [Eriävä mielipide valt 8.9.2025 § 50, Kangasniemi](#)

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksyminen

VALT 08.09.2025 § 50

334/10.02.02/2022

Päätös

Puheenjohtaja rajasi puheenvuorojen pituutta seuraavasti:
ryhmäpuheenvuorot 3 min ja yksittäisen valtuutetun puheenvuoro 1 min.

Käsittelyn aikana kuultiin seuraavat ryhmäpuheenvuorot:

SDP ja Vihreät, Johannes Routila

KESK, Mika Huuskola

KOK, Emilia Koikkalainen

KD, Eveliina Kangasniemi

PS, Harri Oksanen

Eveliina Kangasniemi esitti kristillisdemokraattisen ryhmän kannanottona, että asia palautetaan valmisteluun. Harri Oksanen esitti perussuomalaisten ryhmän kannanottona kannattavansa asian palauttamista valmisteluun.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty asian valmisteluun palauttamista koskeva esitys, on puheenvuorot jatkossa rajattava valmisteluun palauttamisesta. Suoritettiin nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat käsittelyn jatkamista, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattavat valmisteluun palauttamista, äänestivät EI. Äänestyksen aikana annettiin äänet seuraavasti: JAA-ääniä 23 ja EI-ääniä 4. Puheenjohtaja totesi, että asian käsittely jatkuu äänin 23 - 4.

Eveliina Kangasniemi esitti, että kaavoituksesta luovutaan ja asian käsittely päättyy tähän. Perustelut: kaavoitus ei tue Keuruun kaupungin etua sopimusteknillisesti, eikä toteuta kuntalaisten tasa-arvoista kohtelua. Harri Oksanen kannatti Kangasniemen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty kaupunginhallituksen pohjaesityksestä poikkeava esitys, on suoritettava äänestys. Suoritettiin nimenhuutoäänestys. Ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen pohjaesitystä, äänestivät JAA ja ne, jotka kannattavat Kangasniemen esitystä, äänestivät EI. Äänestyksen aikana annettiin äänet seuraavaksi: JAA-ääniä 23, EI-ääniä 3 ja tyhjää 1. Puheenjohtaja totesi kaupunginhallituksen esityksen tulleen valtuuston päätökseksi äänin 23 – 3 – 1.

Eveliina Kangasniemi ilmoitti jättävänsä eriävän mielipiteen.

Tuomas Collin poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi (yhteisöjävi, hallintolaki § 28. mom 4).

Päätösehdotus Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että se hyväksyy Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan.

KH 01.09.2025 § 216

Valmistelija Kaupunkikehityspäällikkö Timo Määttä, timo.maatta(at)keuruu.fi, p. 0400 763995

Päätös Päätösesitys hyväksyttiin.

Käsittelyn aikana Eveliina Kangasniemi esitti, että kaupunginhallitus ei hyväksy Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaa ja asian käsittely päättyy tähän. Harri Oksanen kannatti Kangasniemen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty päätösesityksestä poikkeava vastaesitys, on asiasta äänestettävä. Kaupunginjohtajan esitys on JAA ja Kangasniemen esitys on EI. Suoritettiin nimenhuutoäänestys. Äänestyksessä annettiin 7 JAA-ääntä (Laurila, Vaissi, Huuskola, Kakkuri, Routila, Tuominen ja Voutilainen) sekä 2 EI-ääntä (Kangasniemi ja Oksanen). Puheenjohtaja totesi, että äänin 7 - 2 on kaupunginjohtajan päätösesitys tullut kaupunginhallituksen päätökseksi.

Eveliina Kangasniemi ilmoitti jättävänsä eriävän mielipiteen.

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää

1. esittää kaupunginvaltuustolle Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymistä
2. tarkastaa pykälän kokouksessa

Selostus

Kaavaehdotus oli nähtävillä 9.4. – 9.5.2025 ja viranomaisneuvottelu pidettiin 17.6.2025.

Kaavaehdotuksesta jätettiin 18 lausuntoa ja yhdeksän muistutusta. Lausunnot ja muistutukset sekä niihin laaditut vastineet ovat kaavaselostuksen liitteenä. Lausuntojen ja muistutusten johdosta laadittiin lisäselvityksiä kesän 2025 aikana. Selvityksiä olivat:

- Muistutuksissa esiin tuotujen kanaintuhavaintojen vaikutusten arviointi (salassa pidettävä, vain viranomaiskäyttöön)
- Muistutuksissa esiintuotujen mahdollisten lähteiden inventointi; Keuruun Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan lähdeselvitys
- Keuruu, Lehmikorven tuulivoimahankkeen petolintuselvitys (salassa pidettävä, vain viranomaiskäyttöön)
- Keuruun Lehmikorven tuulivoiman tuotantoalueen arkeologinen inventointi: kolmen mahdollisen muinaisjäännöksen maastotarkastus

Selvitysten havainnot otettiin huomioon, ja kaavaehdotusta muutettiin nähtävillä olon jälkeen vähäisesti rajaamalla yhden tuulivoimalan rakennusaluetta pienemmäksi, jotta löydetty kiinteä muinaisjäännös jää rakentamisen ulkopuolelle. Molemmat kaava-

alueelta löydetty uudet muinaisjäännökset merkittiin kaavakartalle.

Lähdeselvityksessä kaava-alueelta löytyi kaksi vesilain mukaista pienvesikohdetta, jotka merkittiin kaavaehdotukseen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi. Kaavaehdotuksesta poistettiin uusi ohjeellinen huoltotielinjaus toisen löydetyn pienvesikohteen läheltä, jotta vaikutuksia rakentamisesta ei aiheutuisi lähteelle. Kanalintuihin kohdistuvien mahdollisten vaikutusten lieventämiseksi lisättiin määräys, jonka mukaan tuulivoimaloiden tornin alaosan saa värjätä valkoisesta poikkeavalla värillä puuston latvuskorkeuteen tai noin 30 metriin saakka maanpinnasta.

Kaava-asiakirjat ovat esityslistan liitteenä.

KH 24.03.2025 § 64

Valmistelija Kaupunkikehityspäällikkö Timo Määttä p. 0400 763995 ti-mo.maatta(at)keuruu.fi, vt. kaupunginjohtaja Janne Teeriaho, janne.teeriaho(at)keuruu.fi, p. 040 652 7256

Päätös Hyväksyttiin.

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää asettaa Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksen alueidenkäyttölain 65 §:n ja maankäyttö ja rakennusasetuksen 19 §:n mukaisesti nähtäville ja pyytää siitä lausunnot.

Selostus

Kaupunginhallituksen kokouksen 10.3.2025 § 48 jälkeen Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksen kaavaselostuksen liite 9 on vaihdettu suomenkieliseen versioon. Muutoin kaavaehdotusmateriaalissa ei ole muutoksia.

KH 10.03.2025 § 48

Valmistelija Kaupunkikehityspäällikkö Timo Määttä p. 0400 763995 timo.maatta(at)keuruu.fi

Päätös Kaupunginhallituksen puheenjohtaja esitti, että asia palautetaan valmisteluun.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian valmisteluun.

Esittelijä Kaupunginjohtaja

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää asettaa Lehmikorven

tuulivoimaosayleiskaavaehdotuksen alueidenkäyttölain 65 §:n ja maankäyttö ja rakennusasetuksen 19 §:n mukaisesti nähtävillä ja pyytää siitä lausunnot.

Selostus

Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluvaiheen (kaavaluonnos) aineisto oli nähtävillä 23.2.-19.4.2024 välisen ajan. Hankkeesta järjestettiin 5.3.2024 klo 17-19 yleisötilaisuus Keuruun kaupungintalon valtuustosalissa ja Teams-yhteydellä. Kaavaluonnoksesta saatiin 17 lausuntoa ja 10 mielipidettä. Saadut mielipiteet ja lausuntojen referaatit sekä vastineet niihin ovat kaavaselostuksen liitteessä 7.

Kaavoituksen kanssa yhtä aikaa laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus oli myös nähtävillä ympäristöhallinnon verkkopalvelussa ja siitä sai myös esittää mielipiteitä Keski-Suomen ELY-keskukselle.

Kaavaluonnos perustui ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa esitettyihin vaihtoehtoihin. Kaavaluonnoksessa esitettiin kaksi vaihtoehtoa. Vaihtoehdossa VE1 esitettiin 12 tuulivoimalaa ja vaihtoehdossa VE2 yhdeksän voimalaa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn päätteeksi yhteysviranomaisena toiminut Keski-Suomen ELY-keskus antoi perustellun päätelmänsä 14.10.2024. Siinä yhteysviranomainen arvioi hankkeen merkittävimmiksi ympäristövaikutuksiksi vaikutukset maisemaan ja alueiden käyttöön sekä ilmastoon. Vaikutuksista huolimatta yhteysviranomainen katsoi, että hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka estäisivät hankkeen toteuttamisen kummallakaan ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa ja kaavaluonnosvaiheessa esitetyllä vaihtoehdolla, kunhan lievennyskeinoja käytetään.

Ottaen huomioon saadut lausunnot, mielipiteet ja perustelussa päätelmässä esitetyt lievennyskeinot laadittiin kaavaehdotus, joka perustuu kaavaluonnoksen vaihtoehtoon VE1. Siinä Lehmikorven alueelle esitetään kahtatoista tuulivoimalaa. Seuraavia muutoksia tehtiin laadittaessa kaavaehdotusta verrattuna kaavaluonnokseen:

- Linnustoon kohdistuvien vaikutusten vähentämiseksi tuulivoimaloiden alueita 1, 3, 7, 9, ja 12 on siirretty ja kaikkien voimaloiden roottoreiden halkaisijaa on supistettu 200 metristä 178 metriin.

- Melu- ja välkevaikutusten pienentämiseksi voimalat on sijoitettu lähemmäksi toisiaan ja roottoreiden halkaisijaa on pienennetty 200 metristä 178 metriin.
- Maisemallisten vaikutusten vähentämiseksi tuulivoimaloiden sijoittelua on tiivistetty ja kokonaiskorkeutta on laskettu 300 metristä 289 metriin.
- EN-aluetta on pienennetty ja Riitamäki-Lappi -ajoyhteys on osoitettu.
- Olevat metsäautotiet on lisätty kaavakartalle.
- Tuulivoimaloiden alueita 1, 3 ja 12 on siirretty, jotta saukon lisääntymis- ja levähdyspaikkaan ja pienvesistöön kohdistuvat vaikutukset vähentyvät.
- Kaavamerkintöjä- ja määräyksiä on tarkistettu.
- Melu-, välke- ja maisemaselvitykset on päivitetty kaavaehdotuksen mukaisten voimalapaikkojen mukaisesti.
- Kuljetusreittiselvitystä on tarkennettu saavutettavuusselvitykseksi kaavaehdotusta varten.
- Selostuksen kappaleen 8 vaikutusten arviointia on tarkennettu kaavaehdotuksen mukaiseksi.
- Selostuksen kappaleeseen 8.9 on tarkennettu maisemallisten vaikutusten arviointia ja päivitetty liitteenä olevan havainnekuvakoosteen (kaavaselostuksen liite 11) kuvat uudelle voimalasijoittelulle ja roottorikoolle. Lisäksi liitteeseen on lisätty tuulivoimaloiden pimeän- ja hämäränajan havainnekuvia.

Kaavan merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat maisemaan. Lievennystoimena tuulivoimaloiden roottoreiden halkaisijaa pienennettiin 200 metristä 178 metriin, jolloin kokonaiskorkeus laski 289 metriin. Tällöin voimaloiden maisemallinen vaikuttavuus varsinkin niiden lähiympäristössä (0...1-2 km voimaloista) ja lähivaikutusalueella (0–2...8-10 km) lieventyy, koska puusto ja maastonmuodot peittävät ne paremmin taakseen katselukulman ollessa jyrkempi näillä etäisyyksillä. Lisäksi voimaloiden sijoittelua tiivistettiin pienemmälle alueelle, jolloin voimalat näkyvät maisemassa kapeammalla näkemäsektorilla.

Kaavaselostuksen kappaleissa 5.3 ja 5.3.1 on kuvattu palautteen perusteella tehdyt muutokset kaavaehdotusta laadittaessa.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on otettu huomioon Lehmikorven osayleiskaavaa laadittaessa. Siinä Lehmikorven alue on osoitettu seudullisesti merkittävään tuulivoimatuotantoon soveltuvaksi alueeksi, jolla tarkoitetaan vähintään 10 voimalan kokonaisuuksia. Lehmikorven osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa 12 tuulivoimalan rakentaminen, jolloin maakuntakaavan ohjausvaikutus toteutuisi.

Keski-Suomen maakuntastrategia sisältää vuoteen 2040 ulottuvan maakuntasuunnitelman ja neljän vuoden välein laadittavan maakuntaohjelman. Yhtenä teemana strategiassa on Kestävän maailman kasvattaja, jossa yhtenä tavoitteena on hiilineutraaliuden saavuttaminen vuoteen 2030 mennessä. Keinoina tavoitteen saavuttamiselle mainitaan mm. polttoon perustumattomien teknologioiden kehittäminen ja investointi niihin. Esimerkkeinä mainitaan tuulivoima, aurinkovoima sekä maaperän lämmön ja hukkalämmön hyödyntäminen. Lehmikorven tuulivoimahanke osaltaan tukee maakuntastrategian ja ohjelman tavoitetta.

Kaavoitettavan alueen pinta-ala on 2 007 hehtaaria. Kaava-alue on rajattu siten, että siihen sisältyy suunniteltujen tuulivoimaloiden käytönaikainen laskennallinen 40 dB melualue. Alueelle mahdollistetaan kahdentoista kokonaiskorkeudeltaan enintään 289 metriä korkean tuulivoimalan rakentaminen. Tuulivoimaloille osoitetaan erikseen sijainnit ja tuulivoimaloiden rakennusalueet. Lisäksi osoitetaan tarvittava tiestö ja energiaverkko. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on selvitetty ja osoitettu yleiskaavassa luo-1-, luo-2-, luo-3-, luo-4- ja luo/nro-merkinnöin. Pohjavesialueet ja niiden muodostumisen alueet on merkitty. Näillä alueilla on otettava huomioon pohjaveden suojelu. Kaavassa on määrätty, että alueella tapahtuva toiminta ei saa aiheuttaa vesistön pilaantumista. Muinaismuistolain mukaiset kohteet ja muut kulttuuriperintökohteet on merkitty kaavaan.

Keuruun valtuusto päätti 11.12.2023 § 54 tuulivoimakaavoitukseen liittyvistä periaatteista. Kaavaehdotus täyttää nämä tuulivoimakaavoitukseen liittyvät periaatteet.

Osayleiskaavaehdotus (kartta) ja osayleiskaavaselostus liitteineen ovat esityslistan liitteenä

KH 12.02.2024 § 42

Valmistelija Kaupunkikehityspäällikkö Timo Määttä

timo.maatta(at)keuruu.fi, p. 0400 763 995

Kaavoitusinsinööri Ville Korhonen

ville.korhonen(at)keuruu.fi, p. 040 356 8208

Päätös Hyväksyttiin.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Pajari Noora

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää asettaa Lehmikorven tuulivoimaosayleiskaavan valmisteluvaiheen aineiston maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n ja -asetuksen 30 §:n mukaisesti nähtäville ja pyytää siitä lausunnot.

Selostus

Lehmikorven tuulivoimahankkeen kaavoitus on edennyt valmisteluvaiheeseen (osayleiskaavaluonnos). Samassa prosessissa syntyvät hankkeen ympäristövaikutusten arviointi (YVA)-menettely ja osayleiskaava. Vaikutusarviointien tuloksena on laadittu kaavaluonnos ja ympäristövaikutusten arviointiselostus.

Kaavaluonnoksen tarkoitus on mahdollistaa enintään 12 tuulivoimalan rakentaminen suunnittelualueelle. Voimaloiden roottorin halkaisija on enintään noin 200 metriä ja kokonaiskorkeus enintään 300 metriä.

Osayleiskaavaluonnos perustuu YVA-selostusvaiheen versioihin VE1 ja VE2, jossa VE1 osayleiskaava-alueelle on sijoitettu yhteensä 12 tuulivoimalaa ja VE2 9 tuulivoimalaa. Kaavaluonnokseen on huomioitu muun muassa sijoitussuunnittelun teknistaloudelliset reunaehdot, laaditut selvitykset ja vaikutusarviointit, käydyt neuvottelut ja vaikutusten arviointit sekä osayleiskaavatyön yhteydessä selvitetty lähtökohdat ja tavoitteet.

Kaavaprosessin ja ympäristövaikutusten arvioinnin eteneminen

Valmisteluvaiheen aineisto asetetaan nähtäville samaan aikaan YVA-selostuksen kanssa. Kaavahankkeen ja YVA-menettelyn yleisötilaisuus järjestetään 5.3.2024 kaupungintalolla.

Keski-Suomen ELY-keskus toimii YVA yhteysviranomaisena. ELY-keskus tarkistaa YVA-selostuksen ja antaa siitä perustellun päätelmän. YVA-menettely päättyy yhteysviranomaisen antamaan perusteltuun päätelmään. Kaavaprosessi jatkuu valmisteluvaiheen jälkeen edelleen ehdotusvaiheeseen. Valittavan vaihtoehdon osalta suunnittelu tarkentuu osayleiskaavaehdotukseen. Kaavaprosessin suunnittelun vaiheet on esitetty osallistumis- ja arviointisuunnitelman sivulla 15. Osayleiskaavan vaikutusten arviointi perustuu pääosin YVA-menettelyn tuloksiin.

Esityslistan liitteenä:

- Osayleiskaavaluonnos 29.1.2024
- Osayleiskaavaluonnoksen selostus 29.1.2024
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 25.1.2024 (selostuksen liite 1)
- Vastineet vireilletulovaiheen lausuntoihin ja mielipiteisiin (selostuksen liite 2)
- Maisemaselvitys (selostuksen liite 3)
- Arkeologinen inventointi (selostuksen liite 4)
- Melu- ja väikeselvitys (selostuksen liite 5)
- Pihlajaveden reitin NATURA-arviointi (selostuksen liite 6)

Valmistelija Kaavoitusjohtaja Timo Määttä, timo.maatta(at)keuruu.fi, p. 0400 763 995

Päätös Hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus piti asian käsittelyn aikana neuvottelutauon klo 19:15 - 19:18 neuvottelutauon.

Kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja Emilia Koikkalainen esitti Hannu Rantasen kannattamana, että asia palautetaan valmisteluun. Puheenjohtaja totesi, että koska oli tehty kannatettu esitys asian palauttamisesta valmisteluun, asiasta oli äänestettävä.

Kaupunginhallitus hyväksyi puheenjohtajan tekemän esityksen nimenhuutoäänestyksestä: ne, jotka kannattavat käsittelyn jatkamista, äänestävät JAA ja ne, jotka asian palauttamista valmisteluun EI.

Kaupunginjohtajan esitys sai seitsemän (7) ääntä ja Emilia Koikkalaisen esitys kaksi (2) ääntä.

Äänestyksen jälkeen asian käsittelyä jatkettiin ja kaupunginjohtajan päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Pajari Noora

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää käynnistää Lehmikorven tuuli- ja aurinkovoimahankkeen osayleiskaavoituksen liitekartassa rajatulla alueella.

Selostus

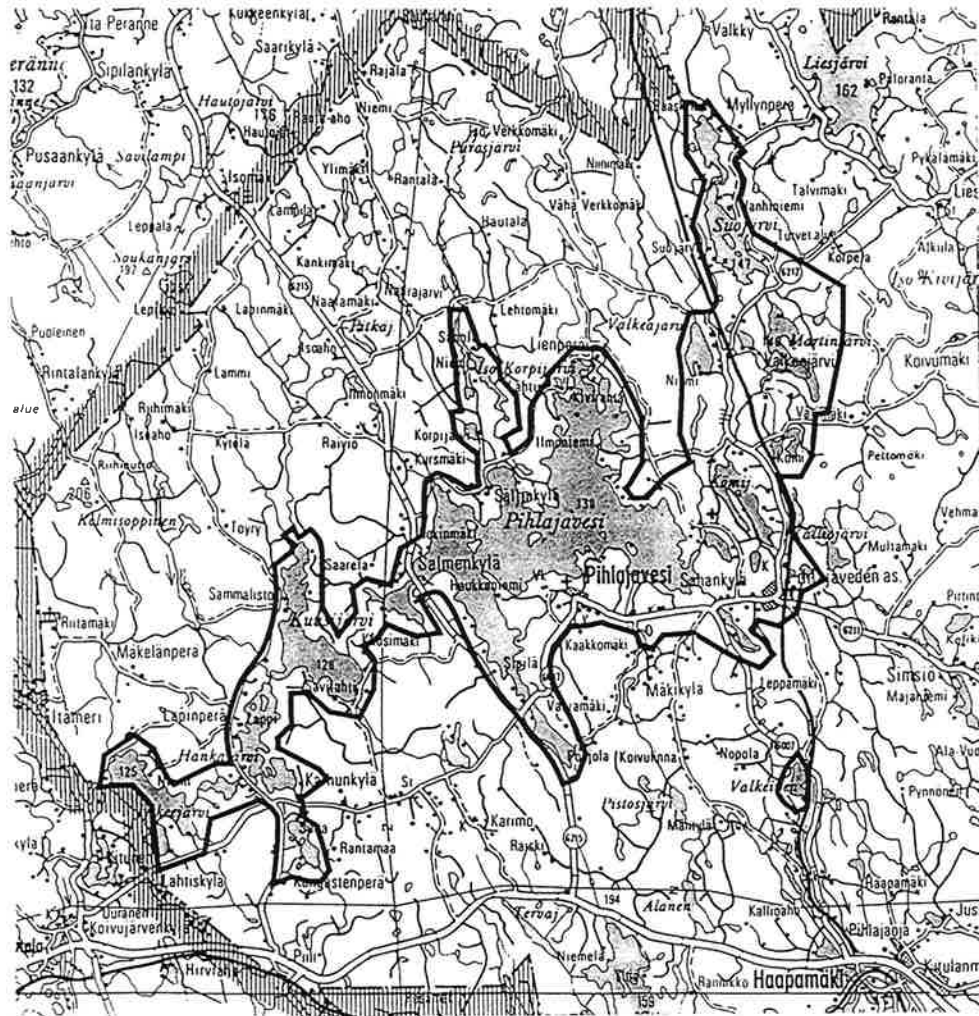
Lehmikorven Tuulipuisto Oy / Pohjan Voima Oy (hankkeeseen ryhtyvä) on jättänyt kaavoitusaloitteen osayleiskaavan laatimiseksi liitekartassa rajatulle Lehmikorven alueelle. Kaavoitettavan alueen raja-alue voi tarkentua kaavoitushankkeen myötä. Hankealue sijaitsee yli 30 kilometriä Keuruun keskustasta luoteeseen, Ähtärin ja Virtain rajalla. Hankkeessa on tarkoitus rakentaa alueelle enintään 15 tuulivoimalaa. Hankealueen pinta-ala on noin 22 km².

Osayleiskaava laaditaan maankäyttö- ja rakennuslain 77 a §:n mukaisena yleiskaavana, jolloin yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakennusluvan perusteena. Tuulivoimaosayleiskaava-alueelle sovelletaan ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain mukaista arviointimenettelyä (YVA).

Kaavoituksen ja YVA:n sekä maanomistajakorvausten kustannuksista vastaa hankkeeseen ryhtyvä ja niistä sovitaan tarkemmin erillisellä kaavoitusopimuksella. Liitteenä aluerajauskartta.

KEURUU

PIHLAJAVEDEN OSAYLEISKAAVA

Keuruun kaupungin maankäyttö- ja mittauttoimisto / 15.6.1995
3.6.1996

Keuruu PIHLAJAVEDEN OSAYLEISKAAVA

Osayleiskaavakartta 1 : 10 000 ja siihen liittyvät merkintöjen selitykset ja yleiskaavamääräykset ja -suositukset erillisenä

Osayleiskaavaselostuksen sisällysluettelo:

1. PERUSTIEDOT	1
1.1 Suunnittelualue	1
1.2 Suunnittelutilanne	1
1.21 Seutukaava	1
1.22 Yleiskaava	2
1.23 Rakennuskaava	2
1.24 Rantakaavat	2
1.25 Rakennusjärjestys	3
1.26 Rakennus- ja toimenpidekiellot	3
1.27 Muut suunnitelmat ja päätökset	3
1.28 Pohjakartta	4
1.3 Maanomistus ja kiinteistöjako	4
1.4 Väestö ja työpaikat	5
1.41 Väestö	5
1.42 Työpaikat	7
1.5 Nykyinen maankäyttö ja rakennettu ympäristö	7
1.51 Kokonaisrakenne	7
1.52 Rakennuskanta	8
1.53 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet	9
1.54 Palvelut	10
1.55 Yhdyskuntatekninen ja energiahuolto	11
1.56 Muinaismuistoalueet	11
1.6 Luonnonympäristö	12
1.61 Yleiskuvaus	12
1.62 Luontoselvitykset	15
1.63 Luonnon ja maiseman kannalta merkittävät alueet	15
1.7 Ympäristöhäiriöt	16
2. TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET	18
2.1 Lähtökohdat	18
2.11 Suunnittelun tarkoitus ja keskeiset tavoitteet	18
2.12 Valtakunnalliset lähtökohdat	18
2.13 Seudulliset lähtökohdat	19
2.14 Kuntakohtaiset lähtökohdat	20
2.15 Kiinteistökohtaiset lähtökohdat	21

KEURUU

PIHLAJAVEDEN OSAYLEISKAAVA

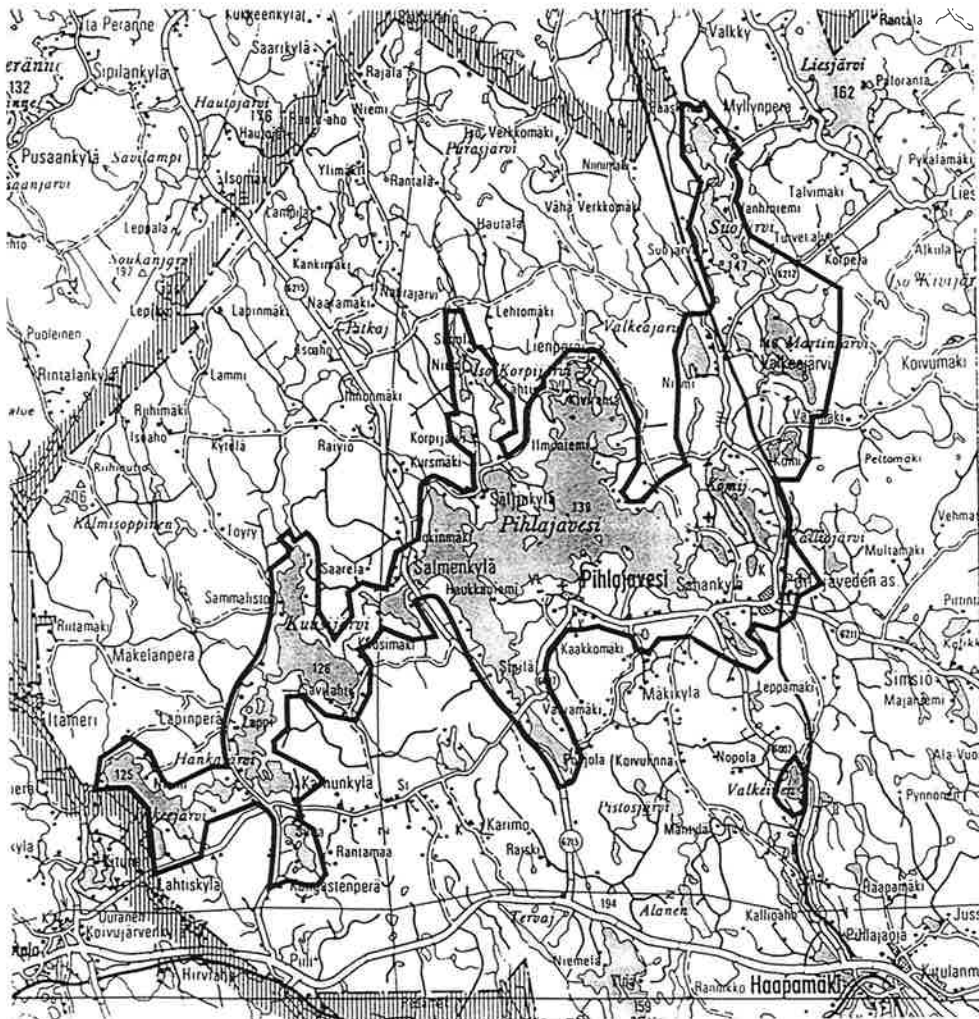
Keuruu

PIHLAJAVEDEN OSAYLEISKAAVA

Osayleiskaavakartta 1 : 10 000 ja siihen liittyvät merkintöjen selitykset ja yleiskaavamääräykset ja -suositukset erillisenä

Osayleiskaavaselostuksen sisällysluettelo:

1. PERUSTIEDOT	1
1.1 Suunnittelualue	1
1.2 Suunnittelutilanne	1
1.21 Seutukaava	1
1.22 Yleiskaava	2
1.23 Rakennuskaava	2
1.24 Rantakaavat	2
1.25 Rakennusjärjestys	3
1.26 Rakennus- ja toimenpidekiellot	3
1.27 Muut suunnitelmat ja päätökset	3
1.28 Pohjakartta	4
1.3 Maanomistus ja kiinteistöjako	4
1.4 Väestö ja työpaikat	5
1.41 Väestö	5
1.42 Työpaikat	7
1.5 Nykyinen maankäyttö ja rakennettu ympäristö	7
1.51 Kokonaisrakenne	7
1.52 Rakennuskanta	8
1.53 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet	9
1.54 Palvelut	10
1.55 Yhdyskuntatekninen ja energiahuolto	11
1.56 Muinaismuistalueet	11
1.6 Luonnonympäristö	12
1.61 Yleiskuvaus	12
1.62 Luontoselvitykset	15
1.63 Luonnon ja maiseman kannalta merkittävät alueet	15
1.7 Ympäristöhäiriöt	16
2. TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET	18
2.1 Lähtökohdat	18
2.11 Suunnittelun tarkoitus ja keskeiset tavoitteet	18
2.12 Valtakunnalliset lähtökohdat	18
2.13 Seudulliset lähtökohdat	19
2.14 Kuntakohtaiset lähtökohdat	20
2.15 Kiinteistökohtaiset lähtökohdat	21

2.2 Yksityiskohtaiset tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet	21	4.292 Korvattavaksi esitetty rakennusoikeus	47
2.21 Pysyväisasutus	21	4.293 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset, pihapiirit ja muut kohteet	47
2.22 Elinkeinoelämä ja työpaikat	22	4.694 Kulttuurimaisema-alueet	48
2.23 Palvelut	22	4.295 Pohjavesialueet	48
2.24 Liikenne	23		
2.25 Tekninen huolto	23	4.3 Yleiskaavamerkintöihin liittyvät ja muut yleiskaava-määräykset	48
2.26 Loma-asutus	23		
2.27 Virkistys- ja muut vapaa-alueet	24	4.4 Maanomistajakohmainen rakennusoikeus	51
2.28 Luonto-olosuhteiden huomioonottaminen ja suoje-lu	25		
3. MITOITUS	26	5. TOTEUTTAMINEN	52
3.1 Pysyväisasutuksen määrä kyläkeskuksessa	26	5.1 Yleiskaavan oikeusvaikutukset	52
3.2 Rantarakentamisen mitoitus	26	5.2 Yksityiskohtainen suunnittelu ja toteuttaminen	54
3.21 Yleiset mitoituserusteet	26	5.21 Suoraan osayleiskaavan nojalla toteutettavat alueet ja rakennuslupakäsittely yleiskaava-alueella	54
3.22 Mitoitusperiaatteet eri alueilla	27	5.22 Tarkempaa suunnittelua edellyttävät alueet	55
3.23 Osa-alueittainen mitoitussuunnitelma	28		
3.24 Tilakohtaisen (maanomistussyksikkökohtaisen) mitoi-tuksen laskeminen	28	5.3 Virkistysalueiden ja venesatamien toteuttaminen	56
3.241 Rakennusoikeuden korottaminen	29		
3.242 Kohtuullisuusnäkökohdat	29	5.4 Suojelualueiden toteuttaminen	56
3.243 Tilakohtaiset mitoituskalkulat	29	5.41 Luonnonsuojelualueet	56
		5.42 Muinaismuistoalueet	57
4. OSAYLEISKAAVARATKAISU JA SEN PERUSTELUT	30	5.5 Tiestön toteuttaminen	57
4.1 Yleiset perustelut	30	5.6 Ohjeet vesi- ja jätehuollon järjestämiselle	58
4.11 Kokonaisrakenne	30	5.61 Vesihuollon järjestäminen	58
4.12 Rantojen kokonaismitoitus ja käyttöjakauma	31	5.62 Jätehuolto	59
4.13 Yleiskaavan suhde seutukaavavarauksiin ja suoje-luohjelmiin	34	6. SUUNNITTELUORGANISAATIO JA TYÖVAIHEET	59
4.2 Perustelut maankäyttöluokittain	35	6.1 Suunnitteluorganisaatio	59
4.21 Pysyvä asutus	35	6.2 Työvaiheet	60
4.211 Kyläalueet (AT-1 ja AT-2)	36	6.3 Maanomistajien, asukkaiden ja intressipiirien kuuleminen	62
4.212 Asuntoalueet (A ja A-1)	36	6.4 Viranomaisneuvottelut ja lausunnot	63
4.213 Maatilan talouskeskusten alueet (A-3)	37		
4.22 Loma-asunto- ja matkailualueet (RA ja RM)	37	OSAYLEISKAAVASELOSTUKSEN LIITTEET:	
4.221 Loma-asuntoalueet (RA, RA-1, RA-2 ja RA-3)	37	Liite 1: Ranta-alueiden mitoitussuunnitelma osa-alueittain	
4.222 Matkailupalvelujen alueet ja vaihtoehto-alueet (RT, RM, RM-1, RA/RM-1 ja RA/RM-2)	38	Liite 2: Tilakohtainen mitoituskalkelma kantatiloittain tarkasteltuna	
4.23 Teollisuusalueet (T)	39	Liite 3: Rantarakennusoikeus maanomistussyksiköittäin	
4.24 Palvelujen alueet (P)	39	Liite 4: Rantarakennuspaikat osa-alueittain	
4.25 Virkistysalueet (V)	39	OSAYLEISKAAVASELOSTUKSEN LIITEKARTAT:	
4.251 Virkistyspalvelujen alueet (VU ja VU-1)	40	Liitekartta 1: Pihlajaveden osayleiskaava-alue 1:100 000	
4.252 Retkeily- ja ulkoilualueet (VR)	40	Liitekartta 2: Ote Keski-Suomen seutukaavan vaihekaavojen 1-4 yhdistelmästä 1:50 000	
4.253 Uimarannat ja -paikat (VV)	40	Liitekartta 3a ja 3b: Rantakaava-alueiden sijainti 1:50 000	
4.254 Ulkoilureitit	41	Liitekartta 4: Valtakunnallisiin suoje-luohjelmiin kuuluvat alueet 1:50 000	
4.255 Veneily- ja melontareitit	41		
4.26 Liikenteen alueet	42		
4.261 Tielikenteen alueet	42		
4.262 Vesiliikenteen alueet (LV)	42		
4.27 Suojelualueet (S)	43		
4.271 Luonnonsuojelualueet ja -kohteet (SL ja SLV)	43		
4.273 Muut suojelualueet ja -kohteet	45		
4.28 Maa- ja metsätalousalueet (M, MT ja MU)	45		
4.281 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M ja M-1)	45		
4.282 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja ympäristöarvoja (MU-1)	46		
4.283 Maa- ja metsätalousalueet (MT-1 ja MT-2)	46		
4.29 Muut maankäyttömuodot ja -merkinnät	46		
4.291 Ranta-alueiden rakennusten paikat	47		

Liitekartta 5a ja 5b:	Maanomistus 1:50 000
Liitekartta 6:	Pysyväisasutuksen sijainti Pihlajavedellä
Liitekartta 7:	Pihlajaveden kirjastopalvelut
Liitekartta 8:	Pihlajaveden kauppapalvelut
Liitekartta 9a:	Linja-autoreitit
Liitekartta 9b:	Asiointiliikennereitit
Liitekartta 9c:	Kutsutaksireitit
Liitekartta 9d:	Koululaistaksireitit
Liitekartta 10:	Pihlajaveden vesihuoltoverkko 1:10 000
Liitekartta 11:	Pihlajaveden puhelinlinjat
Liitekartta 12:	20 kV:n sähkölinjat Pihlajavedellä
Liitekartta 13:	Pihlajaveden reitin järvien laatuluokitus
Liitekartta 14:	Pihlajaveden alueen uhanalaisten eläinten pesä-, elin- tai lisääntymisalueet tai vaellusreitit 1:100 000
Liitekartta 15:	Pihlajaveden alueen luonnonmuistomerkit ja uhan-alaisten kasvien kasvupaikat 1:100 000
Liitekartta 16a ja 16b:	Maisemallisesti ja luonnonsuojellisesti arvokkaat alueet 1:50 000
Liitekartta 17a ja 17b:	Virkistys- ja ulkoilualueet 1:50 000
Liitekartta 18:	Venesatamat ja -valkamet 1:100 000
Liitekartta 19a ja 19b:	Luonnonsuojelualueet 1:50 000
Liitekartta 20:	Muinaismuistoalueet ja -kohteet 1:100 000

Keuruu

PIHLAJAVEDEN OSAYLEISKAAVAN SELOSTUS

1. PERUSTIEDOT

1.1 Suunnittelualue

Pihlajaveden osayleiskaavan suunnittelualue käsittää Keuruun kaupungin länsi- ja luoteisosassa sijaitsevat, seuraavien vesistöjen ranta-alueet ja niihin liittyvät kylä-alueet:

Liesjärven kylässä

Liesjoki (osa), Vähä Suojärvi (osa), Suojärvi (osa) ja Pikku-Kuolemainen (osa).

Pihlajaveden kylässä

Kaijanpuro (osa), Kortelampi, Vähä Suojärvi (osa), Pahalampi, Suojärvi (osa), Ryönänkoski, Martinjärvi, Pikku-Kuolemainen (osa), Kuolemainen, Aittolampi, Maso, Valkealampi, Valkeajärvi, Heinä-Valkeinen, Takalanlammit, Kaakkolampi, Paskorimppi, Köminjärvi, Kirkkokanava, Mämmijärvi, Mämmijoki, Koipijärvi, Koipijoki, Kiiskinen, Iso Korpijärvi, Pahalampi, Pieni Korpijärvi, Pihlajavesi, Pihlailampi, Vähälampi, Vähälampi-Kuusijärvi, Koskiosuus, Kuusijärvi, Hautajoki (osa), Hankasalmi, Hankajärvi, Tervalampi, Reinikankoski, Luomus, Raivionsalmi, Kivisalmi, Pahalampi, Kiertosuonlampi, Jyrkeejärvi, Kangasjärvi, Valkealampi ja Mustalampi sekä Valkeinen (osa).

Haapamäen kylässä

Valkeinen (osa).

Suunnittelualue ilmenee tarkemmin liitteenä olevalta kartalta (Liitekartta 1).

1.2 Suunnittelutilanne

1.2.1 Seutukaava

Keuruu kuuluu Keski-Suomen seutukaava-alueeseen. Keski-

Suomen seutukaavoituksessa on vahvistettu neljä vaihekaa-
vaa. Vahvistetuissa vaihekaavoissa on suunnittelualueella
runsasti erilaisia varauksia, mm. suojelualueita, retkei-
ly- ja ulkoilualueita, arvokkaita vesistöalueita ja loma-
asutusvyöhyke. Vahvistettujen vaihekaavojen varaukset
ilmenevät tarkemmin liitteenä olevasta vaihekaavojen yhdis-
telmästä (Liitekartta 2).

Keski-Suomen Liitossa on tekeillä 5. vaihekaava, johon
tarkoitus koota yhteen aikaisempien vaihekaavojen varaukset
ja tehdä samalla tarpeelliset tarkistukset. Tämän vaihekaa-
van ehdotus valmistunee vuoden 1995 aikana.

1.22 Yleiskaava

Pihlajaveden alueelle ei ole aikaisemmin laadittu yleiska-
vaa eikä muutakaan sitä vastaavaa maankäytön yleissuunni-
telmaa.

1.23 Rakennuskaava

Suunnittelualueelle ei ole laadittu rakennuskaavoja eikä
sellaisia ole tällä hetkellä vireillä.

1.24 Rantakaavat

Suunnittelualueelle on laadittu ja vahvistettu seuraavat 9
9 rantakaavaa:

- * Suojärven rantakaava (laadituttaja Väinö ja Mirkka Gylden
ja Inkeri Gylden), joka koskee Suojärven ja Pahalammen
rannoilla tiloja 7:239 ja 7:291. Vahvistettu 17.6.1992
- * Pihlajaveden-Varislammen rantakaava (Kaija Laine, Tuulik-
ki Kotila ja Vappu Vuorimaa), joka koskee näiden vesistöjen
rannoilla tiloja 4:52, 4:53, 4:54 ja 4:80. Vahvistettu
11.6.1993.
- * Suojärvien rantakaava (Repola Yhtymä), joka koskee Vähä
Suojärven ja Suojärven rannalla tiloja 7:240, 16:20, 25 ja
54:15. Vahvistettu 28.9.1993.
- * Kuusijärven rantakaava (Repola Yhtymä), joka koskee
mainitun järven rannalla tilaa 31:19. Vahvistettu 4.10.
1993.
- * Yltiän, Alasen, Onkilammen, Valkeisen ja Hankajärven
rantakaava (Repola Yhtymä), joka koskee yleiskaava-alueella
Valkeisen ja Hankajärven rannoilla tiloja 5:23 ja 11:48.
Vahvistettu 12.10.1993.
- * Pihlajaveden ja Ison Korpijärven rantakaava (Repola
Yhtymä), joka koskee mainittujen järvien rannoilla tiloja
6:56 ja 54:15. Vahvistettu 12.10.1993.
- * Haapamäen ympäristön rantakaava (Metsä-Serla Oy), joka
koskee yleiskaava-alueella Valkeisen rannalla tilaa 11:31.
Vahvistettu 6.4.1994.
- * Ison Korpijärven rantakaava (SWR-Yhtiöt Oy), joka koskee
mainitun järven rannalla tilaa 18:38. Vahvistettu 17.6.
1994.
- * Keuruun luoteisosan rantakaava (Metsä-Serla Oy), joka
koskee Vähälampi-Kuusijärvi koskireitin, Kuusijärven,
Jyrkejärven, ja Ison Korpijärven rannoilla tiloja 1:4,
1:52, 2:22, 4:26, 5:4, 5:44 ja 17:14. Vahvistettu 20.6.

1994.

Edellä mainittujen rantakaava-alueiden sijainti ilmenee
liitteenä olevalta kartalta (Liitekartta 3).

1.25 Rakennusjärjestys

Keuruun kaupungin voimassa oleva rakennusjärjestys on
kaupunginvaltuuston 21.10.1991 hyväksymä. Rakennusjärjes-
tyksen tarkistaminen eräiden rantarakentamiseen liittyvien
säännösten osalta on vireillä.

Rakennusjärjestyksessä on Pihlajaveden Asemankylä - Sahan-
kylä määritelty sellaiseksi kyläkeskusalueeksi, jolla
rakennuspaikan tulisi olla pinta-alaltaan vähintään 3000 m².

1.26 Rakennus- ja toimenpidekiellot

Suunnittelualueella ei ole erikseen päätettyjä tai määrät-
tyjä rakennus- tai toimenpidekielloja lukuunottamatta
rantakaavojen aiheuttamia rakennuslain 124a §:n mukaisia
toimenpidekielloja.

Rakennuslupakäytännössä Pihlajaveden Asemankylä on tulkittu
sellaiseksi taaja-asutukseksi, jossa rakentaminen edellyt-
tää rakennuslain 5 tai 5a §:ien mukaisen poikkeusluvan.

1.27 Muut suunnitelmat ja päätökset

Suunnittelualuetta koskevat seuraavat kansainväliset tai
valtakunnalliset seuranta- tai suojeluohjelmat:

* Pihlajaveden reitti on 1960 -luvulla valittu ruskeavetis-
ten, lähes luonnontilaisena säilyneiden reittivesistöjen
edustajana kansainväliseen Project Aqua -ohjelmaan tutki-
muksen ja seurannan kohteeksi.

* Valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan (valtio-
neuvoston päätös 3.6.1982) kuuluvat suunnittelualueelta Iso
Rimppi ja Heinä-Valkeinen.

* Valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan (valtioneuvos-
ton päätös 20.12.1990) sisältyy ranta-alueita Pihlajaveden
länsiosasta, Kuusijärveltä ja Hankajärveltä sekä näiden
järvien ja Jyrkejärven välisiltä jokireiteiltä.

Edellä mainittuihin suojeluohjelmiin otetut yleiskaava-
alueen osat ilmenevät liitteenä olevalta kartalta (Liite-
kartta 4).

Koskiensuojelulain (N:o 35/87) mukaisesti on vesivoimalai-
tosten rakentaminen Pihlajaveden reitin koskiin kielletty.

Valtakunnallinen vesistöjen erityissuojelutyöryhmä on
esittänyt Pihlajaveden reitin vesiä niiden valtakunnalli-
sesti merkittävien tai arvokkaiden vesistöjen joukkoon,
joiden luonnonarvojen turvaamiseksi tarvitaan erityistoi-
menpiteitä. Keuruun kaupunginhallitus on 7.12.1992 katsonut
työryhmän mietinnöstä antamassaan lausunnossa, että Pihla-

javeden reittiä ei ole perusteltua sisällyttää erityis-suojelua vaativiin vesistöihin. Asiassa ei vuoden 1995 alkuun mennessä ole tehty valtioneuvoston tasolla päätöksiä.

Suunnittelualueeseen välittömästi rajoittuvalle sille osalle Jyrkejärven rantaa, joka kuuluu Virtain kaupungin alueeseen, on vahvistettu vuonna 1994 rantaosayleiskaava (Tarjanne-, Hauhuu- ja Uurasvesien rantaosayleiskaava) sekä samalle alueelle jo aikaisemmin rantakaava.

1.28 Pohjakartta

Osayleiskaavan pohjakarttana on käytetty kiinteistöjaotukseltaan vuoden 1995 alussa ajantasaistettua peruskarttaa 1 : 10 000.

1.3 Maanomistus ja kiinteistöjako

Osayleiskaava-alueen maa-alueet ovat pääosin yksityisten omistuksessa, joskin metsäyhtiöiden omistuksessa on verrattain runsaasti maa-alueita. Myös kaupungin ja seurakunnan omistuksessa on suunnittelualueella jonkin verran alueita. Valtion maanomistus on sen sijaan verrattain vähäistä.

Rannoista (muunnetusta rantaviivasta) metsäyhtiöiden omistuksessa on yhteensä noin 15 %. Repola-Yhtymään kuuluvat yhtiöt omistavat rannoista noin 13 % ja Metsä-Serla Oy noin 2 %. Keuruun kaupunki omistaa rantaviivasta noin 5 % ja Keuruun-Pihlajaveden seurakuntayhtymä noin 2 %. Valtion omistama osuus suunnittelualueen muunnetusta rantaviivasta on noin 1 %. Yksityisten ja muiden osuus rantaviivasta on noin 77 %.

Valtion, kaupungin, seurakunnan ja metsäyhtiöiden laajimpien maa-alueiden sijainti ilmenee liitteenä olevalta kartalta (Liitekartta 5).

Rantojen omistus on jakaantunut verrattain pieniin maanomistusyksiköihin. Rantaa omistavia maanomistusyksiköitä on ollut vuoden 1994 lopussa suunnittelualueella noin 530 ja niillä on rantaviivaa keskimäärin 300 metriä.

Suunnittelualueen vesialueet ovat Pihlajaveden kylään kuuluvien alueiden osalta Pihlajaveden jakokunnan ja valtion yhteisomistuksessa lukuunottamatta Valkeajärven ja Kirkkokanavan välistä entistä vesistöä, jolla vesi- ja vesijättöalueet on osittain jaettu tiloille. Valkeajärveä ja sen alapuolella olevaa Heinä-Valkeisen vesistöä on aikanaan laskettu. Liesjärven kylään kuuluvat vesialueet ovat osin valtion yksin omistamia ja osin Liesjärven jakokunnan yhteisiä.

1.4 Väestö ja työpaikat

1.41 Väestö

Koko entisen Pihlajaveden kunnan alueella on kaksi alasteen koulupiiriä, Karimon ja Pihlajaveden koulupiirit. Koko Pihlajaveden alueen väkiluku samoin kuin molempien koulupiirien väkiluku on ollut viime vuosikymmeninä ollut hiljalleen laskeva. Oheisesta kuviosta (taulukko 1) ilmenee tarkemmin väkiluvun kehitys Karimon ja Pihlajaveden koulupiirien alueella ja koko Pihlajaveden alueella vv. 1987-1994.

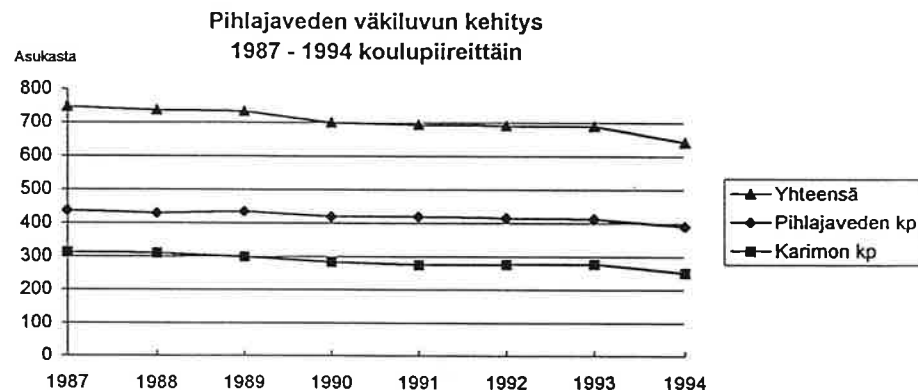
Osayleiskaavan suunnittelualueen väkiluku vuoden 1994 lopussa oli kaikkiaan 384 henkilöä. Suunnittelualueeseen kuuluu Vähä Suojärven ja Suojärven rannalla pieni osa Liesjärven kylään ja koulupiiriin kuuluvaa aluetta.

Missä asukkaat Pihlajaveden alueella asuvat, se ilmenee tarkemmin liitteenä olevalta kartalta (Liitekartta 6).

Väestön ikärakenteen kehitys koulupiireissä ja koko Pihlajaveden alueella vv. 1987-1994 ilmenee oheisista kuviosta (taulukot 2a - 2c).

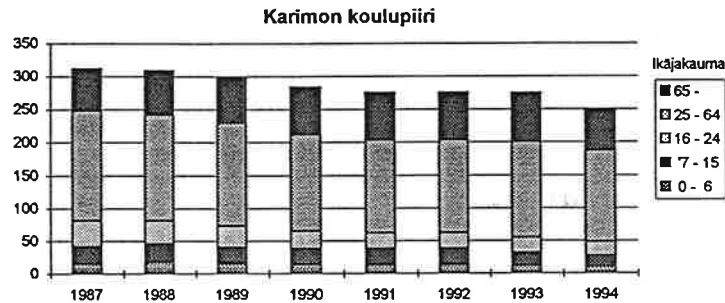
Pihlajaveden ikäjakautuma on ollut muihin Keuruun kyläkuntiin verrattuna varsin vanhusvoittoinen, mutta viime vuosina yli 65 vuotiaitten osuus on merkittävästi pienentynyt ja peruskouluikäisten osuus kasvanut.

Taulukko 1.

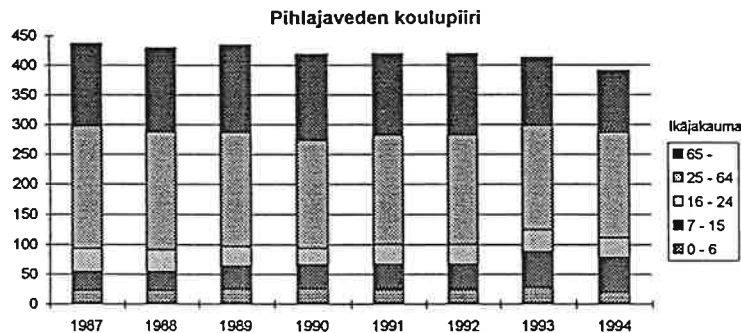
Taulukko 2 a

Pihlajaveden väestön ikärakenteen kehitys 1987-1994

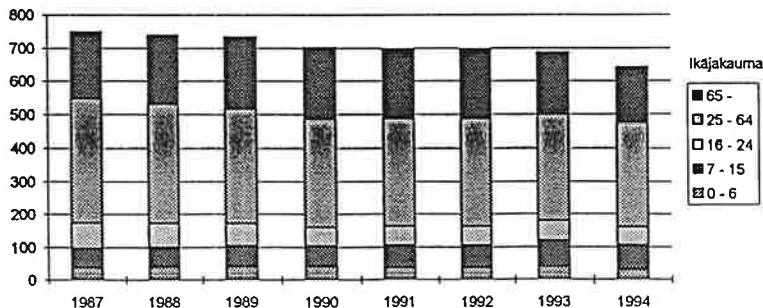

Taulukko 2 b

Pihlajaveden väestön ikärakenteen kehitys 1987-1994

Taulukko 2 c

Pihlajaveden väestön ikärakenteen kehitys 1987-1994
Koko Pihlajaveden alue

1.42 Työpaikat

Pihlajaveden alueen ammatissa toimivan väestön määrästä ja jakaantumisesta eri elinkeinoalueille on vaikea saada tarkkaa tietoa. Myöskään alueella olevien pysyvien työpaikkojen määrää ja lajia ei ole voitu tämän työn yhteydessä selvittää.

Pihlajaveden alueen työpaikoista suurin osa on kuitenkin maa- ja metsätalouden piirissä. Teollisia työpaikkoja alueella on verrattain vähän. Niitä on muutamia parissa pienehkössä puualan yrityksessä sekä turvetuotannossa. Alueella on pienyrityksiä kuljetusalalla ja maanrakennuksen piirissä. Edelleen kaupan ja muun yksityisen liike- ja palvelutoiminnan piirissä on jonkin verran työpaikkoja (mm. pankki, korjaamo). Löytyy myös ns. etätyötä tekeviä suunnittelualalta ja kaupallisten palvelujen alueelta.

Merkittävän osan alueen vakinaisista työpaikoista tarjoaa kaupunki (Rekolan vanhainkoti, kotipalvelu, ala-asteet) ja seurakunta.

On kuitenkin todettava, että melkoinen osa alueella asuvista työelämässä olevista käy töissä Pihlajaveden ulkopuolella, Keuruun keskustassa, Haapamäellä tai läntisissä naapurikunnissa.

1.5 Nykyinen maankäyttö ja rakennettu ympäristö

1.51 Kokonaisrakenne

Pihlajaveden alue on kokonaisuutena tarkasteltuna erittäin harvaan asuttua aluetta (1,4 asukasta/km²). Valtaosa asutuksesta on sijoittunut Pihlajaveden vesistöreitien eteläpuolelle vanhan Keuruu-Virrat maantien tuntumaan. Tämän tien varrella ovat alueen merkittävimmät kyläalueet: Pihlajaveden Asemankylä, Sahankylä (Koipikangas), Pihlajaveden kirkonkylä sekä Karhunkylä. Muita kylämäisiä alueita ovat Valkeajärvi Seinäjoen radan varrella, Salmenkylä ja Sällinkylä Pihlajaveden länsi- ja luoteisrannalla, Mäkitylä Sahankylän ja Kirkonkylän tuntumassa sekä Lapinperä Hankajärven länsirannalla. Karhunkylää ja Mäkitylää lukuunottamatta mainitut kyläalueet ovat osayleiskaavan suunnittelualueella.

Edellä mainittujen kyläalueiden ulkopuolella alue on erittäin harvaan asuttua.

Maankäytöllisesti Pihlajaveden maa-alueet ovat lähinnä metsätalousmaata. Metsätalouteen liittyen erityisenä piirteenä on mainittava Pihlajaveden vesistöreitien pohjoispuoleisilla alueilla poikkeuksellisen runsas suo- ja metsäojitus.

Peltojen määrä on perinteisestikin ollut Pihlajavedellä hyvin vähäinen. Peruskartalta ehkä parhaiten havaittavia peltoalueita on lähinnä edellä lueteltujen kyläalueiden tuntumassa.

Pihlajaveden alueen kokonaisrakenne ilmenee kokonaisvaltaisesti liitekartoilta 1 ja 6.

1.52 Rakennuskanta

Pihlajaveden rakennuskanta koostuu pääasiassa erilaisista asuinrakennuksista ja loma-asuntorakennuksista sekä asumiseen ja maatilatalouteen liittyvistä talous- ja tuotantorakennuksista. Alueella on kuitenkin myös liikerakennuksia ja runsaasti erilaisia julkisia rakennuksia.

Asuinrakennuksia koko Pihlajaveden alueella on rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan kaikkiaan 550 kpl ja asuinhuoneistoja 589 kpl. Osa edellä mainituista asuinrakennuksista on kesä- tai loma-asuntoina käytettyjä tai käyttämättömiä. Pysyvästi asuttuja asuntoja vuoden 1994 lopussa Pihlajaveden alueella on kaikkiaan 229 kpl.

Suunnittelualueella asuinrakennuksia on kaikkiaan 186 kpl ja asuinhuoneistoja 220 kpl, joista asuttuja tilaston mukaan vain 118 kpl. Pysyvästi asutuista asuinrakennuksista 71 kpl sijaitsee ranta-alueella (alle 100 metriä rannasta).

Asuinrakennuksista pääosa on mautilojen asuinrakennuksia tai omakotitaloja. Kuitenkin Pihlajaveden Asemankylällä asuntoja on myös viidessä rivitalossa ja kahdessa kaksikerroksisessa asuinliiketalossa.

Koko Pihlajaveden alueen asuinrakennusten ikärakenne on seuraava:

ennen v. 1900	rakennettuja	190 kpl	eli n.	35 %
1900-1919	"	15	"	3 %
1920-1939	"	116	"	21 %
1940-1949	"	46	"	8 %
1950-1959	"	85	"	15 %
1960-1969	"	39	"	7 %
1970-1979	"	25	"	5 %
1980 -	"	34	"	6 %

Loma-asuntoja koko Pihlajaveden alueella on vuoden 1994 lopussa kaikkiaan noin 360 kpl. Suunnittelualueella rannoilla sijaitsevien loma-asuntojen määrä samana ajankohtana oli noin 290 kpl. Lisäksi suunnittelualueen rannoilla sijaitsi sisämaan asuinrakennuksiin liittyviä ns. erillisiä rantasaunoja 35 kpl. Olemassa olevien loma-asuntojen ja e.m. rantasaunojen sijainti ilmenee yleiskaavakartalta.

Rakennus- ja huoneistorekisterin mukaan loma-asuntokannasta noin 20 % on rakennettu ennen vuotta 1959, noin 10 % 1960-luvulla, noin 30 % 1970-luvulla ja noin 40 % sen jälkeen.

Julkisia rakennuksia suunnittelualueella on verrattain runsaasti. Kunnallisista rakennuksista mainittakoon seuraavat:

- Pihlajaveden ala-aste Asemankylällä
- Pihlajaveden paloasema Asemankylällä
- Rekolan vanhainkoti kirkonkylällä
- Pihlajaveden kotiseutumuseo (entinen kansakoulu) kirkonkylällä (yhdistyksen hoidossa)
- Valkeajärven leirikeskus (entisen kansakoulun rakennuksissa).

Seurakunnallisia rakennuksia suunnittelualueella ovat:

- Erämaakirkko Mämmijärven ja Köminjärven väli- maastossa
- "Uusi" kirkko kirkonkylällä
- Seurakuntatalo Sahankylällä (Koipikankaalla)
- Pihlajaveden pappila Koipijärven rannalla
- Seurakunnan leirikeskus Kieronsaareissa (Leirisaareissa).

Valtionrautateille kuuluvia julkisia rakennuksia ovat Pihlajaveden ja Valkeajärven asemarakennukset, jotka eivät nykyisin ole alkuperäisessä käyttössään.

Julkisiin rakennuksiin rinnastettava on myös Asemankylällä sijaitseva ja toiminnassa oleva Pihlajaveden Nuorisoseuran talo.

Rakennuskannan kunto on vaihteleva. Suunnittelualueella on useita yksittäisiä asuin- ja talousrakennuksia, jotka ovat olleet pitkään käyttämättöminä ja päässeet rapistumaan jo kyläkuvaakin heikentävään kuntoon.

1.53 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet

Keski-Suomen maakuntaliiton aloittamana ja sittemmin Keski-Suomen museon jatkamana työnä on v. 1993 valmistunut Keuruun kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten inventointi. Siinä on luetteloitu sellaiset perinteiset ja omaleimaiset rakennukset, rakennusryhmät, kulttuurimaisemat ja alueet, jotka kuvastavat paikkakunnalle ominaisia historiallisia vaihteita, rakennustapoja, elinkeinoja tai ympäristöarvoja. Luetteloon on otettu suunnittelualueelta seuraavat kohteet:

- * Ahtola, ent. asemamiehen asunto, Valkeajärvi
- * Leppäjärven (Herralan) as.rakennus, "
- * Valkeajärven entinen koulu
- * Valkeajärven pysäkki ja ratavartijan mökki
- * Valkeajärven talon pihapiiri, Valkeajärvi
- * Pihlajaveden vanha kirkko
- * Pihlajaveden vanhan kirkon hautausmaa
- * Vähä-Kömin talon pihapiiri, Kömi
- * Sillantaus, ent. lukkarin puustelli
- * Pihlajaveden aseman koulu
- * Mäkelän asuinrakennus, Asemankylä
- * Pihlajaveden rautatieasema, Asemankylä
- * Pihlajaveden ratamestarin asunto, Asemankylä
- * Pihlajaveden nuorisoseuratalo, Asemankylä
- * Koipikankaan hautausmaa, Sahankylä
- * Pihlajaveden pappila, Sahankylä
- * Pihlajaveden seurakuntatalo, Sahankylä
- * Pihlajaveden kirkonkylän ent. koulu
- * Pihlajaveden ent. kunnantalo, Kirkonkylä
- * Pihlajaveden uusi kirkko, Kirkonkylä
- * Pihlajaveden Rekolan hautausmaa, Kirkonkylä
- * Vanhainkoti Rekola, Kirkonkylä
- * Sompin talon asuinrakennukset, Kirkonkylä
- * Ala-Kolehman talon pihapiiri, Kirkonkylä
- * Ylä-Kolehman eli Könttärin pihapiiri, "
- * Haukkaniemen talon pihapiiri, Haukkaniemi
- * Ahtaansalmen silta

- * Uotilan talon pihapiiri, Vaajalahti länt.
- * Sipilän talon pihapiiri, " "
- * Sällinkylän pv.yhdistyksen talo, Salmenkylä
- * Pikku-Sällin asuinrakennus ja aitta, Sällinkylä
- * Sällin ent. koulu, Sällinkylä
- * Sammaliston talon pihapiiri, Sammalisto
- * Lapin ent. kansakoulu, Lapinkylä
- * Lapin talon pihapiiri, Lapinkylä
- * Reinikan talon pihapiiri, Lapinkylä

Edellä mainituista kohteista Pihlajaveden vanha kirkko ja sen hautausmaa on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi ja Ahtaansalmen silta maakunnallisesti arvokkaaksi. Muilla kohteilla on paikallista arvoa.

Suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaiksi nimettyjä kulttuurimaisemia. Kuitenkin paikallisesti merkittäviä kulttuurimaisemia suunnittelualueelta löytyy useita. Sellaisia ovat mm. seuraavat:

- * Hiljalanlahden viljelysmaisema Suojärven rannalla,
- * Valkeajärven itärannan viljelysmaisema ja kylämiljö,
- * Vähä-Kömin niemen viljelysmaisema,
- * Koipijärven pappilan ympäristö,
- * Kirkonkylän-Rekolan kylä- ja viljelysmaisema,
- * Sällin viljelyskylä,
- * Salmenkylän alue Karansalmen ympärillä,
- * Sammaliston talon ympäristön viljelysmaisema,
- * Lapin talon ympäristö Hankajärven länsirannalla,
- * Reinikan viljelysmaisema Hankajärven lounaisrannalla.

1.54 Palvelut

Pihlajavedellä ovat seuraavat paikalliset kunnalliset palvelut:

- * Pihlajaveden ala-aste Asemankylällä
- * Karimon ala-aste Karimossa (suunnittelualueen ulkopuol.)
- * Rekolan vanhainkoti Kirkonkylällä
- * Kirjaston sivutoimipiste Asemankylällä
- * Valkeajärven leirikeskus
- * Liikunta- ja ulkoilupaikat:
 - Ala-asteen kenttä ja kiekkokaukalo
 - Valaistu kuntorata Koipikankaalla
 - Rapistunut urheilukenttä Koipikankaalla
 - Koipijärven ja Sahanrannan uimarannat
 - Valkeisen ja Kangasjärven ulkoilualueet.

Kirjastoauton reitit Pihlajavedellä ilmenevät liitekartalta 7.

Julkisiin palveluihin rinnastettavia ovat Pihlajaveden VPK sekä Pihlajaveden kylätoimikunnan hoitama nuorten kokoontumistila Asemankylällä. Asemankylällä on myös Keuruun Vanhainkoti vanhustentalot (yht. 12 asuntoa).

Seurakunnallisia palveluita antavat Pihlajaveden kappeliseurakunnan puitteissa seurakuntapastori, diakoni ja suntio. Alueella on kirkkojen lisäksi oma seurakuntatalo ja hautausmaat. Lisäksi seurakunnalla on Kieronsaarella leirikeskus.

Yksityisiä kaupallisia palveluita ovat kaksi kyläkauppaa, joista toinen Kyläkauppa MASI on Asemankylällä ja toinen T-Kyläkauppa Tassu on Karhunkylällä suunnittelualueen ulkopuolella. Pihlajavedellä toimii myös Keuruun Osuuspankin sivukonttorit Asemankylällä ja Karhunkylällä.

Liikenteellisiä palveluja alueella ovat rautatie- ja linja-autoliikenne. Pihlajavedellä pysähtyy nykyisin päivittäin sekä pohjoisesta että etelästä tulevia henkilöjunia, kumplakin kolme.

Linja-autojen vakiovuororeitit ilmenevät liitekartalta 8. Samalta kartalta ilmenevät myös yhtenä päivänä (keskiviikkona) viikossa tarvittaessa ajettavat kutsutaksireitit (3 kpl), jotka ajetaan Rekolasta, Simsiönkylältä ja Valkeajärveltä Pihlajaveden asemalle. Edelleen liitekartalta ilmenee maanantaisin ja torstaisin ajettavat kaksi palveluliikennereittiä Pihlajavedeltä Haapamäelle ja Keuruun keskusta. Nekin ajetaan taksibussilla.

Lisäksi talvikaudella (6 kk) on Pihlajavedeltä yhtenä iltana kuukaudessa linja-autokuljetus Keuruun keskusta uimahallille ja muihin palveluihin.

1.55 Yhdyskuntatekninen ja energiahuolto

Pihlajaveden Asemankylän ja Sahankylän alueelle on rakennettu vesiosuuskunnan hoidossa oleva vesijohto. Vedenottamo (Koipikankaan vedenottamo) sijaitsee Sahankylällä. Kaupungin omistamana ja hoidossa on Asemankylän alueella viemäriverkko ja pienoispuhdistamo. Vesihuoltoverkon sijainti ilmenee liitekartalta 9.

Uuden jätelain perusteella osa Pihlajaveden alueesta (Asemankylä-Sahankylä-Mäkilä-Kirkonkylä-Ahtaansalmi-Salmenkylä) määrätty järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin. Jätehuoltoa varten on Pihlajaveden Asemankylälle myös sijoitettu jätteiden keräilypiste, jonne Pihlajaveden muiden alueiden asukkaat voivat tuoda jätteensä.

Pihlajaveden alueen puhelinlinjat ovat TELEN omistuksessa. Niiden nykyinen sijainti ilmenee liitekartalta 10.

Suunnittelualueella sähkönjakelua hoitaa Koillis-Satakunnan Sähkö Oy. Alueella oleva sähkönjakeluverkko (20 kV:n linjat) ilmenevät liitekartalta 11.

1.56 Muinaismuistoalueet

Museoviraston toimesta suunnittelualueelta on inventoitu seuraavat muinaisjäännökset:

- * Hangonniemen kivikautinen asuinpaikka tilalla RN:o 6:98, luokka II
- * Karansalmen kivikautinen asuinpaikka tilalla RN:o 1:14, luokka II
- * Pitkäniemen kivikautinen asuinpaikka Hankajärvellä tilalla RN:o 2:63, luokka I
- * Hankapohjan kivikautinen asuinpaikka Hankajärvellä tilalla RN:o 2:20, luokka II.

Paikallisen perimätiedon mukaan historiallisesti nuorempia muinaismuistoja olisi myös Pihlaisselän Pimeäsaarella ja Vennäissaarella.

1.6 Luonnonympäristö

1.6.1 Yleiskuvaus

Pihlajaveden reitti on luonnoltaan moni-ilmeinen ja maise-maltaan vaihteleva vesireitti. Se on Suomenselältä alkunsa saavista reittivesistä parhaiten luonnontilaisena säilynyt kokonaisuus. Vesistö on uiton perkauksia ja yhtä pientä voimalaitosta lukuunottamatta säästynyt vesistörakentami-selta latvoilta Tarjanneveteen saakka. Alue on tyypillinen ruskeavetisten, polyhumoosisten reittivesien edustaja, jol-laisena se on valittu kansainväliseen Project Aqua -ohjel-maan suojeltavaksi kohteeksi.

Kallioperä ja sen muodot:

Pihlajaveden reitti seuraa koko matkaltaan happamien syvä-kivilajien muodostamaan kallioperään syntynyttä koillinen-lounas -suuntaista murroslaaksoa. Tämän murroslaakson poikki kulkee useita luode-kaakko -suuntaisia murreksia, joita seurailee pienempiä reittiin laskevia vesistöjä. Murresten risteyskohdissa on useita pienehköjä järviä. Murrekset näkyvät alueella järvien muodoissa ja vaikuttavat alueen maisemarakenteeseen. Esimerkiksi Pihlajaveden Vaaja-lahti on muodostunut tällaiseen murreosvyöhykkeeseen.

Alueen pääkivilajit ovat koostumukseltaan jonkin verran vaihtelevia, n.s. nuorempia graniitteja. Tasarakeista graniittia esiintyy Kuusijärven koillisosasta alkaen Pihla-javeden pohjoispuolitse aina Liesjärveen saakka. Idempänä Vähän Suojärven, Suojärven ja Martinjärven ympäristössä esiintyy vaaleanpunaisen yleisvärin omaavaa porfyryristä graniittia. Pihlajaveden eteläosan kallioperä on grano- ja kvartsidioriittia. Suunnittelualueen lounaisosassa, Hanka-järven ja Jyrkejärven alueella on yhtenäinen, Virtain puolelle jatkuva metamorfisten laavakivilajien esiintymä.

Maaperä ja pinnanmuodot:

Suunnittelualueen yleisin maalaji on moreeni, joka peittää aluetta suhteellisen paksuna kerroksena. Silttialueita on hyvin vähän ja ne ovat pienialaisia. Myös kalliopaljastumia alueella on vähän ja rannat ovat pääosin moreenipeitteisiä.

Harjualueita suunnittelualueella on kaksi. Toinen on Keu-ruun keskustan suunnasta Pihlajaveden koillispuolelta Ähtärin suuntaan menevä harjujakso ja toinen on Piilistä Hankajärvelle ja edelleen sen luoteispuolelle jatkuva harjualue.

Vesihallinnon luokittelemia pohjavesialueita yleiskaava-alueella on viisi. Niistä tärkein (I lk) on Koipikankaan pohjavesialue (n:o 0924911) Sahankylällä. Siitä otetaan vesi Sahankylällä ja Asemankylällä olevaan vesijohtoon. Muut pohjavesialueet ovat Valkeinen (II lk, n:o 0924913), Kangastemperän alue (II lk, n:o 0924914), Lapinperän alue

(II lk, n:o 0924915)) Hankajärven länsipuolella sekä Han-gonniemen alue (III lk, n:o 0924921) Pihlajaveden poh-joisosassa.

Soita alueella, varsinkin Pihlajaveden pohjoispuolella, on runsaasti. Niiden osuus maapinta-alasta on 40-50 %.

Pihlajaveden alue kuuluu Suomenselän vaikutuspiiriin ja alueen maanpinta noin 130-200 metrin korkeudella merenpin-nasta. Ranta-alueilla korkeimmat mäet ovat Rekolanmäki-Kirkonmäki, Ahtaanvuori ja Jannenvuori. Alueen suhteelliset korkeuserot ovat kuitenkin melko pienet. Korkeimmat mäet ovat 50-60 metriä.

Maisema:

Maisemakuvaltaan alueen suurin järvi, Pihlajavesi eroaa reitin muista järvistä lähinnä siitä syystä, että sen lounaisrannoilla suhteelliset korkeuserot ovat huomattavas-ti muita rantoja suuremmat. Pihlajaveden maisemassa Reko-lan-Kirkonmäki on hallitseva samoin kuin jyrkkärantainen ja vuonomainen Ahtaansalmi-Vaajalahti. Pihlajaveden itä- ja pohjoisosat ovat matalampirantaisia ja siellä ovat maise-massa merkittäviä Paadevuoren jäkälikköiset rantakalliot ja pohjoisosan matalat harjuniet, Ilmoniemi ja Mustaniemi. Siellä maisemakuvaan vaikuttavat myös monet pienet saaret. Järven länsiosan maisemassa Vaajalahden "vuonon" lisäksi ovat merkittäviä suuremmat saaret sekä järveen pistävä matala Haukkaniemi ja korkeampi, metsäinen Isoniemi.

Pihlajaveden rantamaisema on pääosin metsäistä ja peitteis-tä, mutta viljelykylämaisemaa avautuu järvelle Rekolan mäellä, Haukkaniemessä, Karansalmen ympäristössä (Salmenky-län alueella) ja Sällinkylällä.

Muiden järvien rannat ovat korkeussuhteiltaan matalampia. Vähä-Suojärven maisemakuva hallitsevat rantasuot, nuoret taimikkorannat ja myös eräät rantaan ulottuvat hakkuualueet. Myös Suojärven rantamaisemassa on avohakkuualueita, mutta muutoin sen maisemaa luonnehtivat metsät ja peltoalueet.

Martinjärvi on muodoltaan sokkeloinen ja sen maisemakuva häiritsevät melko runsaat avohakkuualueet. Maisemaprofiil-ltaan matalien Valkealammen ja Valkeajärven ominaispiir-teenä on erityisesti suorannat, joskin Valkeajärven rannal-la on myös kylä- ja viljelysmäisemää. Köminjärven maiseman piirteitä ovat taas peltojen ja metsien vaihtelu sekä pitkä matala harjuniemi, joka jakaa järven kahtia.

Kuusijärven maisemaa hallitsee Ristelinniemi ja osin pal-jaaksihakattu Saviniemi. Kuusijärven luoteisosassa harva rantametsikkö ja louhikkoinen ranta Talviniemestä pohjoi-seen luovat järven tähän osaan karun vaikutelman. Järven itäpäässä sijaitseva kyläalue ja länsirannalla sijaitsevan Sammaliston talon ympäristö antavat tälle muutoin karuil-meisen järvelle asuttua leimaa.

Hankajärven tekevät mielenkiintoisen sokkeloiseksi poh-joisosan saaret ja pienemmät niemkkeet sekä eteläosassa järven jakava kolmihaarainen Pitkäniemi. Järven länsiranta on pääosin kylä- ja viljelysmäisemää, jota metsäiset ranta-

osuudet pehmentävät. Itä- ja eteläranta on taas ovat metsä-rantoja, joiden maisemaa avohakkuut ovat paikoin merkittävästi vaurioittaneet.

Reitin eteläisin järvi, Jyrkeejärvi on saareton ja kaut-taaltaan rantamaiseman profiililtaan matala ja siten melko yksitoikkoinen vesialue, jota etelästä pistävä Hakemaniemi hieman elävöittää.

Varsinaisen pääreitin ulkopuolella olevat pienemmät järvet ja lammot ovat lähinnä metsä- ja suorantaisia ja niistä lähinnä vain Iso Korpijärvi poikkeaa muista erityisen kapean ja pitkulaisten muotonsa johdosta. Oman maisematyyppinsä muodostavat reitin umpeensoistuvat tai -umpeutuneet vesialtaat, joita ovat mm. Heinä-Valkeinen ja Rimpit.

Pihlajaveden reitin maisemasta erittäin merkittävän osan muodostavat alueen moni-ilmeiset joki- ja koskireitit pienine suvantoalueineen. Näiden koskireittien rannoilla lehtomainen kasvillisuus antaa paikoin niille hyvin rehevän vaikutelman. Vesistöreitit järvien rannat kun taas ovat pääosin karuhkoa metsäkasvillisuutta.

Ilmasto:

Pihlajaveden alue katsotaan kuuluvaksi Etelä-Pohjanmaan ilmastovyöhykkeeseen, kun muu osa Keuruuta on eteläistä tai pohjoista Järvi-Suomen ilmastovyöhykettä. Vyöhykkeet eroavat toisistaan lähinnä kasvukauden pituuden, kesäkiesän hallojen yleisyyden ja kesän kosteuden suhteen.

Pihlajaveden alueella yöpakkaset ovat heinäkuussa yleisempiä kuin muualla Keuruulla. Pihlajavedellä on myös loppukesällä kosteampaa kuin muualla Keuruulla, kun haihdunta jää pienemmäksi kuin sademäärä. Tästä on seurauksena myös ravinteiden runsaampi huuhtoutuminen. Niinpä Pihlajaveden seudulla ei lähteisiä paikkoja lukuunottamatta esiinny juuri lehtomaista kasvillisuutta.

Luonnollisesti Pihlajavedenkin alueella pienilmasto vaihtelee runsaasti erityisesti vesistöjen ja erilaisten maastonmuotojen vaikutuksesta.

Vesien tila:

Pihlajaveden reitin vedet ovat olleet jo luonnostaankin vahvasti humuspitoisia (meso-polyhumoosisia vesiä). Alueella tehdyt voimakkaat suo-ojitukset ovat ennestään lisänneet vesien humuspitoisuutta. Tämä humuksen lisääntyminen on aiheuttanut myös rehevöitymistä ja virkistyskelpoisuuden huomattavaa heikkenemistä.

Vesistöjen 5-luokkaisessa laatuluokituksessa (Hakkari ym. 1983) Pihlajaveden reitin järvet sijoittuvat luokkiin II - IV. Alueen kirkasvetisimpiä, II -luokan järviä ovat Kömi-järvi, Pihlajavesi ja Kuusijärvi.

Pihlajaveden reitin järvien laatuluokitus on esitetty liitekartalla 12.

1.62 Luontoselvitykset

Osayleiskaavaa valmisteltaessa on ollut käytettävissä seuraavat alueen ympäristöä ja luonnonolosuhteita koskevat selvitykset ja kuvaukset:

* Keski-Suomen seutukaavaliiton rantainventointi 1960-luvun lopulta

* Keski-Suomen soidensuojeluohjelma. Osa II (Keski-Suomen seutukaavaliitto 1978)

* Valtakunnallinen lintuvesisuojaohjelma (Komiteamietintö 1981:32)

* Keuruun kunnan ympäristönhoitosuunnitelma (Kaija Kallio-Mannila 1982)

* Keski-Suomen virtaavien vesien perusselvitys ja kunnostusohjelma (Keski-Suomen seutukaavaliitto 1982)

* Suunnittelun alueen viisto- ja pystydiakuvaus (Lentokuva H. Vallas 3.7. ja 5.7. 1991)

* Pihlajaveden rantayleiskaavan maisema- ja luontoselvitys (Jari Kärkkäinen/Suunnittelukeskus Oy 1991)

* Sekävesilinnusto Keuruulla (Keurusseudun Luonnonystävät ry:n tutkimusraportti 31.8.1992)

* Keuruun luonto- ja kasviselvitys (Keuruun kaupungin ympäristönsuojelutoimi ja Keurusseudun Luonnonystävät ry/ Piia Koski ja Jouni Lamminmäki 1994)

Edellä mainittujen lisäksi on ollut käytettävissä Keuruun ympäristönsuojelutoimiston ajantasalla pitämä inventointi kaupungin alueella olevista erilaisista luontokohteista ja -alueista. Edelleen suunnittelutyön alkuvaiheessa maanomistajille ja kyläläisille lähetetyn kyselyn kautta on saatu lisätietoa erityisistä ja arvostetuista luonto- ja ympäristökohteista. Eri suunnitteluvaiheissa suunnittelija on luonnollisesti tutustunut suunnittelun alueeseen ja sen yksityiskohtiin myös maastossa.

1.63 Luonnon ja maiseman kannalta merkittävimmät alueet

Suunnittelun alueella luonnon ja maiseman kannalta merkittävimpään alueeseen kuuluvat ne edellä jo kohdassa 1.28 luetellut, liitekartalta 4 ilmenevät valtakunnallisiin suojeluohjelmiin tai päätöksiin (lintuvesien suojeluohjelma, rantojensuojeluohjelma ja koskiensuojelulaki) sisältyvät alueet. Lisäksi kohdassa 1.46 mainitut muinaismuisto-alueet on luontoon sulautuneita merkittäviä suojelukohdetta.

Luonnonsuojelulain nojalla paikallisesti rauhoitettuja luonnonmuistomerkkejä tai muita kohteita suunnittelun alueella ovat seuraavat:

- * Lapin pihapihlajat Hankajärven tuntumassa
- * Viitarannan kataja Vaajalahden länsipuolella
- * Vennäissaari ja osa Viitarannan tilan ranta-aluetta

Vaajalahden länsirannalla.

Rauhoitusta on haettu Koivurannan katajalle, joka sijaitsee Köminjärven itärannalla. Lisäksi säilyttämisen arvoisena puuna on pidetty Sammaliston haapaa Kuusijärven länsirannalla.

Yleiskaavoitusta varten laaditussa maisema- ja luontoselvityksessä on tarkemmin esitelty alueen kasvillisuus (metsä-, suo- sekä vesi- ja rantakasvillisuus) ja eläimistö (nisäkkäät, linnut ja kalasto). Selvityksen mukaan suunnittelualueella pesii tai oleskelee seuraavat uhanalaiset eläinlajit: kuikka, selkälökki, kalasääksi, tuulihaukka, nuolihaukka, sauikko ja liito-orava. Niistä tuulihaukka luetaan Keski-Suomessa vaarantuneiden lajien luokkaan, muut ovat silmälläpidettäviä lajeja.

Suunnittelualueelta on tavattu seuraavat Keski-Suomessa uhanalaisiksi luokitellut kasvilajit: hanhenpaju, konnanlieko, pikkutervakko, sinivuokko ja raidankeuhkojäkälä. Ne kuuluvat kaikki silmälläpidettävien lajien luokkaan.

Uhanalaisten eläin- ja kasvilajien esiintymispaikat ja luonnonmuistomerkkien sijainti samoin kuin muut selvityksen mukaan luonnon ja maiseman kannalta merkittävät alueet on esitetty liitekartoilla 13-15.

Maisema- ja luontoselvityksessä on esitetty lisäksi ranta-alueiden kulutuskestävyysluokitus sekä selvityksentekijän rakentamista koskevat suositukset.

1.7 Ympäristöhäiriöt

Pihlajaveden alueella ei ole nykyisin sellaista teollisuus- tai muuta tuotannollista toimintaa, josta aiheutuisi ympäristöön enemmälti saastetta, melua tai muita päästöjä. Kuitenkin vesistöreitin pohjoisosan asukkaat ja loma-asukkaat ovat kyselyjen yhteydessä ilmoittaneet kokeneensa aika ajoin haittaa Kalmonsuon turvetuotantoalueelta ilmaan nousevasta ja lähijärvien pinnalle laskeutuvasta turvepölystä.

Pihlajaveden Sahankylän rannassa vuoteen 1963 toimineen sahan jäljiltä on olemassa tiettyjä jäteongelmia. Sahan rantavesiin joutunut puu ja erityisesti kuorijäte nousee aaltojen mukana syvemmältä rantaan ja vaikeuttaa rannan virkistyskäyttöä. Vakavampi, mutta tarkemmin vielä tutkimaton ongelma on sahan alueelle määperään joutuneet kemialliset aineet.

Maisemallisessa mielessä ympäristövaurioiksi monet paikkakuntalaiset kokevat eri puolilla aluetta tavattavat laajahkot avohakkuut ja avohakkuualueilla suoritettut rajut maanmuokkaustoimenpiteet. Tällaiset maisema-arvet ovat erityisen näkyviä ranta-alueilla mm. Martinjärven, Pihlajaveden Rekolan, Kuusijärven ja Hankajärven rannoilla.

Ylivoiimaisesti merkittävimpänä ympäristön epäkohtana alueen pysyväis- ja loma-asukkaat ovat kuitenkin pitäneet suo- ja metsäojituksen johdosta viime vuosikymmenien aikana vesis-

töön tullutta humusta, joka on ranta-alueilla pohjaan laskeutuessaan pilannut entisiä hyviä hiekkarantoja.

Alueella olevan yleisen tiestön liikenne on sen verran vähäistä, että sen ei koeta aiheuttavan häiriötä. Eniten liikenteen melu kantautuu laajemmalle Vaajalahden rannalla ja Salmenkylän alueella, jossa Ähtärin maantie kulkee vesistön tuntumassa.

Eräiden ranta-asukkaiden taholta on järvillä lisääntynyt moottoriveneliikenne koettu asumisviihtyisyyden ja luonnonrauhan kannalta jo epäkohdaksi ja toivottu eräillä alueilla sen suhteen rajoitustoimenpiteitä.

2. TAVOITTEET JA MITOITUSPERUSTEET

2.1 Lähtökohdat

2.11 Suunnittelun tarkoitus ja keskeiset tavoitteet

Pihlajaveden osayleiskaavan laatimisen tarkoituksena on aikaansaada yhtenäinen ja kokonaisvaltainen suunnitelma Pihlajaveden reitin ranta-alueiden sekä sen tuntumassa sijaitsevien kyläalueiden maankäytöstä. Osayleiskaavalla pyritään yhteensovittamaan alueelle kohdistuvat erilaiset maankäyttötarpeet ja niihin liittyvät yleiset ja yksityiset edut. Suunnitelmalla pyritään myös luomaan edellytyksiä Pihlajaveden alueen yleiselle ja koko kaupungin kannalta tarkoituksenmukaiselle kehitykselle.

Suunnittelun keskeisinä tavoitteina on ollut

- turvata ranta-alueiden monipuolinen käyttö (loma-asutus, maa- ja metsätalous, matkailu, yleinen virkistys ja suojelu)
- järjestää alueiden käyttö sekä ympäristön että yhdyskuntatalouden kannalta kestävää kehitystä tukevalla tavalla.
- ottaa huomioon rantojen ja vesistöjen sietokyky (luontosuhteet, maisema, vesistöjen kuormitus) ja turvata myös muilla alueilla luonnon sekä luonnon- ja kulttuurimaiseman kannalta arvokkaiden ja arkojen kohteiden ja alueiden säilyminen
- osoittaa kehitettävien kyläalueiden maankäytön pääpiirteet ja varata alueet niiden kehityksen edellyttämiä erilaisia tarpeita varten
- varmistaa ranta-alueilla rakennusoikeuden mahdollisimman tasapuolinen jakautuminen maanomistajien kesken
- yksinkertaistaa, nopeuttaa ja yhdenmukaistaa rakennuslupien käsittelyä ja vähentää rantakaavojen laatimistarvetta

2.12 Valtakunnalliset lähtökohdat

Valtakunnallisina lähtökohtina suunnittelussa tulee ottaa huomioon edellä kohdassa 1.27 mainittu seuranta- ja suojeluohjelmat sekä laissa määrätty käyttörajoitukset:

- kansainvälinen Project Aqua -ohjelma
- valtakunnallinen lintuvesien suojeluohjelma
- valtakunnallinen rantojen suojeluohjelma
- koskiensuojelulain määräykset

Lisäksi on tässä yhteydessä todettava vesistöjen erityis- suojelutyöryhmän esittämä arvostus Pihlajaveden reitin suhteen, vaikka Keuruun kaupunginhallitus ei olekaan antamassaan lausunnossa katsonut tarpeelliseksi sisällyttää ko.

vesistöä tällaisten valtakunnallisesti arvokkaiden ja erityistoimenpitein suojeltavien vesistöjen joukkoon.

2.13 Seudulliset lähtökohdat

Keski-Suomen seutukaavan vaihekaavoissa (vaihekaavat 1 - 4) on suunnittelualueelle tai sen lahialueille esitetty monia erilaisia maankäyttövarauksia. Ne käsittävät mm. liikenne- (tiet, rautatie ja vesiliikenne), virkistys-, retkeily- ja suojelualueita sekä maankamaran ainesten ottoalueita. Vaihekaavassa 4 on esitetty erityisesti rantojen ja vesistöjen käyttöön liittyviä varauksia ja kannanottoja, kuten arvokkaita vesistöalueita ja loma-asutusvyöhykkeitä sekä vesistömaisemassa olevia virkistys- tai ympäristöarvoja sisältäviä maa- ja metsätalousalueita.

Vaihekaavoissa Pihlajavedelle on esitetty seuraavat varaukset, joiden sijainti ilmenee liitteena olevalta vaihekaavojen yhdistelmäkartalta (liitekartta 2):

* Tiestö:

- Kokoojateinä (KT) nykyisille paikoilleen
- Ähtärin maantie n:o (6215)/2
- Haapamäki-Koipikangas-Ahtaansalmi maantie n:o (6007)/2
- Pihlajaveden as.-Koipikangas maantie n:o (6211)/2
- Pihlajaveden as.-Liesjärvi maantie n:o (6212)/2

* Haapamäki-Seinäjoki rata (r n:o 3044/2) ja siihen liittyvät Pihlajaveden (n:o 3040/2) ja Valkeajärven (n:o 3041/2) liikennepaikat (lp).

* Virkistys- ja retkeilyalueet:

- Varisniemen virkistysalue (VI 1, n:o 3014/1)
- Kangasjärven retkeilyalue (VR, n:o 30150/3)

* Suojelualueet:

- Ryönänkoski (SU, n:o 3070/1)
- Kuolemaisiet (SU 1, n:ot 3053/1 ja 3054/1)
- Heinä-Valkeinen (SU 1, n:o 3072/1)
- Iso Rimppi (SU 1, n:o 3072/1)
- Vähälampi-Kuusijärvi jokiosuus (SU 1, n:o 3058/1)

* Vesiliikenteen alueet:

- Sahankylän (n:o 30308/4) ja Ahtaansalmen (n:o 30307/4) vesillelaskupaikat (LV).

* Maankamaran ainesten ottoalueet (EO):

- Kalmoneva (n:o 3071A/2)
- Pannuneva (n:o 3071B/2)
- Kaakkosuo (n:o 3076A/2)
- Asemaneva (n:o 3076B/2)
- Karjuneva (n:o 3049/2)

* Virkistys- tai ympäristöarvoja sisältävät maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (MV):

- Pitkänieni Hankajärven rannalla (n:o 30760/4)
- Korpi- ja Lääkärintsaaret, Haukkaniemen kärki ja Isoniemi Pihlajavedessä (n:o 30766/4)

- * Arvokkaat vesi- ja vesistöalueet (av):
 - Pihlajaveden ja Jyrkejärven välinen vesistö-reitti (n:o 30830/4)
- * Loma-asutusvyöhykkeet (lo):
 - Pihlajaveden etelä- ja itärannat (n:o 30850/4)
- * Voimalinjat:
 - 400 kV:n voimalinja Kangasala-Alajärvi (n:o 3085/2)

Muut seudulliset intressit:

- * Olemassa oleva ulkoilu- ja hiihtoreitti Ähtäri-Ylöjärvi (Pirkantaival).
- * Olemassa oleva ulkoilu- ja hiihtoreitti Keuruu-Haapamäki-Hankajärvi (Pirkantaival).

2.14 Kuntakohtaiset lähtökohdat

Keuruun kuntasuunnitelman tavoiteosassa v:lle 2000 asetettujen tavoitteiden ja periaatteiden mukaan kaupungin tulee - tukea sen eri osien tasapuolista kehittämistä - suhtautua myönteisesti sellaiseen uudisrakentamiseen, joka on omiaan tukemaan kylän palvelujen ja työpaikkojen säilymistä ja kehittymistä - pyrkiä viihtyisään ja terveelliseen asumiseen, jonka mahdollistavat monipuolinen luonto, puhtaat vedet, moitteeton ilmanlaatu ja kaunis ympäristö - turvata ja lisätä mahdollisuuksia jokamiehen oikeudella tapahtuvaan ulkoiluun ja virkistykseen.

Viimeisimmissä kuntasuunnitelmissa esitetyssä kaupungin toiminta-ajatuksessa kiinnitetään huomiota taloudellisuuteen palvelujen tuottamisessa ja kaupungin kehittämisessä sekä asetetaan tavoitteeksi erityisen viihtyisän, luonnon- taloudeltaan kestävä elinympäristön muodostaminen.

Kaupungin toiminta-ajatuksessa julkituotu taloudellisuuden vaatimus ja rakennuslain mukainen kestävä kehityksen vaatimus merkitsevät myös sitä, että suunnittelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota kuntarakenteen kehittämiseen ja sen välittömiin ja välillisiin kustannusvaikutuksiin niin yksityisessä kuin valtion ja kunnan taloudessa.

Edellä mainitut palvelujen säilyttämiseen ja kehittämiseen, luonnon ja ympäristön huomioonottamiseen sekä taloudellisuuteen liittyvät yleiset tavoitteet edellyttävät erityisen huomion kiinnittämistä eri toimintoja sijoitettaessa taroituksenmukaisen, tavoitteita tukevan kylärakenteen muodostamiseen.

Pihlajaveden alueen vahvuuksia ovat metsät ja monipuolinen luonto ja siten niiden vaalimiseen ja hyväksikäyttöön tulee alueen kehittämisessä erityisesti panostaa. Yleisenä tavoitteena pidetään sitä, että Pihlajaveden reitin ja sen rantojen vetovoimaisuus ja viihtyisyys, mitä imagoa alueen erämaaluonne on tähän saakka ylläpitänyt, ei osayleiskaavan ja sen toteuttamisen kautta suinkaan vähene.

2.15 Kiinteistökohtaiset lähtökohdat

Osayleiskaavoituksessa on ranta-alueiden osalta tavoitteena maanomistajien tasapuolinen kohtelu rakennusoikeuksien jakamisessa. Tähän voidaan päästä vain kiinteistö- ja maanomistuksikohtaisella rakennusoikeuksien tarkastelulla. Maanomistuksikohtaisella tarkastelulla tarkoitetaan sitä, että samalla omistajalla olevia rantaan rajoittuvia kiinteistöjä käsitellään yhtenä kokonaisuutena.

Koska osa maanomistajista on jo käyttänyt rakennusoikeuksiaan ja osa ei, täytyy tämä e.m. periaatteen mukaan ottaa huomioon. Koska loma-asutusta on Pihlajavedelle ruvennut enemmän syntymään 1960-luvulla, otetaan yleiskaavatyössä poikkileikkausajankohdaksi rakennuslain voimaantulo. Täten ajankohdan 1.7.1959 jälkeen erotetut rantarakennuspaikat tai ranta-alueelle myönnetty, toteutuneet rakennusluvut lasketaan käytetyksi rakennusoikeudeksi.

Yleiskaavatyö tapahtuu käytännön mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa.

2.2 Yksityiskohtaiset tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet

Edellä mainittujen yleisten tavoitteiden ja lähtökohtien mukaisesti ja niiden lisäksi suunnittelulle on asetettu eri maankäyttötarpeiden kohdalla seuraavat tavoitteet ja suunnittelussa on edellytettävä noudatettavaksi seuraavia suunnitteluperiaatteita:

2.21 Pysyväisasutus

Pysyväisasutusta varten alueita tulee osoittaa koko kaupungin ja Pihlajaveden reaaliset kehitysmahdollisuudet huomioon ottaen riittävästi. Asuntoalueiden sijoituksessa noudetaan seuraavia periaatteita:

* Uusi pysyväisasutus ei saa aiheuttaa yhdyskuntarakenteen hajautumista, vaan sen tulee ensisijassa tukea olemassa olevien kyläalueiden ja niiden palvelujen säilymistä ja kehittymistä.

* Uuden pysyväisasutuksen sijoituksessa tulee nykyisen asutuksen ja palvelujen lisäksi tukeutua mahdollisimman paljon myös muuhun olemassa olevaan rakenteeseen ottaen huomioon mm. tiestö, sähkö- ja puhelinlinjat, vesihuolto, viemäröinti ja jätehuolto.

* Pysyväisasutusta varten tulee toisaalta pyrkiä osoittamaan ympäristön ja maiseman kannalta vetovoimaisia alueita, esim. rantojen tuntumasta. Yksityiskohtaisessa sijoituksessa tulee ottaa huomioon tällöin, että siitä ei aiheudu vesistön kuormituksen lisääntymistä.

Edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti Pihlajaveden alueella on nähtävissä kaksi kehitettävää kyläaluetta (palvelukylää). Ne ovat Pihlajaveden koulupiirin keskus, Pihlajaveden Asemankylä-Sahankylä ja osa-yleiskaavarajauk-

sen ulkopuolella sijaitseva Karimon koulupiirin keskusalue, Katajamäki. Uudet asuntoalueet tai -tontit osoitetaan ensisijaisesti näiden palvelukyläiden alueilta ja siten, että etäisyys kouluun jää alle 5 kilometriksi. Kun näiden palvelukyläiden välillä sijaitsevalla Pihlajaveden kirkonkylällä on nykyisinkin julkisia palveluja ja luontaisia edellytyksiä esim. matkailupalvelujen sijoittumiselle tulevaisuudessa, on myös kirkonkylä luettava tässä mielessä kehitettäväksi kyläalueeksi.

Muilla nykyisillä kyläalueilla, joita ovat mm. Valkeajärvi, Salmenkylä, Sällinkylä ja Lapinperä, uutta asutusta osoitetaan yleiskaavassa hajakarakentamiseen vain reaalista rakentamistarvetta varten.

Pysyväisasutuksen sijoituksessa ja tonttikoossa tulee ottaa huomioon se, että vesihuolto (vesi ja jätevesi) tulee pääsääntöisesti hoitaa kiinteistökohtaisesti. Kuitenkin Pihlajaveden Asemankylän-Sahankylän alueella voidaan tukeutua vesiosuuskunnan vesijohtoon ja suppeammalla alueella Asemankylällä myös kaupungin viemäriverkkoon, mikä mahdollisuus tulee ottaa huomioon rakennuspaikkojen valinnassa.

Uuden pysyväisasutuksen tulisi olla ympäristöönsä soveltuvia erillispientaloja (omakotitaloja tai vastaavia). Kuitenkin Pihlajaveden asemankylällä voidaan sallia myös rivitalotyyppistä rakentamista.

2.22 Elinkeinoelämä ja työpaikat

* Perinteisen maa- ja metsätalouden jatkamisedellytyksiä ei tule vaikeuttaa. Rantojen kilpailevat käyttömuodot tulee suunnitella siten, että ne mahdollisimman vähän haittaavat toisiaan. Kuitenkin yleiskaavassa voidaan myös maa- ja metsätalouden ja muiden elinkeinotoimintojen osalta antaa ohjeita ja suosituksia haitallisten ympäristövaikutusten eliminoimiseksi tai vähentämiseksi.

* Parhaita peltoalueita on pyrittävä suojelemaan muulta käytöltä.

* Kaavoituksella tulee edesauttaa maatilatalouden erilaisten tukielinkeinojen tai korvaavien uusien elinkeinojen syntymistä. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota luontaisesti alueelle soveltuvien toimintojen, kuten maatilamatkailun ja muun lomatoiminnan, kalastus- ja erämatkailun edellytysten luomiseen. Myös pienteollisuustoiminta maatilatalouden korvaavana tai lisäelinkeinona on mahdollistettava.

* Erillistä pienteollisuustyyppistä uutta tuotannollista toimintaa varten tulee lisäksi osoittaa aluevarauksia lähinnä Pihlajaveden Asemankylälle ja/tai Valkeajärvelle.

2.23 Palvelut

Lähtökohtana maankäytön suunnittelussa on, että Pihlajaveden alueen nykyiset kaupalliset ja julkiset palvelut säilytetään. Yleiskaavassa tulee varautua myös palvelujen kehittämiseen ja lisäämiseen.

Pihlajaveden alueella on luontaiset edellytykset erilaisten luontoon tai luonnossa liikkumiseen liittyvien matkailu- ja virkistyspalvelujen kehittämiseen. Yleiskaavoituksessa tulee näitä mahdollisuuksia tutkia ja luoda tarvittavat kaavalliset edellytykset tällaisten palvelujen toteuttamiselle.

2.24 Liikenne

Suunnittelussa on lähtökohtana, että nykyiseen alueen päätieverkkoon ei tapahdu muutoksia. Myös muutoin suunnittelussa tulee tukeutua ensisijassa olemassa olevaan tietöön. Muutoin tietönnön kunnan parantamistarpeet tulee ottaa huomioon suunnittelussa.

Eri maankäyttötarpeiden suunnittelussa tulee pyrkiä tietönnön yhteiskäyttöön.

Vesiliikenteen edellyttämistä alueista on mainittu jäljempänä virkistykseen ja vapaa-ajan kohdalla.

Tavoitteena on, että mahdollisesti lisääntyvä ja uudelleen vesiliikenne ei lisäisi oleellisesti ympäristöhäiriöitä.

2.25 Tekninen huolto

Pihlajaveden Asemankylällä ja osin Sahankylällä olevaa vesijohto- ja viemäriverkkoa tulee voida rajoitetussa määrin taloudellisten resurssien ja kannattavuuden puitteissa laajentaa.

2.26 Loma-asutus

Suunnittelun lähtökohtana on rantojen ja vesistön ekologinen ja maisemallinen sietokyky. Se on myös tärkein lähtökohta rantarakentamisen mitoitukselle eri osa-alueilla. Tämä mitoituksen mukainen rakennusoikeus jaetaan sitten tasapuolisesti osa-alueen eri maanomistajien kesken.

Osayleiskaavalla osoitetaan siis loma-asutuksen määrä ja sijoittuminen. Sijoituksessa tulee ottaa huomioon muiden maankäyttömuotojen, kuten maatilatalouden, pysyvän asutuksen, virkistykseen ja suojelun tarpeet. Tällaisissa eri maankäyttötarpeiden intressivertailussa ja yhteensovittamisessa tulee käyttää hyväksi loma-asuntojen rakennusoikeuden siirtämismahdollisuutta maanomistussyksikön sisällä.

Rantojensuojeluohjelman piiriin esitetyiltä alueilta pyritään rakennusoikeudet ensisijaisesti siirtämään edellä mainitulla tavalla. Niiltä osin kuin se ei onnistu maanomistajan omille alueille eikä oikeuksien sijoittamisesta erikoisjärjestelyin osittain suojelualueelle voida yhteisesti sopia, tullaan tällaiset rakennusoikeudet merkitsemään kaavassa erillismerkinnällä valtion korvattaviksi.

Muutoin loma-asutuksen suunnittelussa ja sijoituksessa pyritään noudattamaan seuraavia periaatteita:

* Loma-asutuksen yleissijoituksessa tulee pyrkiä ratkaisuihin, joissa loma-asutus ja olemassa olevat palvelut parhaiten hyödyttävät ja tukevat toisiaan.

* Loma-asutuksen sijoituksessa on rantojen tuhlaavaa käyttöä vältettävä. Tämä tarkoittaa sitä, että loma-asutus tulisi keskittää yhtenäisille, jo rakentamisen piiriin kuuluville alueille ryhmiin siten, että vapaaksi jää mahdollisimman suuria ja yhtenäisiä ranta-alueita. Samaa periaatetta tulee käyttää myös vielä rakentamattomilla ranta-alueilla.

* Rakennetun rannan osuus (ns. käyttöaste) tulisi olla enintään 40 % eli rakentamattomaksi on pyrittävä jättämään vähintään 60 % tilan muunnetusta rantaviivasta. Tavoitteena on osoittaa jokaista rantakilometriä kohti vähintään 250 metrin mittainen tai kahta kilometriä kohti vähintään 500 metrin mittainen yhtenäinen, mairinnousukelpoinen rantaosuus.

* Yhteisranta-alueita loma-asuntoratkaisuja tulee suosia silloin, kun sellaisen toteuttamiseen näyttäisi olevan edellytyksiä tai halukkuutta.

* Loma-asutusta ei tulisi sijoittaa tilojen yhteisille tai muuten yleisesti tai perinteisesti käytetyille venevalkama-alueille, uimarannoille, rantautumispaikoille tai vastaville.

* Loma-asutus tulee sijoittaa rakentamiskelpoisuudeltaan ja luontosuhteiltaan tarkoitukseen sopiville alueille. Sijoittamisessa pyritään ottamaan huomioon maisema- ja luontoselvityksen mukaiset erityiskohteet. Loma-asuntojen sijoittamista tulisi välttää tai rajoittaa seuraaville maisemaltaan tai muilta luontosuhteiltaan arvokkaille ja aroille alueille:

- purojen ja jokien rannoille ja erityisesti niiden suiden lähiympäristöön
- maisemallisesti merkittävillä peltoalueilla
- maisemallisesti herkästi haavoittuvien niemiä kärkeihin ja kapeisiin salmiin
- jyrkille, maisemallisesti erottuville rannoille
- pieniin saariin ja pienten lampien rannoille
- kasvillisuudeltaan tai eläimistöltään arvokkaille ja aroille ranta-alueilla
- kalaston ja kalastuksen kannalta tärkeiden apajien ja kutupaikkojen kohdalle.

* Rakentaminen tulee sijoittaa niin etäälle rannasta, että mahdollisten jätevesien pääsy vesistöön on tarkoituksenmukaisella tavalla estettävissä ja että rannan maisemallinen luonnonvaraisuus säilyy. Sijoituksen määrittämisessä tulee tällöin ottaa jätevesien käsittelyn kannalta huomioon loma-asuntojen varustetason kasvu ja niiden käytön mahdollinen lisääntyminen ympäristönsä.

2.27 Virkistys- ja muut vapaa-alueet

Virkistys- ja muiden vapaa-alueiden suunnittelussa tulee ottaa huomioon pysyväisasutuksen, loma-asutuksen sekä matkailuun ja muuhun elinkeinoelämään liittyvät virkistys-

tarpeet. Erityisesti tulee ottaa huomioon matkailun ja lomanviettopapojen muuttumisesta aiheutuvat tarpeet, jotka liittyvät entistä enemmän luonnossa liikkumiseen.

Kyläalueille tulee osoittaa pysyväisasutuksen edellyttämät nykyiset ja mahdollisesti tarvittavat uudet pallo- ja leikkikentät sekä ulkoilureittien paikat. Pysyväisasutusta palvelevat venerannat tai -valkamot tulee pyrkiä osoittamaan kaikkien kyläkuntien tuntumaan.

Edellä on loma-asutuksen suunnitteluperiaatteiden (kohta 2.26) kohdalla mainittu, että vähintään 60 % rantaviivasta tulisi jättää rakentamattomaksi ja että vapaat rannat tulisi pyrkiä jättämään riittävän laajoina yhtenäisinä alueina, jolloin ne palvelevat paremmin virkistys- ja luonnonsuojelun tarpeita. Tavoitteena on osoittaa jokaista rantakilometriä kohti vähintään 250 metrin mittainen tai kahta kilometriä kohti vähintään 500 metrin mittainen yhtenäinen, mairinnousukelpoinen rakentamaton rantaosuus.

Virkistys- ja vapaa-alueiden suunnittelussa on muutoin seuraavia tavoitteita ja suunnitteluperiaatteita:

* Perinteiset vapaa-ajan viettoon käytetyt rannat tulee pyrkiä säilyttämään edelleen virkistys-, ulkoilu- tms. käytössä.

* Virkistystoimintaan osoitettavat alueet tulee ensisijassa varata yhteiskunnan omistamilta alueilta. Myös yksityismaille voidaan osoittaa virkistysalueita, mutta tällöin kunnalla tulee olla reaaliset mahdollisuudet vuokrata tai ostaa ne ko. tarkoitukseen.

* Yleiseen virkistykseen varattavat alueet tulee olla tarkoitukseen sopivia ja tehokkaaseen virkistystoimintaan tarkoitetuilta alueilta edellytetään riittävää kulutuskestävyyttä ja maisemallista sietokykyä.

* Lisääntyvää veneilyä ja kanoottiretkeilyä varten on pyrittävä osoittamaan kiinnostavia reittejä ja väyliä sekä varattava niitä varten tarpeelliset leiriytymis-, vesillelasku- ja satama-alueet.

* Sekä saarissa että mannerrannoilla tulee sopivat luonnon-satamat pyrkiä säästämään veneilijöiden käytössä.

* Erilliset virkistysalueet, veneily- ja ulkoilureitit sekä niiden käyttäjiä palvelevat majoitus- ym. alueet tulee suunnitella tukemaan toisiaan.

* Varsinaisten ulkoilureittien ja virkistysalueiden ulkopuolella jokamiehen oikeudella tapahtuvaa ranta-alueilla liikkumista ja rantautumista varten tulee rakentamiselta vapaita alueita jättää ja sijoittaa siten kuin edellä kohdassa 2.26 on loma-asutuksen kohdalla mainittu.

2.28 Luonto-olosuhteiden huomioonottaminen ja suojele

Kuten edellä on jo eri yhteyksissä mainittu, loma-asutuksen ja muiden aktiivisten rannankäyttömuotojen suunnittelun tulee perustua rantojen luonnon ja maiseman sietokykyyn.

Sen arvioinnissa käytetään hyväksi kesällä 1991 tehtyä maisema- ja luontoselvitystä.

Luonnonsuojelullisesti ja maisemallisesti arvokkaille ja aroille alueille ei tulisi osoittaa rakentamista tai muuta alueen arvoja vaarantavaa käyttöä, vaan näiltä alueilta tulisi rakennusoikeudet siirtää toisaalle maanomistajan alueille. Erityisen arvokkaat ja arat tällaiset alueet, joita ovat ensisijassa seutukaavavarauksiin sisältyvät suojelualueet ja rantojensuojeluohjelmaan sisältyvät alueet, pyritään merkitsemään asianomaisiksi suojelualueiksi. Tämä edellyttää, että aluevarauksen toteuttaminen on mahdollista vapaaehtoisesti ja/tai yhteiskunnan maanomistajille suorittaman korvauksen turvin.

Muut kulttuurihistoriallisesti arvokkaat kohteet ja kulttuurimaisemat pyritään merkitsemään yleiskaavaan asianomaisin merkinnöin.

3. MITOITUS

3.1 Pysyväisasutuksen määrä kyläkeskuksessa

Pihlajaveden Asemankylän-Sahankylän alueella varaudutaan siihen, että sen asukasluku, joka nykyisin on noin 150, voi kasvaa 250-300:ksi. Se edellyttää noin 35-50 uuden asunnon rakentamismahdollisuuksien osoittamista alueelle.

Muilla kyläalueilla uutta pysyväisasutusta osoitetaan lähinnä toteutumiskelpoisen todellisen tarpeen mukaan.

3.2 Rantarakentamisen mitoitus

3.2.1 Yleiset mitoitusperusteet

Rantarakentamisella tarkoitetaan rakentamista tai erillisen rakennuspaikan muodostamista rantavyöhykkeelle.

Rantavyöhykkeellä tarkoitetaan ranta-aluetta, joka ulottuu noin 200 metrin etäisyydelle rannasta riippuen alueen topografiasta ja peitteisyydestä niin, että ranta-aluetta voidaan häiriöttä käyttää jokamiehen oikeudella tapahtuvaan liikkumiseen. Tähän mennessä käytettyä rakennusoikeutta määritettäessä otetaan kuitenkin huomioon vain 100 metriä lähempänä rantaa olevat rakennukset ja tällöinkin edellyttäen, että ko. tila tai rakennuspaikka ulottuu rantaan tai vesijättöön saakka.

Rantarakentamisessa loma-asuntoyksiköillä (rantarakennuspaikalla) tarkoitetaan tavanomaista omarantaista rakennuspaikkaa, jolla voi olla loma-asunnon lisäksi erillinen sauna ja muita talousrakennuksia. Rantavyöhykkeellä sijaitseva maatilan talouskeskus tai muu ympärivuotinen asunto vastaa vähintään yhtä loma-asuntoyksikköä ja kauempana rannasta sijaitseviin asuinrakennuksiin liittyvä, erillinen, enintään 25 m²:n suuruinen rantasaunarakennus puolta (1/2)

loma-asuntoyksikköä. Ranta-alueelle sijoitettavien loma-asuntojen ja pysyväisasuntojen enimmäiskoot ja niitä vastaavat rantaetäisyydet esitetään yleiskaavamääräyksissä.

Pääsääntöisesti mitoitus perustetaan rantaviivan pituuteen, jona käytetään ns. **muunnettua rantaviivan pituutta**. Tällöin mitoitusluku ilmaistaan rakennuspaikkojen lukumääränä/muunnettu rantaviivakilometri (kpl/ranta-km).

Muina mitoitusperusteina voi olla **vesipinta-ala** tai **maapinta-ala** ja vastaavien mitoituslukujen yksiköt ovat vesipinta-ala (ha)/rakennuspaikka tai maapinta-ala (ha)/rakennuspaikka tahi niitä vastaavat yksiköt (kpl/maa-ha ja kpl/vesi-hä).

Muunnetun rantaviivan pituuden mittausta tapahtuu peruskartalta 1:10 000 seuraavasti:

- Pienet mutkat oikaistaan, esim. käyttämällä mittauksessa 50 metrin harppiväliä.
- Alle 50 metrin kapeikoissa (niemet, kannakset, lahdet ja salmet) ei rantaviivaa lasketa ollenkaan. Kuitenkin tällaisissa yli 100 metriä pitkissä niemissä, kannaksissa ja lahdissa lasketaan rakennusoikeutta pinta-alan perusteella siten kuin jäljempänä on saarten ja lampien osalta mainittu ja yli 100 metriä pitkissä salmissa niin kuin jokien osalta on jäljempänä mainittu.
- 50-100 metrin levyisissä kapeikoissa rantaviivasta otetaan huomioon vain puolet. Yli 100 metriä pitkät tällaiset salmet katsotaan joiksi.
- Täysin rakennuskelvottomien laajahkojen suorantojen tai merkittävien teiden eristämien rantojen rantaviivaa ei lasketa rakennusoikeutta antavaan rantaviivaan.
- Edellämainituista kapeikkojen mittaustavasta poiketen alle 100 metriä leveiden jokien molemmat rannat mitataan ja niiden rantaviivasta otetaan huomioon puolet, vaikka joki olisi kapeampikin kuin 50 metriä. Jokien erityisluonne otetaan huomioon mitoitusluvun määrittämisessä.

3.2.2 Mitoitusperiaatteet eri alueilla

Asetettujen tavoitteiden mukaisesti suunnittelualueen rantojen **kokonaiskäyttöaste** (rakennuspaikoiksi käytettävän rantaviivan osuus koko rantaviivasta) saa olla enintään 40 %.

Erityyppisten vesistöjen rannoille ja erikseen saarten rannoille on hyväksytty mitoitukselle seuraavat ohjearvot:

- * Suurten (yli 50 ha) järvien mannerrannat:
4-6 rakennuspaikkaa/ranta-km
- * Jokirannat ja yli 100 m pitkät salmet:
3-4 rakennuspaikkaa/ranta-km
- * Pienet järvet ja lammet:
1 rakennuspaikka/2-3 vesi-ha (eli 0,5-0,3 rakennuspaikkaa/vesi-ha) tai 4 rakennuspaikkaa/ranta-km. Käytetään näistä ko. tapauksessa pienempää mitoitusta.
- * Saaret:
Koko saaren rakennusoikeus on 1 rakennuspaikka/2 maa-ha (eli 0,5 rakennuspaikkaa/maa-ha) tai 4 rakennuspaikkaa/ranta-km. Käytetään näistä ko. ta-

pauksessa pienempää mitoitusta.

- Alle 2 ha:n saaret ja lammot jätetään rakentamatta, jos rakennusoikeus voidaan siirtää maanomistajan muille alueille.
- Alle 0,5 ha:n saarilla ei ole laskennallistakaan rakennusoikeutta.

Suurten järvien ja jokirantojen mitoitustilavuus määritetään edellä mainittujen rajojen puitteissa osa-aluekohtaisesti ja siihen vaikuttaa ko. osa-alueen luonto-olosuhteiden ja rakennuskelpoisuuden lisäksi myös ko. vesistöalueen laajuus ja sijainti.

3.23 Osa-alueittainen mitoitussuunnitelma

Suunnittelualueeseen sisältyvät Pihlajaveden reitin rannat on sijaintinsa ja luonto-olosuhteidensa perusteella jaettu osa-alueisiin. Niille on edellä kohdassa 3.22 mainittujen ohjeiden ja esitettyjen perusteiden mukaan määritetty kullakin osa-alueella käytettävä mitoitustilavuus (rantarakennuspaikkojen lukumäärä/muunn.rantav.km tai saarissa ja pienillä järvillä myös rantarakennuspaikkojen lukumäärä/vesi- tai maahettaari) sekä osa-alueen rantarakennuspaikkojen kokonaismäärä. Tämä mitoitussuunnitelma on liitteenä (Liite 1).

3.24 Tilakohtaisen (maanomistusyksikkökohtaisen) mitoituksen laskeminen

Liitteenä 1 olevassa mitoitussuunnitelmassa olevien mitoitustilavuuksien tai saarilla ja pienillä lammilla myös osa-alueen kokonaisrakennusoikeuden perusteella lasketaan ko. osa-alueella olevien tilojen tai tilanosien rantarakennusoikeus. Koko tilan rakennusoikeus saadaan laskemalla eri osa-alueilla olevien tilanosien rakennusoikeudet yhteen.

Tilojen ja maanomistusyksikköjen rakennusoikeuden ja jäljellä olevan rakennusoikeuden laskemisessa noudatetaan lisäksi seuraavia periaatteita:

* Rantarakennusoikeus määritetään ensin kantatilaakohtaisesti. Kantatiloilla tarkoitetaan 1.7.1959 maarekisterissä olleita tiloja, joille määritetään rakennusoikeus edellä mainituilla perusteilla takautuvasti. Jos kantatilasta on tuon ajankohdan jälkeen luovutettu tai erotettu rantarakennuspaikaksi tarkoitettuja määräaloja tai tiloja, vähennetään ne kantatilan alkuperäisestä rakennusoikeudesta kantatilan jäljellä olevaa rakennusoikeutta laskettaessa. Samoin käytetyksi rakennusoikeudeksi katsotaan kantatilan ranta-alueelle rakennetut loma-asuntoyksiköt tai niitä vastaavat rantarakentamiset. Mikäli kantatilasta on muodostettu laajempia kuin yhdeksi rantarakennuspaikaksi tarkoitettuja tiloja, jakaantuu kantatilan rakennusoikeus näille tiloille rantaviivan pituuden suhteessa.

* Saaren rakennusoikeus jaetaan siinä oleville tiloille rantaviivan pituuden suhteessa, mutta alle 10 ha:n saarissa jakoperusteena on tilojen maapinta-ala ko. saareissa.

* Pienten järvien (alle 50 ha) ja lampien rakennusoikeus

jaetaan sen rannalla oleville tiloille niiden rantaviivan pituuden suhteessa.

* Rantaviiva ja maapinta-alat mitataan peruskartan rantaviivan mukaan myös vesijättömaiden kohdalla, ikään kuin vesijättömaa kuuluisi kohdalla olevaan tilaan.

* Rakennusoikeutta tarkastellaan maanomistajayksikköittäin. Maanomistusyksikön sisällä rakennusoikeutta voidaan siirtää eri palstalle tai tilalle, mikäli se katsotaan suunnittelu- vaiheessa tarkoituksenmukaiseksi. Rakennusoikeuden määrä ei siirrettäessä muutu, vaikka siirto tapahtuisi eri osa-alueelta toiselle.

* Vahvistetut rantakaavat otetaan sellaisenaan huomioon.

* Mikäli luontosuhteet ja kaavoituksen muut tavoitteet sallivat, saa kukin maanomistusyksikkö oikeuden vähintään yhden loma-asunnon tai tilaan kuuluvan erillisen rantasauvan rakentamiseen edellä mainituista mitoitushetkistä riippumatta. Pienten järvien ja lampien sekä saarten kohdalla ko. alueen kokonaismitoitusta ei tule kuitenkaan ylittää. Myöskään silloin, kun maanomistusyksiköstä on jo vuoden 1959 jälkeen luovutettu sille laskennallisesti kuuluva rakennuspaikkojen määrä, ei rantarakennusoikeutta enää pääsääntöisesti anneta.

* Mitoituslaskelmalla ei ole vaikutusta olemassa olevien, laillisesti rakennettujen rakennusten peruskorjaamiseen tai uudelleenrakentamiseen.

3.241 Rakennusoikeuden korottaminen

Jos mitoituksen mukainen rakennusoikeus käytetään yhteisranta-alueina rakennuspaikkoina ja rakennuspaikkojen etäisyys rannasta on vähintään 100 metriä, voidaan rakennusoikeutta harkinnan mukaan korottaa enintään kaksinkertaiseksi.

Mikäli Pihlajaveden kyläkeskuksen (Pihlajaveden Asemankylän - Sahankylän) piirissä jokin ranta-alue nähdään kylärakenteen kannalta ja muutoin pysyväisasumiselle tarkoituksenmukaiseksi, voidaan laskennallisesta rantarakennusoikeudesta poiketa kyläalueelle laadittavan tarkemman maankäyttösuunnitelman mukaisesti.

3.242 Kohtuullisuusnäkökohdat

Edellä mainittuja mitoituseriaatteita käytetään suunnittelussa ohjeena. Niistä voidaan poiketa, jos niiden noudattaminen johtaisi ilmeiseen kohtuuttomuuteen.

3.243 Tilakohtaiset mitoitustilavuuksien laskelmat

Edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti määritetyt tilakohtaiset mitoitustilavuuksien laskelmat (rakennusoikeudet) kantatiloittain tarkasteltuna on esitetty liitteessä 2.

Liitteessä 3 on esitetty rakennusoikeus maanomistajayksikköittäin e.m. tilakohtaisen mitoitustilavuuksien laskelman sekä jäljempänä selostetun yleiskaavaehdotuksen mukaan.

4. OSAYLEISKAAVARATKAISU JA SEN PERUSTELUT

4.1 Yleiset perustelut

4.1.1 Kokonaisrakenne

Osayleiskaavan laadittaessa on pyritty mahdollisuuksien mukaan noudattamaan edellä kohdassa 2 esitettyjä tavoitteita ja suunnitteluperiaatteita. Niissä monilta osin olevista ristiriitaisuuksista johtuen on ratkaisuihin jouduttu tekemään kompromissejä erisuuntaisten tavoitteiden välillä. Tästä syystä yleiskaavaratkaisu ei ole muodostunut kaikkien osatavoitteiden osalta toivotunlaiseksi.

Oleellisimmin ratkaisuun on vaikuttanut se, että maanomistajien tasapuolisesta kohtelusta ei ole haluttu poiketa. Tämä periaate on vaikuttanut jo alkuaan mitoituksen määrittelyssä (kts. edellä kohta 3). Rakennuslain rantarakentamissäännöstöön ja rakennuslupakäytännön kautta muotoutuneeseen ns. hajarakennusoikeuteen vetoaminen on johtanut siihen, että eri osa-alueilla ei ole voitu käyttää niin alhaisia mitoituksia tai niin laajaa mitoituskaalaa kuin ympäristön sietokyky ja muut tavoitteet ehkä edellyttäisivät. Kun maanomistuksyksiköt ovat lisäksi pääosin rakennusoikeuksien siirtoja ajatellen verrattain pieniä, jäävät varsinaisen suunnittelun mahdollisuudet hyvin rajoitetuiksi.

Edellä mainituista syistä aiheutuvat yleiskaavaratkaisun suurimmat heikkoudet:

* Rantarakentamisen kokonaismäärä muodostuu verrattain suureksi ajatellen Pihlajaveden reitin erämaaluonteen säilyttämistä.

* Pienempien järviältaiden ja muiden ympäristön kannalta arkojen vesistönsien rannoille tulee enemmän rantarakentamista kuin luonnonympäristön tai maiseman kannalta ajatellen olisi toivottavaa. (Poikkeuksen tekevät rantojensuojeluohjelman alueet).

* Rantarakentaminen hajaantuu lähes kaikkialle ja laajempia yhtenäisiä rakentamattomia ranta-alueita on kyetty esittämään vain suurempien maanomistuksyksikköjen rannoille ja rantojensuojelualueille.

Laajempiin yhtenäisiin vapaisiin rantoihin on päästy yleiskaavaratkaisussa rantojensuojeluohjelmaan kuuluvilla ranta-alueilla. Ratkaisua on edesauttanut osaltaan se, että suojelurannoista aika suuri osa kuuluu yhtiöille tai muille laajempia alueita omistaville, jolloin rakennusoikeuksien siirtoja on voitu paremmin suorittaa. Yhtäläillä tähän on vaikuttanut myös se, että ne rakennusoikeudet, joita ei ole kyetty toisaanne siirtämään, on voitu esittää rantojensuojelualueella valtion korvattavaksi.

Rantojensuojelualueiden lisäksi laajempia yhtenäisiä luonnonsuojelun ja/tai virkistykseen kannalta tärkeitä vapaa-

alueita tai vain hyvin rajoitetusti rakennettavia alueita on kyetty yleiskaavassa esittämään eräille vesistöjen kapeikkoalueille (mm. Suojärvensalmi, Ryönänkoski, Maso) ja soistuville vesistönsienille (mm. Heinä-Valkeinen, Rimpit) sekä kaupungin omistamille ranta-alueille (mm. Vaajalahden itärannat ja Varisniemen alue). Myöskään vesistöreitin saarille ei yleiskaavassa esitetä merkittävää uudisrakentamista.

Yksityiskohtaisessa sijoitussuunnittelussa on kuitenkin kohtuullisesti kyetty noudattamaan edellä kohdassa 2 esitettyjä suunnitteluperiaatteita ja jättämään maiseman ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaita tai arkoja alueita tai kohteita rakentamisen ulkopuolelle.

Kestävän kehityksen mukaisten tavoitteiden sekä yhdyskuntarakenteen ja kylien kehittämistavoitteiden mukaisesti uusi pysyväisasutus on pääosin esitetty sijoitettavaksi olemassa oleville Asemankylän-Sahankylän, Kirkonkylän ja Valkeajärven kyläalueille, joiden piiriin on osoitettu myös rakentamisen kannalta vetovoimaisia ranta-alueita. Näiden kylä-alueiden (AT) yksityiskohtainen suunnittelu edellytetään tapahtuvaksi erikseen osayleiskaavan, maankäytön yleissuunnitelman tai tarvittaessa rakennuskaavan avulla.

Uutta pysyväisasutusta on lähinnä maanomistajien toivomusten mukaan osoitettu kuitenkin jonkin verran myös rajattujen kyläalueiden ulkopuolelle olemassa olevan asutuksen täydennykseksi tai hyvien liikenneyhteyksien piiriin.

Muutoin rannoille esitetty rakentaminen on lähes yksinomaan omarantaista loma-asutusta. Maanomistajien taholta ei ilmennyt juuri halukkuutta uusiin lomakylä- tai muihin ehkä vähemmän rantaviivaa kuluttaviin rakentamisratkaisuihin.

4.12 Rantojen kokonaismitoitus ja käyttöjakauma

Seuraavassa taulukossa on esitetty rantarakennuspaikkojen määrät vuoden 1994 lopussa sekä osayleiskaavaehdotuksen mukaan sekä näitä vastaavat tehokkuusluvut (rantarakennuspaikkoja/muunnettu rantaviivakilometri):

Alue	Muunnettu rantaviiva km	Rantarakennuspaikkoja ¹⁾ kpl		Tehokkuus (rak.p./mrv-km) 1994 OYK	
		1994	OYK	1994	OYK
<u>Haja-alueet:</u>					
Suuret (yli 50 ha)					
järvet:					
- mannerrannat	115,64	248	586	2,14	5,07
- saaret ²⁾	6,56	15	17	2,29	2,59
Pienet järvet ja					
lammot	30,01	52	99,5	1,73	3,32
<u>Joet ja salmet</u>	<u>12,88</u>	<u>16,5</u>	<u>22</u>	<u>1,28</u>	<u>1,71</u>
Haja-alueet yhteensä	165,09	331,5	724,5	2,01	4,39
			(698+538) ³⁾		
<u>Kyläalueet:</u>	<u>4,52</u>	<u>33,5</u>		<u>7,41</u>	³⁾
<u>Yhteensä</u>	<u>169,61</u>	<u>365</u>	<u>724,5+³⁾</u>	<u>2,15</u>	³⁾

¹⁾ Luvuissa ovat mukana erilliset rantasaunat siten, että erillinen rantasauna

vastaa 0,5 rantarakennuspaikkaa.

²⁾ Alle 0,5 ha:n saarten rantaviivaa ei ole tässä mukana.

³⁾ Kyläalueiden rantarakennuspaikkojen määrä selviää vasta kyläalueille erikseen laadittavassa osayleiskaavassa tai vastaavassa.

Rakennuspaikkojen määrään on edellä olevaan taulukkoon laskettu lomakylien ja vastaavien osalta lomakylässä rantaan rakennettavissa olevien loma-asuntojen määrä.

Osayleiskaavaehdotuksen mukaisten rantarakennuspaikkojen määrät eri vesistöosissa (osa-alueilla) ilmenevät liitteenä 4 olevasta taulukosta. Siitä ilmenee myös kunkin vesistöalueen nykyinen rantarakennuskanta, mitoitus suunnitelman mukainen mitoitus sekä korvattaviksi esitettyjen rakennuspaikkojen määrä.

Yleiskaavaehdotuksessa kyläalueiden (AT -alueet) ulkopuolella oleville ns. haja-alueille on esitetty kaikkiaan 698 rantarakennuspaikkaa sekä 53 erillistä rantasaunaa eli yhteensä 724,5 loma-asuntoyksikköä. Tämä merkitsisi suurin piirtein nykyisen rantarakentamisen määrän (365 kpl) kaksinkertaistumista. Haja-alueilla rantarakennuspaikkoja on yleiskaavaehdotuksen mukaan keskimäärin 4,39 kpl / muunnettu rantaviivakilometri.

Edellä mainittu määrä on hieman alhaisempi kuin mitoitus suunnitelman mukainen laskennallinen rantarakennusoikeus (755 kpl). Kun otetaan huomioon kyläalueiden nykyinen rantarakennuskanta ja arvioidaan sen kyläalueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa lisääntyvän noin 7-8 kpl, näin saatu rantarakennuspaikkojen kokonaismäärä (724,5+29) vastaa mitoitus suunnitelman mukaista määrää.

Jos kyläalueiden rantarakennuspaikkojen lisäksi otetaan huomioon rantojensuojelualueelta yleiskaavassa korvattaviksi esitetty 34,1 rantarakennuspaikkaa, nousee ehdotuksen mukainen teoreettinen mitoitus tätä kautta noin 4,5 % mitoitus suunnitelmaa korkeammaksi ja keskimääräinen tehokkuus olisi noin 4,64 kpl/mrv-km.

Tämä suuruusluokaltaan verrattain vähäinen mitoituksen ylitys johtuu pääasiassa siitä, että eräillä yksittäisillä tiloilla ja alueilla laskennallinen mitoitus on jo aikaisemmin ylittynyt (esim. Kieronlahden ja Paadevuoren rannat) ja että kolmessa aikaisemmin vahvistetussa ranta-kaavassa on käytetty suurempaa mitoitusta.

Määrällisesti suurimmat mitoitus tavoitteen (mitoitus suunnitelman) ylitykset on yleiskaavassa Suojärvien, Martinjärven sekä Pihlaisselän Kieronlahden ja Paadevuoren alueilla. Lisäksi ylitystä on Jyrkejärven alueella, jonne on siirretty rantojensuojelualueelta rakennusoikeuksia useamman maanomistussyksikön puitteissa.

Yleiskaavaehdotuksen mukainen rantojen käyttöjakauma erilaisiin rakennettaviin alueisiin ja muihin käyttötarkoituksiin ilmenee seuraavasta taulukosta:

Maankäyttö- tarkoitus	Rantaviivaa (muunnettua)		Rakennuspaikkoja kpl	Alueita kpl	Pinta-ala	
	km	%			ha	%
A	3,34		90	89	60,9	
A-1	0,62		8	8	5,0	
A-3	1,90		49	38	42,3	
AT-1	1,61			1	134,7	
AT-2	2,96			2	156,2	
A yhteensä	10,42	6,14 %	147	138	399,1	3,80 %
RA	32,44		501	232	224,2	
RA-1	5,92		99	48	40,5	
RA-2	0,13		8	4	1,9	
RA-3	0,11		2	2	2,1	
RA/RM-1	0,45		1	1	5,0	
RA/RM-2	0,92		2	2	13,9	
RM	0,35		2	2	3,0	
RM-1	0,26		2	2	3,0	
RM-2	0,30		1	1	8,0	
RT	0,33			1	6,9	
R yhteensä	41,20	24,29 %	618	295	308,4	2,94 %
P	-		2	2	0,2	
PY	-		1	1	0,4	
P/T	-		1	1	1,0	
P yhteensä	-		4	4	1,6	0,02 %
TY	-		2	2	6,8	
TY-1	0,18		1	1	1,5	
T yhteensä	0,18	0,11 %	3	3	8,2	0,08 %
Rakennettavat						
alueet yht.	51,80	30,54 %	772	440	717,4	6,84 %
SL	0,10			4	12,3	
SL-1	12,54			37	317,1	
SLV-1	17,08			25	169,1	
SL-2	6,29			6	46,9	
SLV-2	4,02			16	51,4	
SM	-			5	0,6	
S yhteensä	40,03	23,60 %		93	597,2	5,69 %
VV	0,03			2	0,1	
VV-k	0,59			7	2,7	
VV-1	0,17			2	0,5	
VU	0,09			1	10,1	
VU-1	0,16			1	1,0	
VR	1,87			14	142,4	
V yhteensä	2,91	1,72 %		27	156,1	1,49 %
LV-1	0,20			10	0,2	
LV-k	0,54			16	2,2	
LVV-k	0,58			8	2,1	
L yhteensä	1,32	0,78 %		34	4,5	0,04 %
MT-1	10,17			30	171,4	
MT-2	5,99			12	98,0	
MU-1	12,74			46	192,7	
M-1	-			4	145,1	
M	44,65				4629,1	
M yhteensä	73,55	43,36 %			5236,3	49,90 %
EH	-			2	2,8	0,03 %
W					3780,1	36,02 %
Koko alue	169,61	100,00 %			10493,9	100,00 %

Edellä olevasta taulukosta voidaan todeta, että rakennettavaksi osoitetun rantaviivan osuus eli **kokonaiskäyttöaste on noin 30 %** koko muunnetun rantaviivan määrästä. Se on huomattavasti pienempi kuin tavoitteissa asetettu enimmäiskäyttöaste (40 %). Kuten edellä on jo aiemmin todettu, todella käytökelpoisen vapaan rannan määrä ei kuitenkaan muodostu 70 %:ksi siitä syystä, että rakentamattomiksi jäävät rantaosuudet ovat paljolti jokamieskäytön ja luonnonsuojelun kannalta liian pieninä palasina. Toisaalta on kuitenkin todettava, että eräiden suurehkojen, luonnonsuojelun kannalta merkittävien suorantaisten vesialueiden, kuten Heinä-Valkeisen ja Rimpin rannat, jotka yleiskaavassa on esitetty rakentamattomiksi, eivät ole muunnettussa rantaviivassa mukana.

4.13 Yleiskaavan suhde seutukaavavarauksiin ja suojeluohjelmiin

Voimassa olevien seutukaavojen ja myös 5. vaihekaavan luonnoksen mukaiset kohde- ja aluevaraukset on otettu huomioon ja merkitty vastaavilla merkinnöillä osayleiskaavaan. Alueiden rajauksia on luonnollisesti jossain määrin tarkistettu mittakaavan ja toteuttamiskelpoisuutta koskevan paikallistuntemuksen mahdollistamalla tavalla. Seutukaavan aluevarauksista on merkittävimmin poikettu seuraavissa tapauksissa:

* Kaakkosuo- turpeenottoaluetta (seutukaavassa n:o 249472 A) ei ole osoitettu yleiskaavaan ollenkaan. Alue on katsottu pinta-alaltaan liian pieneksi ja aivan kyläkeskuksen vieressä sijaitsevana ympäristövaikutusten takia turpeenostoon soveltumattomaksi.

* Varisniemen, Valkeisen ja Kangastenperän virkistysalueita on yleiskaavaan pienennetty jättämällä osa yksityisten omistamista alueista varauksen ulkopuolelle.

* Loma-asutukseen erityisesti soveltuva alue on yleiskaavassa katsottu suppeammaksi kuin 4. vaihekaavassa esitetty loma-asutusvyöhyke (lo n:o 850). Yleiskaavassa kapea Vaajalahden-Ahtaansalmen alue on katsottu maisemallisesti arvokkaaksi, joten sinne ei ole mitoitettu eikä kaavassa esitetty kovin suurta loma-asuntomäärää. Myöskään Ilmonien-Vuorilahden alueelle, joka on seutukaavassa loma-asutusvyöhykettä, ei ole esitetty korkeaa mitoitusta.

Valtakunnalliseen lintuvesien suojeluohjelmaan kuuluvat Heinä-Valkeisen ja Ison Rimpin alueet on yleiskaavassa merkitty luonnonsuojelualueiksi.

Valtakunnallisen rantojensuojeluohjelman mukaisilla ranta-alueilla on mitoitusperusteiden mukaan laskennallista rakennusoikeutta kaikkiaan 105,4 rantarakennuspaikkaa. Tästä noin kolmannes (34,8 kpl) on kyetty siirtämään a.o. maanomistajan muille rannoille. Noin kolmannes (37,5 kpl), johon sisältyy jo olemassa olevat 14,5 rantarakennuspaikkaa, on sijoitettu rantojensuojeluohjelma-alueelle siten, että uudet rakennuspaikat sijoittuvat olemassa olevien rakennuspaikkojen viereen tai ohjelma-alueen reunoille tahi vähempiarvoisemmille osille. Loppukolmannes (33,1 kpl) on esitetty yleiskaavassa valtion korvattavaksi. Näin valtaosa ohjelman mukaisesta suojelualueesta on voitu osoittaa

yleiskaavassa rakentamattomaksi, pääosin luonnonsuojelualueeksi ja osin muuksi rakentamattomaksi alueeksi.

Rantojensuojelualueen osalta yleiskaavassa on esitetty seuraavat ratkaisut:

* Ohjelman mukaisella suojelualueella jo olevat 12 loma-asuntoa, yksi omakotitalo ja kolme erillistä rantasaunaa, on yleiskaavassa merkitty edelleen säilyviksi. Kuitenkin yksi loma-asunnoista on merkitty erilliseksi rantasaunaksi. Lisäksi suojelualueella on kaksi käyttämätöntä ja rapistumutta vanhaa mökkiä, joita ei yleiskaavassa esitetä säilytettäväksi.

* Edellisten lisäksi alkuperäisen ohjelmarajauksen sisällä uusia loma-asunnon rakennuspaikkoja on osoitettu 23 sekä yksi erillinen rantasaunan paikka. Ne on sijoitettu Pihlajaveden rannalla Isonkivenlahden ympäristöön (3), Isoniemen alueelle (8 + 1), Pihlajalahden itärannalle (1) ja pohjoisrannalle (s), Hankajärven länsirannalle (2) ja Hankapohjaan (2+2) sekä Luomuksen rannalle (1+3).

* Valtaosa rakentamattomiksi osoitettavista rantojensuojeluohjelman mukaisista rannoista on osoitettu osayleiskaavassa luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettaviksi suojelualueiksi (SL tai SLV). Joiltakin vähäisiltä osin ne on merkitty sellaisiksi maa- ja metsätalousalueiksi (MT-1, MT-2 ja MU-1), joilla yleiskaavamääräyksellä turvataan suojelutavoitteiden toteutuminen.

* Suojelualueen toteutuksen yhteydessä valtion korvattaviksi esitetyt rakennusoikeudet on merkitty yleiskaavaan omalla merkinnällään a.o. maanomistajan maalle. Mikäli korvausta ei suoriteta tai siitä muutoin sovita viiden vuoden kuluessa kaavan lainvoimaisesta vahvistumisesta, korvattaviksi merkityille rakennuspaikoille on mahdollisuus rakentaa.

* Yleiskaavaan on informatiivisista syistä merkitty rantojensuojelualueen raja (rs). Rajan paikkaa on kuitenkin tarkistettu jonkin verran alkuperäisestä mm. jättämällä jo rakennetut ja nyt osoitetut uudet rantarakennuspaikat rajauksen ulkopuolelle sekä kaventamalla eräiltä osin suojeltavan rantavyöhykkeen syvyyttä.

4.2 Perustelut maankäyttöluokittain

4.2.1 Pysyvä asutus

Osayleiskaavassa on lähdetty siitä, että enempi pysyvä asutus sijoittuisi olemassa oleville kyläalueille tai muutoin olemassa olevien palvelujen ja kulkuyhteyksien tuntumaan. Pysyväisasumiseen tarkoitettuja uusia rakennuspaikkoja on osoitettu maanomistajien erityisesti perustelemaan tarpeeseen myös muualle, mutta sielläkin ne on pyritty sijoittamaan olemassa olevan asutuksen ja tiestön piiriin.

Varsinaisten kyläalueiden (AT-1 ja AT-2) ulkopuolella

pysyvään asumiseen tarkoitetut rakennuspaikat on merkitty joko maatilojen talouskeskusten alueiksi (A-3) tai omakotitalojen tai niihin verrattavien asuinrakennusten alueiksi (A ja A-1). Asumiseen tarkoitetut rakennuspaikat on yleiskaavassa merkitty rantavyöhykkeellä (200 metriä rannasta), mutta joissakin paikoin niitä on osoitettu myös tämän rantavyöhykkeen ulkopuolellekin. Rakennuslain mukainen hajarakentaminen (haja-asutus) on kuitenkin kaavamääräysten mukaan mahdollista rantavyöhykkeen ulkopuolella olevalle maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle ilman erillistä rakennuspaikkamerkintääkin.

4.211 Kyläalueet (AT-1 ja AT-2)

Kyläkeskuksen alueeksi (AT-1) on osoitettu Asemankylän-Sahankylän alue. Alue on Sahankylän ympäristössä ulotettu varsinaista nykyistä kylää laajemmalle Pihlajaveden ja Koipijärven ympäristössä, jotta alueelta voisi olla edellytyksiä löytää maisemallisesti ja muutoin vetovoimaisia asuinpaikkoja.

Maaseutumaiseksi kyläalueeksi (AT-2) on merkitty Kirkonkylän ja Valkeajärven kyläalueet. Kirkonkylän kyläalueeseen on sisällytetty myös Rekolanmäen alue rantoineen. Rekolan alue kokonaisuutena antaa mainiot maisemalliset puitteet erityisesti matkailuun liittyvien palvelujen ja työpaikkojen, esim. monipuolisen luontomatkailukeskuksen kehittämiseksi.

Kyläalueille edellytetään rakentamisen ohjeeksi laadittavaksi yksityiskohtaisempi osayleiskaava. Vaihtoehtoisesti kyläkeskuksen alueelle voidaan laatia myös rakennuskaava ja maaseutumaisille kyläalueille epävirallisempi maankäytön yleissuunnitelma.

4.212 Asuntoalueet (A ja A-1)

Rantavyöhykkeellä olevien omakotitalojen tai sellaisiksi katsottavien asuinrakennusten alueet on osayleiskaavassa osoitettu ympärivuotiseen asumiseen tarkoitetuiksi alueiksi merkinnällä A. Alueella olevien rakennuspaikkojen lukumäärä on osoitettu merkinnän alapuolella olevalla luvulla. Kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden, enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen ja siihen liittyviä talousrakennuksia. Rakennukset edellytetään sijoitettavaksi yhtä kerrosalaltaan alle 25 m²:n saunarakennusta lukuunottamatta vähintään 50 metrin päähän rannasta.

Maisemallisesti aroilla rannoilla asuinrakennusten alueet ja rakennuspaikat on osoitettu A-1 -merkinnällä. Niiden kohdalla edellytetään kiinnitettäväksi erityistä huomiota alueen luonnonmukaisuuteen ja maisemakuvaan.

Osayleiskaavassa kyläalueiden ulkopuolisia e.m. asuinrakennusten rakennuspaikkoja (A tai A-1) on osoitettu kaikkiaan 97 kpl. Niistä 57:lla on jo pysyvään asumiseen tarkoitettu asuinrakennus (vaikkei välttämättä nykyisin vakinaisesti asuttu) eli uusia rakennuspaikkoja on osoitettu 40 kpl. Omarantaista pysyväisasunnon rakennuspaikkoja on osayleiskaavassa kaikkiaan 52 kpl ja niistä uusia 20 kpl. Osalla uusista asuinrakennusten rakennuspaikoista on nykyisin loma-asunto.

Uudet rakennuspaikat on osoitettu kyläalueiden tuntumaan siten, että pääosa niistä sijaitsee Kominjärven ja Mämmijärven tuntumassa alle 3 km:n etäisyydellä Pihlajaveden ala-asteesta. Lisäksi uusia rakennuspaikkoja on osoitettu Salmenkylälle ja Hankajärven länsipuolelle Lapinperän alueelle.

Eräitä sisämaassa sijaitsevia pysyväisasuntoja varten on osoitettu ko. maanomistajan maalle maa- ja metsätalousalueelle erillisen rantasaunan paikka (s).

4.213 Maatilan talouskeskusten alueet (A-3)

Nykyisten maatilojen talouskeskusten alueet on merkitty rantavyöhykkeellä ja osin myös sen ulkopuolella tällä merkinnällä. Tällaisella merkinnällä on osoitettu kaikkiaan 45 talouskeskuksen aluetta, joista rantaan sijoittuvia on 18 kpl. Varsinaisesti uusia talouskeskuksen alueita ei osayleiskaavassa ole osoitettu.

Talouskeskusten alueelle ei ole merkitty rakennuspaikkaluokua, mutta rantaan sijoittuvien talouskeskusten alueelle on alaindeksillä merkitty talouskeskuksen alueelle samaan pihapiiriin sallittavien asuinrakennusten lukumäärä. Sen sijaan rantavyöhykkeen ulkopuolella on mahdollista rakentaa talouskeskuksen alueelle toinen asuinrakennus, vaikkei sitä olisi kaavaan osoitettukaan.

Eräitä sisämaassa sijaitsevia maatilan talouskeskuksia varten on osoitettu maa- ja metsätalousalueelle erillisiä rantasaunan paikkoja (s).

4.22 Loma-asunto- ja matkailualueet (RA ja RM)

4.221 Loma-asuntoalueet (RA, RA-1, RA-2 ja RA-3)

Kuten edellä on jo todettu maanomistajien taholla ei löytynyt halukkuutta rantaa säästävään lomakylätyyppiseen tai yhteisrantaan loma-asumiseen, vaan loma-asutus on jouduttu osoittamaan lähes yksinomaan omarantaiseksi.

Omarantaisten loma-asuntojen alueet on osoitettu pääosin RA-merkinnällä siten, että merkinnän alapuolella yleiskaavakartassa oleva luku ilmoittaa ko. alueen rakennuspaikkojen enimmäismäärän. Yleiskaavakartalla loma-asuntojen ohjeelliset paikat on merkitty ko. alueilla avoimella (rakentamaton) tai mustatulla (rakennettu tai osittain rakennettu) ympyrällä. RA-alueilla on osayleiskaavassa kaikkiaan 505 rakennuspaikkaa.

Sellaiset loma-asuntojen rakennuspaikat, jotka sijoittuvat pieniin saariin tai muutoin maisemallisesti aroille ranta-alueille (esim. rantojensuojelualueet), on merkitty kaavassa RA-1 merkinnällä. Tällaisia rantarakennuspaikkoja on kaavassa kaikkiaan 100 kpl.

Merkinnällä RA-2 on osoitettu lähinnä sellaiset loma-asuntoalueet, jotka eivät ulotu rantaan saakka (ns. sisämaan loma-asuntotontit). Tällaisia rakennuspaikkoja on osoitettu kaikkiaan 7 kpl.

Merkinillä RA-3 on osoitettu sellaisen yhteisrantaan loma-asutuksen alue, jossa loma-asunnot sijoittuvat vanhaan säilytettävään pihapiiriin. Yleiskaavassa tällainen alue, joka on tarkoitettu kahta loma-asuntoa varten, on osoitettu vain Ison Korpjärven rantaan Niemen tilalle.

Edellä mainituilla eri merkinnöillä varustetuilla loma-asuntoalueilla on jossain määrin toisistaan poikkeavat kaavamääräykset lähinnä rakennusten sijoituksen ja rakennusten lukumäärän ja rakennusoikeuden suhteen (kts jäljempänä kohta 4.3).

4.222 Matkailupalvelujen alueet ja vaihtoehtoalueet (RT, RM, RM-1, RA/RM-1, RA/RM-2)

Pienekö leirintäalue (RT) on katsottu matkailupalvelujen monipuolisuuden takaamiseksi olevan syytä varata muiden palvelujen tuntumaan. Tähän tarkoitukseen on osoitettu alue Sahankylältä muiden ulkoilupalvelujen tuntumasta.

Matkailu- ja lomakeskuksiksi tai niihin verrattaviksi matkailupalvelujen alueiksi (RM) on merkitty osayleiskaavaan olemassa olevat Lapinrannan Maatalon alue (rakennusoikeus 1700 krs-m²) Hankajärven länsirannalla sekä seurakunnan leirikeskus (rakennusoikeus 500 krs-m²) Isossa Kieronsaarensa.

Lomakylää tai vastaavaa (esim. maatilamatkailua) varten yhteisranta-alueella tarkoitetuiksi matkailualueiksi (RM-1) on osoitettu Kuusijärven kaakkoisrannalla, saman maanomistajan maalla olevat kaksi aluetta. Rannanpuoleiselle alueelle on osoitettu 4 loma-asunnon rakentamismahdollisuus. Ne on jo rakennettu. Kauempana rannasta olevalle laajennusalueelle, jota palvelisi yhteinen rantasauna, on esitetty 3 loma-asunnon rakentamismahdollisuus.

Lomakeskusta tai lomakylää varten yhteisranta-alueella tarkoitetuksi matkailupalvelujen alueeksi (RM-2) on osoitettu Pihlajaveden länsiosassa Isoniemen länsiranta. Sille on esitetty sallittavaksi rantaan sijoitettuna enintään 8 loma-asuntoa. Loma-asuntojen sijoittaminen kauemmaksi rannasta nostaa sallittavien loma-asuntojen määrää siten, että vähintään 50 metrin etäisyydelle rannasta sijoitettaessa määrä puolitoistakertaistuu ja vähintään 100 metrin etäisyydelle rannasta sijoitettaessa kaksinkertaistuu.

Joko omarantaista loma-asutusta tai yhteisrantaista lomakylää ja vastaavaa varten (RA/RM-1) on osoitettu Kuusijärven etelärannalla jo rakennettu ranta-alue, jolla on kaikkiaan 7 loma-asuntoa.

Joko omarantaista loma-asutusta tai yhteisrantaista lomakeskusta tai lomakylää varten (RA/RM-2) on osoitettu kaksi aluetta. Toinen on Pihlajaveden pohjoisosassa Ilmoniemiessä ja toinen Pihlajaveden lounaisosassa Haukkaniemiessä. Lomakylävaihtoehdossa Ilmoniemen alueelle sallitaan 3-6 loma-asuntoa ja Haukkaniemen alueelle 6-12 loma-asuntoa niiden sijoituksesta riippuen.

Kaikkien edellä mainittujen RM -alueiden rakentaminen edellyttää yksityiskohtaisen maankäyttösuunnitelman tai rantakaavan laatimista.

4.23 Teollisuusalueet (TY)

Kyläalueiden (AT) ulkopuolella osayleiskaavassa on erikseen varattu teollisuus- tai työpaikkatoimintaan vain kolme aluetta. Ne ovat kaikki on osoitettu ympäristöhaiiriötä aiheuttamattoman teollisuuden alueiksi (TY ja TY-1).

Laajin tällainen teollisuusalue on varattu Valkeajärven aseman kohdalle radan itäpuolelle. Yksittäiset pienet teollisuusalueet on merkitty Kangasjärven pohjoisrannalle ja Karan tilan alueelle Pihlajaveden länsipuolelle. Kangasjärven rannalla olevalla alueella (TY-1) on jo nykyisin puusepän-teollisuutta.

Pihlajaveden kyläalueen suunnittelun yhteydessä tultaneen kyläalueelta osoittamaan tonttialuetta pienteollisuus- ja varastotoimintaa varten. Lisäksi on todettava, että yleiskaava ei ole esteenä maatilatalouteen liittyvän tuotanto- ja jalostustoiminnan harjoittamiselle M- alueilla ja että rantavyöhykkeen ulkopuolella muukin teollisuustoiminta on mahdollista, vaikkei sitä kaavaan olekaan osoitettu.

4.24 Palvelujen alueet (P)

Pääosa Pihlajaveden julkisista ja yksityisistä palveluista sijaitsee ja tulee sijaitsemaan osayleiskaavassa kyläalueiksi merkityillä alueilla (AT-1 ja AT-2). Niiden aluevaraukset tullaan osoittamaan kyläalueiden osalta erikseen laadittavissa maankäyttösuunnitelmissa. Tässä kaavassa on osoitettu vain kirkonkylän alueella sijaitseva Pihlajaveden kirkon alue julkisten palvelujen alueena (PY/s), jonka rakennuskanta tai muu ympäristö sisältää erityisiä kulttuurihistoriallisia arvoja, jotka tulee säilyttää.

Kyläalueiden ulkopuolella osayleiskaavassa on osoitettu yksityisenä palvelualueena (tai vaihtoehtoisesti pienteollisuusalueena) Sällin vanhan kansakoulun alue (P/T). Edelleen Salmenkylällä sijaitseva kulttuurihistoriallisesti säilyttämisen arvoinen Sällinkylän pienviljelijäyhdistyksen talo tontteineen on merkitty palvelualuemerkinnällä (P/s).

Ohikulkijoita ja myös paikallista väestöä varten on osoitettu kioskityyppisen palvelupisteen paikka (P) kohdemerkinnällä Karansalmen levähdyspaikan yhteyteen.

4.25 Virkistysalueet (V)

Ulkoilua, retkeilyä ja muuta yleistä virkistystä varten on osoitettu varsinaisina virkistysalueina (V) lähinnä vain sellaiset alueet ja kohteet, joilla on ollut tai joilla odotetaan olevan normaalia enemmän yleistä käyttöä. Tällaisina virkistysalueina on osoitettu uimarantoja sekä retkeily- ja ulkoilualueita. Lisäksi on osoitettu olemassa olevia ja toteutettaviksi suunniteltuja ohjeellisia ulkoilureittejä.

Lisäksi osa rantojensuojelualueille osoitetuista luonnon-suojelualueista on sellaisia, joilla on merkitystä ulkoilun ja virkistykseen kannalta (SLV-alueet).

Edelleen osa sellaisista metsätalousalueista (rantakais-toista), joilla on myös ulkoilukäyttöä, on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi merkinnällä MU-1.

Liitekartalla 16 on esitetty e.m. retkeily- ja ulkoilualueiden, uimarantojen ja -paikkojen, ulkoilun ja virkistystyksen kannalta merkitystä omaavien luonnonsuojelualueiden sekä ulkoilureittien sijainti.

4.251 Virkistyspalvelujen alueet (VU ja VU-1)

Lähinnä Pihlajaveden kyläkeskuksen ja muiden pihlajavetisten ulkoilu- ja virkistystarpeita varten on osoitettu virkistyspalvelujen alue (VU) Sahankylän rannan tuntumasta. Siellä on jo nykyisin mm. vanha urheilukenttä sekä valaistu kuntorata.

Ehkä enemmän matkailijoita palvelevaksi virkistyspalvelujen alueeksi (VU-1) on osoitettu Kõminkosken eteläpuolinen ranta-alue. Alueen kehittäminen on ajateltu tapahtuvaksi lähinnä koskikalastuksen ympärille.

Lisäksi kyläalueille sijoittuvista virkistyspalveluista, jotka tultaneen osoittamaan kyläalueiden yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä, voitaneen mainita olemassa oleva Valkeajärven leirikeskus.

4.252 Retkeily- ja ulkoilualueet (VR)

Retkeily- ja ulkoilualueiksi on osoitettu vain verrattain pieniä alueita sekä rantautumispaikkoja. Merkittävimmät näistä ovat

- * Mansikkaniemen (Varisniemen) alue Pihlajaveden pohjoisrannalla. Se on kaupungin omistama.
- * Valkeisen alue, joka on jo nykyisin vilkkaasti käytetty, pääosin kaupungin omistama alue Haapamäentien varressa.
- * Kangasjärven alue, joka on valtion omistuksessa ja osin kaupungille ulkoilukäyttöön vuokrattu.

Lähinnä varustetuiksi rantautumispaikoiksi on tarkoitettu seuraavat VR-alueiksi merkityt pienempialaiset kohteet

- * Ahtaanniemi Vaajalahdella
- * Kesäniemi Jyrkejärven pohjoisrannalla
- * Nimetön saari Martinjärven pohjoisosassa sekä Pihlajaveden seuraavat saaret:
- * Sahanniemenosaari
- * Pienet Kieronsaaret (2 kpl)
- * Kaunissaaret (3 kpl)
- * Kipralttari
- * Pajuluoto
- * Selkäkari
- * Nimetön luoto Talassaaren itäpuolella.

4.253 Uimarannat ja -paikat (VV)

Uimarannat tai -paikat on pyritty osoittamaan asutuksen lähijärvien rannoille ensisijassa yhteiskunnan omistamille tai perinteisesti uimiseen käytetyille paikoille. Lisäksi varsinaisten ulkoilualueiden yhteyteen on osoitettu myös uimarannat. Vähäisempää käyttötarvetta varten on osoitettu rantapaikkoja, joita voi käyttää uimisen lisäksi myös pienvenevalkamana.

Osayleiskaavassa on osoitettu kaikkiaan 17 yleiseen käyttöön osoitettua uimarantaa tai-paikkaa. Niistä 8 on yhdistettyjä venevalkama-uimapaikkoja (LVV) ja kaksi on tielaitoksen levähdyspaikkojen yhteydessä olevia uimapaikkoja (VV). Kaupungin toteutettaviksi uimarannoiksi tai paikoiksi (VV-k) on kaavassa merkitty 7 aluetta tai paikkaa. Lisäksi Ison Korpjärven pohjoisrannalle on vahvistetun rantakaavan mukaisesti merkitty kaksi (yksityisiksi tarkoitettua) sisämaan loma-asutusta palvelevaa uimarantaa (VV-1).

Osayleiskaavassa osoitetut yleiset uimarannat tai -paikat ovat seuraavat:

- * Kangasjärven ulkoilualueen uimapaikat Valkealammen ja Kangasjärven rannalla
- * Hankapohja Hankajärven etelärannalla
- * Haukkapuronsuu Kuusijärven kaakkoisrannalla
- * Talvikankaanranta Kuusijärven pohjoisrannalla
- * Karansalmen levähdysalueen uimapaikka
- * Vaajalahden levähdysalueen uimapaikka
- * Ahtaansalmen uimapaikka
- * Kurslahden uimapaikka
- * Levontyven uimapaikka Mansikkaniemen ulkoilualueella
- * Sammakolahden uimapaikka
- * Rekolanranta
- * Sahanranta
- * Koipijärven uimapaikka
- * Valkeisen ulkoilualueen uimaranta
- * Valkeajärven uimaranta
- * Suojärven uimapaikka järven länsirannalla.

4.254 Ulkoilureitit

Alueen nykyisten ulkoilureittien (Pirkantaival ja Haapamäki-Lapinranta latu-ura) lisäksi osayleiskaavassa on esitetty ohjeellisena ensisijassa kesällä tapahtuvaa patikointia varten uusia ulkoilureittejä. Ulkoilureitit on sijoitettu lähteviksi kyläalueilta ja olemassa olevilta tai suunnitelluilta matkailupalvelujen alueilta. Reitit on pyritty suuntaamaan maisemallisesti tai muutoin luontonsa puolesta mielenkiintoisille alueille. Reiteillä on pyritty yhdistämään vetovoimaisia luontoalueita, asutusta ja palvelualueita toisiinsa ja lisäksi reiteistä on pyritty muodostamaan sellaista verkostoa, joka mahdollistaa eri pituisten ja eriluontoisten retkien järjestämisen. Reitit on pyritty osoittamaan mahdollisuuksien mukaan vähäkäyttöisille teille ja vanhoille polku-urille.

Ohjeelliset ulkoilureitit, myös osayleiskaava-aluetta laajemmalla alueella, ilmenevät liitekartalta 16.

4.255 Veneily- ja melontareitit

Pihlajaveden reitti on jo nykyisin suosittu melojien vaelusvesistö. Veneily ja melonta ovat hyvin tärkeitä osa-alueita, joihin tulee alueen luontomatkailua kehitettäessä panostaa. Tässä osayleiskaavassa on tyydytty varaamaan riittävästi vapaita ja mielenkiintoisia ranta-alueita venevalkamiksi ja järjestetyiksi tai jokamiehen oikeudella tapahtuviksi rantautumispaikoiksi. Sen sijaan erilaisia veneilyreittejä ei yleiskaavassa ole osoitettu, vaan ne on jätetty erikseen suunniteltaviksi. Samassa yhteydessä on syytä suunnitella tarvittavien ranta-alueiden toteuttami-

nen.

4.26 Liikenteen alueet

4.261 Tieliikenteen alueet

Osayleiskaavaan on esitetty viivamerkinnoin yleiset tiet (maantiet ja paikallistiet) ja tärkeimmät yksityiset tiet. Sen sijaan pääsysteitä ja metsäautoteitä ei yleiskaavassa ole haluttu esittää, vaikka tällaisen tiestön kokonaisvaltaisella suunnittelulla ja toteuttamisella olisi alueella vieläkin kokonaistaloudellista merkitystä.

Suunnittelualueelle ei ole esitetty uusia yleisiä teitä, vaan alueella nykyisin olevat maantiet ja paikallistiet on katsottu riittäviksi. Ne on osayleiskaavassa merkitty seudullista tietä tai kokoojatieta tarkoittavalla viivamerkinillä lukuunottamatta Sammalistontien pohjoisosaa, joka on merkitty yhdystietä tarkoittavalla viivamerkinillä. Asemankylän-Sahankylän yksityiskohtaisen suunnittelun yhteydessä tullaan tarkemmin tutkimaan, onko Pihlajavesi-Liesjärvi tien parantaminen kyläkeskustan ja koulun välillä nykyiselle paikalleen vai asema-alueen länsipuolelle siirtäen tarkoituksenmukaisempi ratkaisu.

Yhdystietä tarkoittavalla viivamerkinillä on osayleiskaavassa osoitettu olemassa olevista yksityisteistä Koskenniementie, Riitamäentie, Kuusijärventie, Koivumäentie, Hanhinniementie, Suojärventie, Lehtomäentie sekä Erämaakirkontie-Lienperäntie-Sällintie. Uusia yhdysteitä ei ole kaavassa osoitettu.

4.262 Vesiliikenteen alueet (LV)

Vesiliikenteen alueina on osayleiskaavassa osoitettu vene-satamat ja -valkamat. Tällaisia on kaavassa osoitettu kahdenlaisia, yleisiä ja yksityisiä/yhteisiä.

Sellaiset venesatamat tai -valkamat, jotka on tarkoitettu palvelemaan laajemmin alueen asukkaiden, loma-asukkaiden tai ulkopuolisten vesilläliikkujien tarvetta, on merkitty yleisiksi ja pääosin merkinnällä LV-k. Vähäisempää tarvetta varten olevat venevalkamat, jotka soveltuvat myös uimapaikoiksi, on osoitettu yhdistelmämerkinnällä LVV-k. Yleinen venesatama tai -valkama on yleiskaavassa osoitettu seuraavaan 24 paikkaan:

- * Karjunlahteen Jyrkejärven pohjoisrannalle
- * Kuusijärven länsirannalle Sammaliston tilan maalle
- * Haukapuron suulle Kuusijärven kaakkoisrannalle
- * Talvikankaalle Kuusijärven pohjoisrantaan
- * Kurslahteen Pihlajaveden luoteisosaan
- * Ahtaansalmelle Pihlajaveden lounaisosaan
- * Pihlajaveden kirkonkylälle Pihlajaveden etelärannalle
- * Sahankylälle Pihlajaveden kaakkoisrannalle
- * Koipijärven länsirannalle
- * Kieronsaarten kohdalle Pihlajaveden länsirannalle
- * Kelkkalahteen Pihlajaveden koillisosaan
- * Sammakkolahteen Pihlajaveden pohjoisosaan (2 kpl)
- * Mansikkaniemen ulkoilualueelle Pihlajaveden pohjoisrannalle

- * Mämmijärven pohjoisrannalle
- * Köminjärven eteläpäähän
- * Virransillan tuntumaan Köminjärven länsiosaan
- * Masonjoen yläpäähän lähellä Martinjärven luusuaa
- * Martinjärven pohjoisrannalle
- * Suojärven kaakkoisrannalle
- * Suojärven länsirannalle

Edellä mainituista Pihlajaveden päävenesatama on tarkoitus kehittää Sahanrannan alueelle.

Pelastuspalvelua ja ulkopuolisia veneilijöitä varten on katsottu tarpeelliseksi mahdollistaa veneiden lasku ainakin Pihlajavedelle. Tähän soveltuvat rannat on Ahtaansalmen sillan vieressä ja Sahanrannassa.

Yksityistä tai rajoitettua yhteistä käyttöä palvelevia venevalkamia (LV-1) on osayleiskaavaan osoittamaan sellaisille alueille, joissa käyttäjämäärä tai muut näkökohdat eivät puolla yleisen venevalkaman perustamista. Niiden käyttö perustuisi maanomistajan suostumukseen tai yksityis-oikeudelliseen sopimukseen tahi maanmittaustoimituksessa perustettuun rasitukseen. Tällaisina paikkoina on osoitettu eräitä jo käytössä olevia venevalkamia. Uusia paikkoja on osoitettu sinne, missä perinteisiä paikkoja ei ole, mutta missä lähellä olevan sisämaan asutuksen venepaikkatarve on nähtävissä.

Osayleiskaavassa on alue- tai kohdamerkinnällä osoitettu seuraavaan 11 paikkaan yksityiseen tai rajoitettuun yhteiseen käyttöön tarkoitettu venevalkama:

- * Jyrkejärven luoteisrannalle
- * Jyrkejärven kaakkoisrannalle
- * Luomuksen pohjoisrannalle
- * Hankajärven Kimalahteen
- * Hankajärven länsirannalle Lapin Maatalon alueelle
- * Kuusijärven pohjoispäähän
- * Vaajalahden länsirannalle Ahtaansalmen
- * Sompinlahteen Pihlajaveden etelärannalle
- * Lätisen Takalammen pohjoisrannalle
- * Valkealammen etelärannalle
- * Suojärven etelärannalle Mertalahteen.

Venesatamien ja -valkamien sijoitus ilmenee liitekartalta 17.

4.27 Suojelualueet (S)

4.271 Luonnonsuojelualueet ja -kohteet (SL ja SLV)

Eri suojeluohjelmat, seutukaava, yleiskaavoitusta varten tehty maisema- ja luontoinventointi sekä muut luonnosta ja ympäristöstä saadut tiedot ovat olleet perusteena luonnonsuojelualueiden osoittamiseen osayleiskaavassa. Osayleiskaavaan merkityt luonnonsuojelualueet on tarkoitettu luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettaviksi. Sellaiset suojelualueet, joilla on merkitystä myös ulkoilun tai virkistystyksen kannalta (esim. ulkoilureitit, veneilijöiden rantautumispaikat, virkistyskalastus) ja jotka tällaiseen käyttöön muiden luonnonarvojen kärsimättä kohtuullisesti soveltuvat,

on merkitty SLV-1 tai SLV-2 -merkinnällä. Muut luonnon-suojelualueet on merkitty SL-1 tai SL-2 -merkinnällä. Indeksillä 2 on merkitty sellaiset rantojen suojeluohjelmaan kuuluvat alueet, joilla on suojelualan toteutuksen yhteydessä valtion korvattavaksi osoitettuja rakennusoikeuksia.

Rantojen suojeluohjelman mukaisesta alueesta on valtaosa osoitettu luonnon suojelualueeksi siten kuin edellä kohdassa 4.13 on lähemmin selostettu. Näillä suojelualueilla on valtion korvattavia rantarakennusoikeuksia kaikkiaan 34,1 kpl. Rantojen suojeluohjelman alueista on luonnon suojelualueiksi SL-merkinnällä (maiemansuojelu mukaan lukien) osoitettu Pihlajaveden lounaisrannat, Lääkärintsaari, Pieni Korpisaari, Ison Korpisaaren lounaisosa ja Töksinkalliot, Karansalmen ja Pihlajaslammien pohjois- ja etelärannat, Kuusijärven eteläranta, Ristelin saaret Kuusijärvessä, Hankajärven itäranta Kurkisuon ja Talvinevan kohdalta, Kimalahden länsiranta, pääosa Reinikankosken rannoista sekä Luomuksen ja Raivionsalmen etelärannat. Ulkoilu- ja virkistyskäyttöä (SLV-merkintä) on nähty olevan muilla rantojen suojeluohjelmaan kuuluvilla suojelualueilla.

Rantojen suojeluohjelma-alueen ulkopuolella suojelualueiksi on merkitty lintujen pesimäluotoja, lintuvesinä tärkeitä, ruohottuneita tai umpeenkasvavia vesistönsia ja pieniä lampia, biologisesti moni-ilmeisiä tai arvokkaita jokien ja purojen varsia tai suistoja sekä kasvistollisesti tai linnustoltaan arvokkaita suoalueita. Suojelualueina on merkitty rantojen suojeluohjelma-alueen ulkopuolelta seuraavat alueet tai kohteet:

- * Kaijanpuron eteläpää ja suisto Vähän Suojärven pohjois-päässä
- * Liesjoen alapää Vähän Suojärven itäpuolella
- * Suojärvien välinen kapeikko (Suojärvensalmi)
- * Ryönänkosken alue (SLV-1 merkintä)
- * Liesjärventien kaakkoispuolella Ryönänkankaan ja Rajamäen välillä oleva ojittamaton suoalue
- * Aittolammen - Kuolemaisien - Pikku-Kuolemaisien lampi- ja suoalue
- * Pukkinien pohjoisosa ja sen edustalla oleva kivinen vesistöalue Martinjärven länsiosassa
- * Jussinsaari ja siihen liittyvät luodot Martinjärvessä
- * Masonjoen ranta-alueita:
 - pohjoisranta rautatiesillan molemmin puolin (SLV-1)
 - eteläranta Kattilakoskelta Köminkoskelle (SLV-1)
 - joen alapään rannat Köminkoskelta Köminjärveen
- * Köminsaaren eteläpää ja sen ympärillä oleva vesialue
- * Paskorimppi
- * Kaakkolampi Asemankylän itäpuolella
- * Valkeajärven länsiosa - Heinä-Valkeinen - Valkeisenoja - Pieni Rimppi - Iso Rimppi - Kirkkokanava - Mämmijärven länsiranta - Mämmijoen rannat (kahta olevaa tonttia lu-kuunottamatta)
- * Pöllönsaari Pihlajavedessä
- * Vaajalahden itärannat Ahtaansalmen sillan molemmin puolin
- * Kirkon ja Könttärin luoteisrinne Kirkonkylässä
- * Rekolan hautausmaan ympäristö
- * Ison Korpijärven keskiosissa sijaitseva ruohottunut lahtialue

Luonnon suojelualueiden sijainti ilmenee liitekartalta 18.

4.272 Muinaismuistoalueet ja -kohteet (SM)

Huomattavin muinaismuistoalueena merkitty alue osayleiskaavassa on Pihlajaveden erämaakirkko ja sen aidattu kirkkopihha.

Museoviraston inventoimat seuraavat muinaisjäännökset on merkitty osayleiskaavaan muinaismuistokohteina:

- * Hangonniemen kivikautinen asuinpaikka tilalla RN:o 6:98, luokka II, sijainti: x = 6821 18, y = 2515 68
- * Karansalmen kivikautinen asuinpaikka tilalla RN:o 1:14, luokka II, sijainti: x = 6916 14, y = 2510 96
- * Pitkänien kivikautinen asuinpaikka Hankajärvellä tilalla RN:o 2:63, luokka I, sijainti: x = 6911 32, y = 2507 21
- * Hankapohjan kivikautinen asuinpaikka Hankajärvellä tilalla RN:o 2:20, luokka II, sijainti: x = 6910 55, y = 2507 41.

Muinaismuistoalueiden ja -kohteiden sijainti ilmenee liitekartalta 19.

4.273 Muut suojelualueet ja -kohteet

Osayleiskaavassa osoitetun varsinaisen käyttötarkoituksen (maankäyttöluokan) lisäksi on erilaisilla viiva- ja kirjainmerkinnöillä osoitettu kulttuurihistoriallisesti suojelemisen arvoiset rakennukset, pihapiirit ja maisema- ja muut alueet sekä pohjavesialueet. Näitä on selostettu tarkemmin jäljempänä kohdassa 4.29.

4.28 Maa- ja metsätalousalueet (M, MT ja MU)

Kokonaan tai pääasiallisesti maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tarkoitettut alueet on osayleiskaavassa osoitettu erilaisilla M -merkinnöillä riippuen alueen muusta merkityksestä ja sijainnista rantaan nähden. M -alueet käsittävät noin 43 % kokonaisrantaviivasta ja noin 78 % koko yleiskaava-alueen maa-alasta.

4.281 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M ja M-1)

Pääosa maa- ja metsätalousvaltaisista aluista on osoitettu M -alueiksi. Ne on tarkoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen ja niillä sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä rakennuslain 4 §:ssä tarkoitettu haja-asutusluonteinen rakentaminen lukuunottamatta 200 metriä syvää rantavyöhykettä, josta pysyväis- ja loma-asutuksen rakennusoikeus on siirretty maanomistajakohdaksi muille alueille. Ranta-alueella saattaa olla M -alueelle osoitettu mahdollisuus erillisen rantasaunan rakentamiseen.

M -merkinnällä osoitetut metsäalueet ovat sekä rannoilla että sisämaassa virkistyskäytön kannalta tärkeitä, koska niitä voidaan käyttää jokamiehen oikeudella.

Sellaiset lähempänä 200 metriä rantaa sijaitsevat maa- ja

Sellaiset lähempänä 200 metriä rantaa sijaitsevat maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, jotka erottaa rannasta yleinen tie ja joilla katsotaan voitavan sallia haja-asutusluonteinen rakentaminen on osoitettu yleiskaavassa M-1 -merkinnällä.

4.282 Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta tai ympäristöarvoja (MU-1)

Sellaiset ranta-alueet, joilla on merkitystä ulkoilun kannalta tai jotka ovat maisemallisesti tahi luonnonsuojellisesti arkoja tai arvokkaita, mutta ei siinä määrin, että ne olisi tarpeen osoittaa virkistys- tai suojelualueiksi, on osoitettu merkinnällä MU-1. Tällaisia alueita ovat lähinnä näkyvät niemenkärjet, pienet saaret ja luodot tai muut mainituissa tarkoituksessa tärkeät rantakaistat. Tällaisia alueita on yleiskaavassa kaikkiaan 46, mutta ne ovat keskimäärin pienialaisia ja niiden metsätaloudellinen merkitys on vähäinen.

MU-1 -alueet on tarkoitettu yleiskaavamääräyksen mukaan pääasiassa maa- ja metsätalouden harjoittamiseen, mutta tässä käytössä tulee pyrkiä ottamaan huomioon alueen käytösmahdollisuudet ulkoiluun ja alueen maisemallisten tai muiden ympäristöarvojen säilyttäminen. Tästä syystä kaavamääräyksessä rakennuslain 135 §:n 1 momentin nojalla kielletään avohakkuiden suorittaminen ja muutoinkin metsänkäsittely edellytetään suunniteltavan Keskusmetsälautakunta Tapion antamien ranta-alueita koskevien metsänhoitosuosituksen mukaisesti.

4.283 Maa- ja metsätalousalueet (MT-1 ja MT-2)

Sellaiset lähinnä metsätalousoikeudessa olevat ranta-alueet (31 kpl), joilla ei ole kovin oleellista merkitystä ulkoilun kannalta ja jotka eivät eivätsä maiseman ja muun ympäristön kannalta ole aivan niin arkoja tai arvokkaita kuin edellä mainitut MU-1 -alueet, on merkitty osayleiskaavaan MT-1 -merkinnällä. Ne ovat kuitenkin maiseman suhteen arempia kuin tavanomaiset M -alueet. Sen tähden kaavamääräyksissä MT-1 -alueilla edellytetään Keskusmetsälautakunta Tapion suositusten mukaista metsänkäsittelyn suunnittelua.

Sellaiset rantojen tuntumassa sijaitsevat maa- ja metsätalousalueet (12 kpl), joilla on kulttuurimaiseman kannalta arvokkaita peltoalueita, on osoitettu osayleiskaavassa MT-2 -merkinnällä. Näillä alueilla tapahtuva maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen tulisi sijoittaa tilakeskusten yhteyteen siten, että pellot säilyvät vapaana rakentamiselta. Edelleen rakennuslain 135 §:n 1 momentin nojalla määrätään, että näillä alueilla on peltoja rajaavan puuston avohakkuiden suorittaminen kiellettyä ja muutoin alueen puuston käsittely tulee järjestää Tapion suositusten mukaisesti.

4.29 Muut maankäyttömuodot ja -merkinnät

Suunnittelualueella sijaitsevat Rekolan ja Koipikankaan hautausmaat on merkitty osayleiskaavaan EH -alueina.

Suunnittelualueeseen sisältyvät vesialueet, mikäli niitä ei

ole merkitty luonnonsuojelualueisiin kuuluviksi, on osoitettu yleiskaavassa W -merkinnällä.

Viivamerkinnällä on yleiskaavaan osoitettu Alajärvi-Orivesi 400 kV:n voimansiirtolinja. Alueella ei ole 110 kV:n sähkölinjoja eikä pienempijännitteisiä (20 kV) sähkölinjoja ole osayleiskaavakarttaan erikseen merkitty.

4.291 Ranta-alueiden rakennusten paikat

Ranta-alueilla olevien ja sinne suunniteltujen rakennusten ohjeelliset paikat on merkitty kaavassa aluemarkintaa täydentävällä kohdamerkinnällä. Olemassa olevat loma-asunnot tai vain osittainkin rakennetut loma-asuntotontit on merkitty mustalla pallolla ja yleiskaavassa suunniteltujen uusien loma-asuntojen ohjeelliset paikat avoimella ympyrällä.

Olemassa oleva pysyväisasunto on ranta-alueilla merkitty kärjellään seisovalla mustalla kolmiolla. Myös eräät kauempana rannasta sijaitsevat omakotitalot tai maatilojen talouskeskusten asuinrakennukset on osoitettu tällä merkinnällä. Uuden pysyväisasunnon ohjeellinen paikka on osoitettu vastaavasti avoimella kolmiolla.

Ranta-alueen ulkopuolella sijaitsevaan pysyväisasumuksen (maatilan talouskeskuksen) käytössä oleva, erillinen rantasauna on merkitty yleiskaavaan pienellä mustalla pallolla ja siihen liittyvällä s-kirjaimella. Suunniteltu tällainen erillinen rantasauna on merkitty pienellä avoimella ympyrällä ja siihen liittyvällä s-kirjaimella.

4.292 Korvattavaksi esitetty rakennusoikeus

Sellaisessa tapauksessa, jossa tietty alue on erityisen painavista syistä haluttu osoittaa rakentamattomaksi, lähinnä suojelualueeksi eikä ko. alueelta kertyvää rakennusoikeutta ole voitu siirtää toisaalle saman maanomistuksen alueelle, on tämä rakennusoikeus esitetty alueen toteutuksen yhteydessä maanomistajalle korvattavaksi. Ellei tätä aluetta toteuteta ja siinä yhteydessä rakennusoikeutta korvata, palautuu rakennusoikeus ko. alueella maanomistajalle. Tätä varten yleiskaavassa on esitetty omalla merkinnällä (neliön sisällä oleva negatiivinen luku) korvattavien rakennuspaikkojen lukumäärä sekä niiden sijoitus alueella, jos aluetta ei toteuteta eikä rakennusoikeuksia korvata. Rakennuspaikkojen alue on osoitettu katkoviivalla ja loma-asuntojen sijoitus ympyröillä, joiden yli on poikiviiva.

Tässä osayleiskaavassa korvattavia rakennusoikeuksia on esitetty vain valtakunnallisen rantojen suojeluohjelman piirissä oleville rannoille. Osayleiskaavassa on rantarakennusoikeuksia esitetty, kuten edellä on jo kohdissa 4.12, 4.13 ja 4.271 todettu, korvattavaksi suojelualueiden (SL ja SLV) toteutuksen yhteydessä yhteensä 34,1 kpl. Ne jakaantuvat kaikkiaan yhdeksän maanomistajan alueille.

4.293 Kulttuurihistorillisesti arvokkaat rakennukset, pihapiirit ja muut kohteet

Edellä kohdassa 1.53 mainituista kulttuurihistoriallisesti

javeden erämaakirkko hautausmaineen merkitty muinaismuisto-alueeksi (SM). Maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu Ahtaansalmen silta on osoitettu suojeltavaksi erillisellä merkinnällä (ss).

Muut inventoidut kohteet omaavat luokituksen mukaan vain paikallista arvoa. Ne on pääasiassa merkitty siten, että asianomaiseen maankäyttötarkoitukseen on liitetty merkintä /s. Se antaa informaation siitä, että ko. alueen rakennuskanta tai muu ympäristö sisältää erityisiä kulttuurihistorillisia arvoja, jotka tulee pyrkiä säilyttämään. Sen lisäksi on kuitenkin merkitty erillisinä rakennuksina suojeltaviksi (merkintä sr-1) seuraavat kyläalueiden ulkopuolella olevat kohteet: Sammaliston talon päärakennus, Lapin talon asuinrakennukset, Lapin entinen kansakoulu (vanhempi rakennus) ja Reinikan talon asuinrakennus.

Erityisellä merkinnällä (sk-1) on suojeltavaksi merkitty Kangasjärven ulkoilualueella sijaitsevien, 1940- luvulla poltettujen hiilimiilujen alue.

4.294 Kulttuurimaisema-alueet

Kuten edellä on kohdassa 1.53 todettu, suunnittelualueella ei ole valtakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisema-alueita. Osayleiskaavassa on kuitenkin haluttu osoittaa ne paikallisesti arvokkaimmat kulttuurimaisemakohteet, jotka ovat syntyneet lähinnä perinteisen maanviljelyn ja maatilarakentamisen, mutta myös maaseutumaisen kylärakentamisen (Kirkonkylä) ja myös rautatiehen tukeutuvan kylärakentamisen (Valkeajärven kylä) tuloksena. Useimpiin näistä liittyy vielä vesielementti.

Kulttuurimaisema-alueiksi on erillisellä kaavamerkinällä (km) osoitettu osayleiskaavassa edellä kohdassa 1.53 luetellut 10 aluetta. Näiden alueiden maankäytössä tulisi kulttuurimaiseman ominaispiirteet, kuten niityt, peltoalueet ja niitä rajaava puusto sekä perinteinen rakennuskanta pyrkiä säilyttämään. Mahdollinen uudisrakentaminen tulee sijainniltaan ja rakennustavaltaan sopeuttaa maisemaan ja olemassa olevaan rakennuskantaan.

4.295 Pohjavesialueet

Edellä kohdassa 1.6 mainitut pohjavesialueet, Koipikangas, Valkeinen, Kangastenperä, Lapinperä ja Hangonniemi on rajattu yleiskaavakartalle omalla merkinnällään (pv).

4.3 Yleiskaavamerkintöihin liittyvät ja muut yleiskaavamääräykset

Yleiskaavakartalla on esitetty joukko yleiskaavamääräyksiä. Osa niistä on asianomaiseen maankäyttötarkoitukseen liittyviä ja esitetty ko. merkinnän selityksen yhteydessä ja osa niistä on yleisiä. Oleellisuimmat näistä yleiskaavamääräyksistä koskevat seuraavia asioita:

Rakennuspaikan koko:

Rakennuspaikan koko:

Asuntoalueilla (A ja A-1) ja kyläalueilla (AT-1 ja AT-2) on rakennuspaikan vähimmäiskokoksi määrätty 3000 m². Tällä pyritään varmistamaan se, että ranta- ja kyläalueille sijoittuvan pysyväisasutuksen vesi- ja jätevesihuolto kyetään hoitamaan rakennuspaikkakohtaisesti. Ranta- ja kyläalueiden ulkopuolella M -alueilla tapahtuvaa hajarakentamista tämä määräys ei koske. Samoin, mikäli kyläalueella rakennuspaikka liitetään keskitettyyn vesihuoltoon (vesi- ja viemärijohtoon), rakennuspaikan koko voi olla pienempi.

Loma-asuntojen rakennuspaikoille (RA ja RA-1)) ei ole minimikokoa yleiskaavassa määrätty. Rakennuspaikan kokomääräys ei koske myöskään kiinteistöä, joka on aikaisemmin rakennuspaikaksi maanmittaustoimituksessa muodostettu, tai määräälaa, joka on aikaisemmin rakennusluvan mukaisesti rakennettu.

Rakennusoikeus rantarakennuspaikoilla:

Asuntoalueilla (A) kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden enintään kaksiasuntoisen asuinrakennuksen ja siihen liittyviä talousrakennuksia. Ympäristönsä suhteen aremmilla asuntoalueilla (A-1) rakennuspaikan talousrakennusten määrä on rajoitettu kahteen. Rakennuspaikan enimmäiskerrosalan määrittäminen ei ole pidetty pysyväisasuntojen rakennuspaikoilla tarpeellisena, kun rakennusten etäisyys rantaviivasta on määrätty riittäväksi.

Maatilan talouskeskuksen alueelle (A-3) saa rakentaa enintään kaksiasuntoisia asuinrakennuksia ja maatilan edellyttämiä talousrakennuksia. Asuinrakennusten lukumäärä talouskeskuksen alueella on joillakin rantavyöhykkeillä määriteltä, mutta muilta osin sitä ei ole haluttu rajoittaa.

Loma-asuntoalueilla (RA) kullekin rakennuspaikalle saa rakentaa yhden yksiasuntoisen, kerrosalaltaan enintään 80 m²:n suuruisen loma-asutorakennuksen, yhden kerrosalaltaan enintään 25 m²:n suuruisen majoitusrakennuksen sekä kaksi talousrakennusta. Talousrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 50 m². Talousrakennuksiin lasketaan myös saunarakennus, mutta ei erillistä käymälää. Mikäli rakennukset, yhtä kerrosalaltaan enintään 25 m²:n suuruista saunarakennusta lukuunottamatta sijoitetaan vähintään 50 metrin etäisyydelle rannasta, saa loma-asunnon kerrosala sekä talousrakennusten yhteenlaskettu kerrosala olla edellä mainittuja suurempi.

Luonnon ja maiseman kannalta aroilla alueilla olevilla loma-asuntojen rakennuspaikoilla (RA-1) saa rakentaa yhden yksiasuntoisen, kerrosalaltaan enintään 80 m²:n suuruisen loma-asunnon sekä enintään kolme talousrakennusta, joiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 50 m². Sauna lasketaan e.m. talousrakennuksiin.

RA-2 -merkinnällä varustetuilla loma-asuntotonteilla, jotka sijaitsevat pääosin "sisämaassa", sallitaan rakennettavaksi kerrosalaltaan enintään 100 m²:n suuruinen yksiasuntoinen loma-asunto ja kaksi talousrakennusta, joiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 50 m².

RA-3 -merkinnällä osoitetulla yhteisranta-alueella loma-asunto-alueella sallitaan kaavassa osoitettu määrä loma-asuntoja, joiden kunkin kerrosala saa olla enintään 80 m². Lisäksi saa rakentaa loma-asuntoa kohti enintään kaksi talousrakennusta, joiden yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 50 m².

Matkailupalvelujen alueilla (RM), jotka on tarkoitettu lomakeskuksia tai niihin verrattavia varten, on määriteltä kokonaiskerrosalan enimmäismäärä. Lomakylää tai vastaavaa varten tarkoitetuilla, RM-1 -merkinnällä osoitetuilla matkailupalvelujen alueilla on osoitettu ko. alueella sallittavien, kerrosalaltaan enintään 80 m²:n suuruisten loma-asuntojen enimmäismäärä. Lomakeskusta tai lomakylää varten RM-2 -merkinnällä osoitetuilla matkailupalvelualueilla on yleiskaavassa osoitettu ko. alueella sallittavien, kerrosalaltaan enintään 80 m²:n suuruisten loma-asuntojen enimmäismäärä. Mikäli loma-asunnot sijoitetaan RM-2 -alueilla vähintään 50 metrin päähän rannasta, saa loma-asuntojen määrä olla enintään puolitoistakertainen ja, mikäli ne sijoitetaan vähintään 100 metrin päähän rannasta, määrä saa olla enintään kaksinkertainen kaavassa osoitettuun enimmäismäärään verrattuna.

Rakennusetäisyys rannasta:

Yleismääräyksen mukaan rakennuksen etäisyyden keskiveden korkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee rakennuspaikalla olla vähintään 30 metriä lukuunottamatta yhtä, kerrosalaltaan enintään 25 m²:n suuruista saunarakennusta, jonka saa sijoittaa vähintään 15 metrin etäisyydelle rantaviivasta. Tämä yleismääräys ei koske kuitenkaan ympärivuotiseen asumiseen tarkoitettuja rakennuspaikkoja (A, A-1 ja A-3 alueet), joilla rakennusten etäisyyden e.m. saunaa lukuunottamatta tulee olla vähintään 50 metriä keskiveden korkeuden mukaisesta rantaviivasta. Yleismääräys ei myöskään koske RA-1 -merkinnällä osoitettuja loma-asuntojen rakennuspaikkoja, joilla rakennusten etäisyys määritellään tapauskohtaisesti erikseen rakennuslupamenettelyn yhteydessä.

Edellä mainituilla etäisyysvaatimuksilla pyritään mahdollistamaan ympäristön kannalta riittävän hyvän jätevesien käsittely ja toisaalta säilyttämään rantojen luonnonvaraisuus.

Puuston ja kasvillisuuden säilyttäminen rakennuspaikalla:

Yleismääräyksellä edellytetään ranta-alueilla rakennuspaikan rantakasvillisuus säilytettäväksi mahdollisimman luonnonmukaisena. Lisäksi A-1 ja RA-1 on erikseen määrätty puuston ja muun kasvillisuuden säilyttämisestä.

Luonnonsuojelualueita koskeva rakentamis- ja toimenpidekielto:

Rakennuslain 135 §:n 1 momentin nojalla on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettaviksi tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla (SL-1, SL-2, SLV-1 ja SLV-2) kaavamääräyksellä kielletty rakentaminen sekä maankamaran kaivaminen, louhiminen ja täyttäminen, puiden kaataminen ja muutkin luonnontilaa muuttavat toimenpiteet ilman rakennuslain 124a §:ssä

luonnonsuojelualueeksi. Sellaisilla luonnonsuojelualueilla, joille on osoitettu luonnonsuojelun toteutuksen yhteydessä valtion korvattavaa rakennusoikeutta, on kielto rakentamiseen voimassa kuitenkin enintään 5 vuotta yleiskaavan lainvoimaisesta vahvistumisesta.

Eräitä maa- ja metsätalousalueita koskeva avohakkuukiello sekä metsänkäsittelysuositus:

Rakennuslain 135 §:n 1 momentin nojalla yleiskaavamääräyksellä kielletään rantapuuston hävittäminen ja avohakkuu MT-2 -alueilla sekä avohakkuu MU-1 -alueilla.

Keskusmetsälautakunta Tapion antamia rantametsiä koskevia metsänhoitosuosituksia edellytetään noudatettaviksi MT-1 ja MU-1 -alueilla.

Rakennusoikeuden siirtäminen alueelta toiselle:

Maanomistajien tasapuoliseen kohteluun sekä rakennusoikeuksien kantatila- ja maanomistuksien kohtaiseen tarkasteluun perustuvana yleismääräyksenä todetaan, että rakennusoikeus on yleiskaavassa rakentamattomiksi tarkoitetuilta ranta-alueilta (VU, VR, VV, LV, LUV, SL, SL-1, SL-2, SLV-1, SLV-2, M, MT-1, MT-2 ja MU-1) tutkittu 200 metrin syvyydeltä rantavyöhykkeeltä ja siirretty maanomistajakohdaisesti rakennettaviksi tarkoitetuille ranta-alueille (A, A-1, A-3, P, RA, RA-1, RA-2, RA-3, RM, RM-1 tai RM-2). Mikäli rakennusoikeutta ei suojelualueelta ole voitu maanomistajakohtaisesti siirtää, se on osoitettu erityismerkinnällä suojelun toteutuksen yhteydessä korvattavaksi.

4.4 Maanomistajakohtainen rakennusoikeus

Liitteessä 3 on esitetty rantarakennusoikeus maanomistussuhteiden perusteella. Siinä on esitetty laskennallinen rantarakennusoikeus sekä yleiskaavaehdotuksen mukainen rantarakennusoikeus, joka on sijoitettu yleiskaavakartalle ja esitetty edellä kuvatuilla merkinnöillä.

Yleiskaavan mukaista rakennusoikeutta määritettäessä on käytetty edellä kohdassa 3.24 selostettuja perusteita. Rantaviivan määrän tai saarissa pinta-alan perusteella saatu laskennallinen rakennusoikeuden arvo on pääsääntöisesti pyöristetty lähimpään kokonaislukuun. Sellaisissa tapauksissa, joissa tilalla on asuinrakennukset rantavyöhykkeen ulkopuolella, on kokonaisluvun ylittävästä laskennallisesta rakennusoikeudesta voitu osoittaa myös erillisen rantasaunan rakentamisoikeus tilan omaan käyttöön.

Rantaviivaan tai pinta-alaan perustuvasta laskennallisesta rakennusoikeudesta on jouduttu poikkeamaan, kuten edellä on jo kohdassa 4.12 todettu, lähinnä jo toteutuneitten ylitysten johdosta (mm. Kieronlahden ja Paadevuoren alueet) sekä kolmen vahvistetun rantakaavan (yksityisten laadittamat kaavat Varisniemeen ja Suojärven eteläpäähan sekä Repola -Yhtymän kaava Suojärven alueelle) perusteella.

Keuruun kaupungin omistamille haja-alueen rannoille ei

osayleiskaavassa ole osoitettu rantarakentamista muuta kuin yksi loma-asunnon rakennuspaikka. Kaupungin suunnittelualueella omistamien rantojen laskennallinen rantarakennusoikeus on runsas 32 rantarakennuspaikkaa. Siitä on aikaisemmin käytetty (rakennettu) vain Valkeajärven leirikeskus sekä Sahanrannassa olevan Virkamiesyhdistykselle nykyisin vuokrattu vanha asuintalo ja siihen liittyvä uusi rantasauha. Yksi uusi loma-asunnon rakennuspaikka on yleiskaavaan merkitty kirkonkylän alueelle. Kaupungin jäljellä olevat rantarakennusoikeudet on säästetty käytettäväksi kyläalueilla, lähinnä Rekolanmäen ympäristön myöhemmässä kaavotuksessa.

5. TOTEUTTAMINEN

5.1 Yleiskaavan oikeusvaikutukset

Yleiskaavan oikeusvaikutukset riippuvat siitä, onko yleiskaava pelkästään kunnallisvaltuuston hyväksymä vai onko se lääninhallituksen vahvistama. Vahvistetun yleiskaavan asema kaava- ja säädöshierarkiassa on seuraava:

1. Rakennuslaki
2. Rakennusasetus
3. Asema-, rakennus- ja rantakaava
4. Vahvistettu yleiskaava
5. Rakennusjärjestys
6. Seutukaava (vahvistettu)
7. Pelkästään valtuuston hyväksymä yleiskaava
8. Muut suunnitelmat

Tämän hierarkkian mukaisesti yleiskaava, vaikka se vahvistettaisiin, ei ole voimassa rantakaava-alueilla. Näin ollen edellä kohdassa 1.24 mainituilla rantakaava-alueilla noudatetaan niille vahvistettua rantakaavaa.

Vahvistetulla yleiskaavalla on mm. seuraavia oikeusvaikutuksia:

*** Yleiskaavamääräysten ensisijaisuus rakennusjärjestyksen määräyksiin nähden:** Edellä kuvatun säädöshierarkkian mukaan yleiskaavan määräykset sivuuttavat rakennusjärjestyksen määräykset. Rakennusjärjestyksen määräyksiä noudatetaan kuitenkin niiltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa yleiskaavan määräysten kanssa.

*** Viranomaisten suunnittelua ja päätöksentekoa ohjaava vaikutus (RakL 30 § 1 mom):** Vahvistettu yleiskaava ohjaa ja sitoo kaupungin omia ja muita viranomaisia, kuten maanmittaus-, tie-, metsä- ja vesiviranomaisia ja lääninhallitusta. Viranomaisten on suunnitelllessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta yleiskaavan toteutumista.

*** Ehdollinen rakentamisrajoitus (RakL 30 § 2 mom):** Myönnettäessä lupa uudisrakentamiseen on katsottava, ettei alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen

alueen käyttäminen yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen vaikeudu. Yleiskaavan vastainen lupa on kuitenkin eräissä tapauksissa myönnettävä tai sen eväämisestä aiheutuva haitta korvattava tahi alue lunastettava. Velvollisuus luvan myöntämiseen tai korvaus- tai lunastusvelvollisuus (rahat tai lupa -periaate) syntyy vain, mikäli kaikki seuraavat ehdot täyttyvät:

1. Alueella ei ole taaja-asutusta eikä alue ole katsottava sellaiseksi, jolle olisi rakennuslain säännösten perusteella laadittava rantakaava.
2. Alueella ei ole muuta rakennuskieltoa.
3. Rakennuspaikka täyttää muutoin rakennusasetuksen ja rakennusjärjestyksen vaatimukset.
4. Luvan epäämisestä aiheutuu hakijalle huomattavaa haittaa siten, että
 - hakija ei voi toteuttaa hanketta muualla omistamallaan maalla
 - hakija ei ole saanut ennestään yleiseen hajarakennusoikeuteen nähden kohtuullista rakennusoikeutta.

5. Tila on muodostettu ennen yleiskaavan vahvistamista.

*** Ehdoton rakentamisrajoitus ja kaupungin (valtion) lunastusvelvollisuus (RakL 31 § 1 mom):** Vahvistetussa yleiskaavassa voidaan erityisellä määräyksellä kieltää rakentaminen yleiskaava-alueella tai sen osalla siten, että vaikeutetaan alueen käyttämistä yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen. Jos maanomistaja ei tämän johdosta voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen maataan, kaupunki tai, milloin alue on osoitettu valtion tarkoituksiin, valtio on velvollinen lunastamaan alueen.

*** Toimenpidekielto (RakL 124a §):** Vahvistetussa yleiskaavassa voidaan erityisellä määräyksellä kieltää yleiskaava-alueella tai yleiskaavassa tiettyyn käyttötarkoitukseen varatuilla alueilla joidenkin toimenpiteiden, kuten kaivamis-, louhimis- tai täyttämistöiden, puiden kaatamisen tai niihin verrattavien toimenpiteiden suorittaminen ilman erillistä lupaa. Lupa ei ole tarpeen, jos toimenpide on vähäinen. Lupa on myönnettävä, jollei toimenpide vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele maisemakuvaa. Jos lupa evätään eikä maanomistaja sen vuoksi voi kohtuullista hyötyä tuottavalla tavalla käyttää hyväkseen maataan, hänellä on oikeus saada kunnalta korvaus siitä hänelle aiheutuvasta vahingosta.

*** Sillä, onko alueella yleiskaavaa vai ei ja onko yleiskaava vahvistettu vai ainoastaan valtuuston hyväksymä, ei ole enää lain mukaan merkitystä kunnan etuosto-oikeuteen kiinteistökaupassa.** Kuitenkin, jos alueella on jokin kaava, joka osoittaa alueen suunnitellun käyttötarkoituksen, etuosto-oikeus lain mahdollistamaan tarkoitukseen on käytännössä helpommin perusteltavissa.

Myöskään kunnan mahdollisuuteen saada ympäristöministeriöltä lunastuslupa jonkin alueen lunastamiseen yleistä tarvetta varten ei ole lain mukaan merkitystä sillä, onko yleiskaava vahvistettu vai vain valtuuston hyväksymä.

*** Pihlajaveden osayleiskaavassa on kyläalueiksi osoitettujen alueiden (AT-1 ja AT-2) ulkopuolella rakennusoikeus 200**

maanomistajakohtaisesti yleiskaavassa A-, RA- tai RM-alueille. Poikkeuksen tekee eräät luonnonsuojelualueet (SL-2 ja SLV-2), joilla siirtämättä jäänyt rakennusoikeus on osoitettu korvattavaksi. Tämä rakennusoikeuden siirtämistä koskeva yleiskaavamääräys merkitsee ehdotonta rakentamisrajoitusta rantavyöhykkeellä muuhun tarkoitukseen kuin mitä asianomainen yleiskaavan maankäyttömerkintä ja siihen liittyvä määräys osoittaa. Kohtuullisen rakennusoikeuden osoittaminen jokaiselle maanomistajalle A-, RA- tai RM-alueilla merkitsee sitä, että lunastusvelvollisuutta ei tästä rakennusrajoituksesta aiheudu. Poikkeuksen tekee e.m. luonnonsuojelualueet.

Rantavyöhykkeen ulkopuolella on periaatteessa voimassa ehdollinen rakentamisrajoitus, mutta koska hajarakentaminen on siellä kaavamääräyksen mukaan myös M-alueilla sallittu, ei lunastamisen harkinta tulle sielläkään käytännössä tarpeelliseksi.

5.2 Yksityiskohtainen suunnittelu ja toteuttaminen

5.21 Suoraan osayleiskaavan nojalla toteutettavat alueet ja rakennuslupakisittely yleiskaava-alueella

Osayleiskaava on pyritty laatimaan siten, että siinä osoitettujen uusien omarantaisten loma-asutusalueiden (RA, RA-1, RA-2 ja RA-3) toteuttamiseksi ei pääsääntöisesti tarvita rantakaavaa, vaan rakennusluvut voidaan myöntää suoraan osayleiskaavan perusteella. RA-alueiden rakennuslupamenetelyssä on ranta-alueilla tällöin noudatettava seuraavia periaatteita:

* Omarantaiset rakennuspaikat tulee sijoittaa yleiskaavassa osoitetuille RA-alueille (korttelialueille). Rannan suunnassa aluerajan (alueen sivurajan) tulkinta on kartan mittakaavasta johtuen noin 10 metriä. Kuitenkin kapeamman alueen käyttäminen esitettyyn tonttimäärään on sallittua. Yleiskaavassa osoitettujen RA-alueiden takarajat ovat mannerrannoilla ja suurissa saarissa enemmän ohjeellisia ja niistä voidaan poiketa enemmän ottaen kuitenkin huomioon rakennusten rantaetäisyyksimääräysten asettamat vaatimukset rakennuspaikan syvyydelle.

* Osayleiskaavassa kullekin RA-alueelle esitettyä rakennuspaikkojen enimmäismäärää ei saa ylittää.

* Osayleiskaavakartalla uusien rakennusten paikkoja osoittavien ympyröiden ja kolmioiden sijainti on ohjeellinen. Rakennusten paikat samoin kuin rakennuspaikkojen (tonttien) välirajat on määriteltävä tarkemmin maanomistajan toimesta ennen rakennuslupan hakemista. Suositeltavaa on, että jo ensimmäisen rakennuspaikan luovuttamisen tai rakentamisen yhteydessä määritellään myös muiden ko. alueelle (korttelialueelle) tulevien loma-asuntojen ja niiden tonttien paikat.

Rantavyöhykkeen ulkopuolella asunto- ja lomarakentaminen tai muu mahdollinen rakentaminen voi tapahtua suoraan

tai muu mahdollinen rakentaminen voi tapahtua suoraan rakennuslupan perusteella ellei rakentaminen synnytä taaja-asutusta.

5.22 Tarkempaa suunnittelua edellyttävät alueet

Kyläalueet:

Tässä Pihlajaveden osayleiskaavassa on Asemankylän-Sahankylän alue osoitettu kyläkeskuksen alueeksi (AT-1). Kyläkeskuksen alueelle edellytetään laadittavaksi erikseen yksityiskohtainen osayleiskaava tai rakennuskaava. Kirkonkylän alue ja Valkeajärven alue ovat osayleiskaavassa osoitettu maaseutumaisiksi kyläalueiksi (AT-2) ja niille tulee laatia yksityiskohtaisempi maankäytön yleissuunnitelma tai osayleiskaava.

Matkailupalvelujen alueet:

Osayleiskaavassa varsinaisista rakentamisalueista tarkempaa maankäyttösuunnittelua edellyttävät myös matkailupalvelujen alueet (RM), joille yleiskaavamääräyksenkin mukaan edellytetään laadittavaksi yksityiskohtaisempi maankäyttösuunnitelma tai rantakaava. Rantakaavan laatiminen on katsottava tarkoituksenmukaiseksi matkailu- ja lomakeskusten tai vastaavien (RM) sekä yhteisrantaisten lomakyläiden (RM-1 ja RM-2) rakentamista varten.

Loma-asuntoalueet:

Rantakaava on mahdollista laatia myös omarantaisille loma-asuntoalueille (RA). Jos omarantaisiksi osoitettu loma-asuntoalue halutaan toteuttaa yhteisrantaistena, se edellyttää käytännössä rantakaavan laatimista. Edelleen, jos rantavyöhykkeellä muutoin halutaan poiketa yleiskaavan mukaisesta ratkaisusta, se edellyttää yleiskaavan muuttamista, rantakaavan laatimista tai poikkeuslupaa.

Osayleiskaavassa on määritelty maanomistaja- ja kiinteistökohtaisesti maksimaalinen rakennusoikeus. Se on ohjeena myös rantakaavaa laadittaessa. Tämä tarkoittaa sitä, että osayleiskaavan mukaisesta mitoituksesta ei voida rantakaavallakaan poiketa ilman erityisiä perusteluja. Toinen tärkeä asia on vapaan rannan määrä, mitä ei tule rantakaavalla supistaa. Pääinvastoin mahdollisissa rantakaavoissa tulee pyrkiä lisäämään yhtenäisen ja käyttökelpoisen vapaan rannan määrää.

Ulkoilureitit sekä virkistys- ja suojelualueet:

Osayleiskaavassa on osoitettu ohjeellisesti runsaasti uusia ulkoilureittejä. Tämän ulkoilureitistön suhteen on laadittava tarkempi kokonaissuunnitelma siitä, minkälainen ulkoilureittiverkosto alueelle halutaan ja on realistista toteuttaa ja mikä on reitistönsien ja siihen liittyvien levähdys- ja muitten kohdepaikkojen toteutusjärjestys. Reittien toteuttaminen ja viitoittaminen edellyttää luonnollisesti tarkempaa suunnittelua maastossa.

Myös mahdollisten veneily- tai melontareittien, joita ei ole yleiskaavassa edes esitetty, ja niiden tarvitsemien

lyttää vastaavanlaisen kokonaissuunnitelman laatimista.

Yksityiskohtaisempaa suunnittelua alueen käytöstä ja sen luonteesta, tarvittavista rakennelmista, sijoituksesta, kulkuväylistä, paikoituksesta ja muista vastaavista asioista tarvitaan edellä mainittuihin reitteihin liittyviä tukialueita sekä yleiskaavassa osoitettuja virkistysalueita (VU, VU-1, VR, VV), venesatamia tai -valkamia (LV) toteutettaessa. Myös sellaisten suojelualueiden, jotka palvelevat myös ulkoilua ja virkistystä (SLV -alueet), toteuttamisessa on tarkemman käyttösuunnitelman tekeminen tarpeen.

5.3 Virkistysalueiden ja venesatamien (-valkamien) toteuttaminen

Osayleiskaavassa osoitetut retkeily- ja ulkoilualueet (VR), urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet (VU), yleisiksi tarkoitettut uimarannat (VV-k) sekä eräät virkistystä palvelevat "yhdistelmäalueet" (LVV-k) kaupunki pyrkii taloudellisten voimavarojensa puitteissa vapaaehtoisin kaupun hankkimaan omistukseensa tai vuokraamaan tahi muutoin sopimaan niiden yleisestä käytöstä elleivät ne jo nykyisin ole kaupungin hallinnassa. Sama koskee kaupungin toteutettaviksi tarkoitettuja venesatamia (LV-k).

Virkistysalueiden muu kuin jokamiehen oikeudella tapahtuva käyttö edellyttää hallinta- ja käyttöoikeuden lisäksi myös alueesta riippuen tiettyä toteutussuunnittelua (kts edeltä kohdasta 5.22) ja rakentamista ja opastusta. Retkeily- ja ulkoilualueiden osalta tärkeimpiä asioita on viitoitus ja rantautumispaikkojen asianomainen merkitseminen, roska-astioiden järjestäminen ja nuotiopaikkojen rakentaminen. Uima- ja venerannat edellyttävät jossain määrin raivausta ja rannan kunnostusta sekä paikoin tieyhteyden parantamista sekä käyttömäärän mukaista varustelua (roska-astiat, käymälä, ohjetaulut jne). Pääsääntöisesti laiturin rakentaminen venesatamissa ei ole tarpeen. Kuitenkin Pihlajaveden Sahanrannan tuntumaan suunnitellussa "päävenesatamassa" venelaituri on tarpeen.

Veneiden laskuluiskan kunnostaminen on tarpeen Sahanrantaan ja Ahtaansalmelle.

Yksityiseen tai rajoitettuun yhteiseen käyttöön tarkoitettujen venevalkamien (LV-1) toteuttaminen on maanomistajan tai -omistajien asia sekä käyttöoikeuden luovuttamisen että alueen kunnostamisen kannalta. Vaikka tällaisen venevalkaman käyttöoikeus vahvistettaisiin jakolain mukaiseksi rasitteeksi, se edellyttää asianosaisten sopimista asiasta. Pääosin yleiskaavassa olevat LV-1 -alueet tai -kohteet ovat jo nykyisin ko. käytössä, mutta niiden käyttöä voidaan maanomistajan suostumuksella lisätä.

5.4 Suojelualueiden toteuttaminen

5.4.1 Luonnonsuojelualueet

Osayleiskaavassa esitetyt luonnonsuojelualueet (SL-1, SL-2, SLV-1 ja SLV-2) ovat kaupungin, yhtiöiden ja yksityisten omistamilla alueilla. Suurin osa näistä alueista sisältyy

valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan tai lintuvesien suojeluohjelmaan. Suojelualueet on tarkoitettu luonnonsuojelulain nojalla suojeltaviksi perustamalla lain mukaisia luonnonsuojelualueita. Tämä tapahtuu pääsääntöisesti vapaaehtoisesti maanomistajan hakemuksesta. Tällöin voi tulla kysymykseen seuraavat kaksi vaihtoehtoa:

1. Maanomistaja hakee alueen rauhoittamista lääninhallitukselta joko korvauksetta tai sillä ehdolla, että hänelle maksetaan korvaus käyttöoikeuden rajoituksesta aiheutuvasta taloudellisen hyödyn menetyksestä. Jos suojeltavaksi esitettyyn alueeseen sisältyy yleiskaavassa korvattavaksi esitettyjä rakennusoikeuksia, tulee valtion myös ne tässä yhteydessä korvata. Maanomistajalla on mahdollisuus peruuttaa hakemuksensa, jos valtion tarjoama korvaus ei häntä tyydytä. Myös suojelupäätökseen liitettävistä suojelumääräyksistä maanomistaja voi tehdä esityksen ja niistä voi hakemusvaiheessa neuvotella lääninhallituksen kanssa.

2. Maanomistaja tarjoaa suojelualueeksi muodostettavan alueen valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin ostettavaksi.

Rahallisen korvauksen ohella tai vaihtoehtona valtio voi mahdollisuuksiensa mukaan tarjota metsä- tai tonttialueita.

Luonnonsuojelualueiden toteuttamisneuvottelut valtion ja maanomistajan kesken voivat tulla vireille myös valtion taholta.

Luonnonsuojelulain nojalla valtiolla on myös oikeus ryhtyä suojelualueen pakkolunastamiseen, mikäli alue nähdään valtion taholta erityisen arvokkaaksi eikä alueen suojelemisesta voida vapaaehtoisesti sopia.

5.4.2 Muinaismuistoalueet

Osayleiskaavassa esitetyt, kohdassa 4.272 selostetut muinaismuistoalueet tai -kohteet ovat rauhoitettuja suoraan muinaismuistolain perusteella ja niiltä toimenpiteiltä ja alueellisesti siinä laajuudessa kuin laissa tarkemmin määrätään. Mikäli kiinteä muinaisjäännös tuottaa huomattavaa tai kohtuutonta haittaa kiinteistön käyttämiselle, kiinteistönomistajalla on mahdollisuus saada valtiolta korvaus käytön rajoituksista tai lupa muinaisjäännökseen kajoamiseen siten kuin muinaismuistolaissa tarkemmin säädetään.

5.5 Tiestön toteuttaminen

Kuten edellä kohdassa 4.261 on todettu, osayleiskaavassa ei ole esitetty ollenkaan alemman luokan teitä (pääsysteitä ja metsäautoteitä), vaikka yksityistiestön tarkoituksenmukaisella suunnittelulla ja toteuttamisella olisikin taloudellista ja myös ympäristön kannalta merkitystä.

Vaikka yleiskaavassa ei olekaan e.m. pientiestöä esitetty, olisi suositeltavaa, että jo olemassa olevan tiestön käyttömahdollisuus ja muiden yleiskaavan mukaisten maankäyttömuotojen tarpeet otetaan mahdollisten uusien pientien

suunnittelussa ja toteutuksessa huomioon. Varsinkin yhteiskunnan varoin tuetun tiestön kohdalla tulisi näin menetellä.

5.6 Ohjeet vesi- ja jätehuollon järjestämiselle

5.6.1 Vesihuollon järjestäminen

Talouksien vedenhankintaa varten on kyläkeskuksen (Asemankylä-Sahankylä) alueella on vesiosuuskunnan omistama vedenottamo ja yleinen vesijohto. Tämän vesilaitoksen toiminta-alueella on mahdollisuus liittyä siihen. Vesijohto on tarpeen mukaan tarkoitusta ulottaa koko kyläkeskuksen alueelle. Muilla kyläalueilla ja haja-asutusalueilla käyttöveden hankinta joudutaan järjestämään näillä näkymin kiinteistökohtaisesti. Näillä muilla kyläalueilla ja taajemmin rakennetuilla loma-asutusalueilla suositellaan kiinteistöjen yhteisiä kaivoja.

Kaupungin omistaman yleisen viemärilaitoksen toiminta-alue käsittää nykyisin Asemankylän keskustan, jossa uudisrakentamisen on liityttävä viemärijohtoon. Sahankylän alue on laajalti I lk:n pohjavesialuetta, jolla minkäänlaisia jätevesiä ei saa imeyttää maahan, vaan ne on kerättävä pullokaivoon poiskuljetettavaksi, johdettava yleiseen viemäriin tai pohjavesialueen ulkopuolella muutoin asianmukaisesti käsiteltäväksi. Kuten vesilaitoksen toiminta-alueita, on myös viemärilaitoksen toiminta-alueita tarkoitusta tarpeen ja resurssien mukaan laajentaa koko kyläkeskuksen alueelle eli myös Sahankylälle. Kyläkeskuksen ulkopuolella jätevesien käsittely joudutaan hoitamaan kiinteistökohtaisesti.

Keuruun kaupunki on antanut erilliset ohjeet haja-asutusalueiden omakotitalojen ja loma-asuntojen jätevesien käsittelylle. Nämä ohjeet soveltuvat käytettäväksi myös tämän osayleiskaavan mukaisen haja-asutuksen kohdalla. Pääperiaatteet jätevesien käsittelyssä ovat ohjeiden mukaan seuraavat:

* Erillisten saunojen pesuvedet on johdettava vesitiiviin saostuskaivon kautta maaperään imeytettäväksi imeytyskaivon, -kuopan tai salaojaimeytyksen avulla. Imeytys maaperään tulee rakentaa vähintään 15 metrin päähän rannasta. Tällöinkin tulee imeytyspaikan olla maasto-olosuhteillaan ja maaperältään sellainen, että imeytys on toimiva kaikkina vuodenaikoina.

* Enintään 100 metrin etäisyydellä vesistöstä sijaitsevan asuinrakennuksen tai loma-asunnon WC-jätevedet on johdettava umpikaivoon ja muut jätevedet kahden vesitiiviin saostuskaivon kautta maahan imeytettäväksi. Imeytysmenetelmä ratkaistaan tapauskohtaisesti. Tämä jätevesien käsittelytapa koskee myös muualla sellaisia pieniä tontteja, joilla ei kaikkia jätevesiä voida imeyttää.

* Yli 100 metrin etäisyydellä rannasta sijaitsevien asuin- ja lomarakennusten, joiden tonttialue on maasto-olosuhteillaan ja maaperältään sovelias ja riittävän suuri, kaikki jätevedet tulisi näiden ohjeiden mukaan johtaa kolmen saostuskaivon tai 3-osaisen saostuskaivon kautta imeytettäväksi

saostuskaivon tai 3-osaisen saostuskaivon kautta imeytettäväksi maaperään.

* Kaikkien jätevesien keräämistä umpikaivoon poiskuljetettavaksi edellytetään silloin, kun asuinrakennus tai loma-asunto sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella tai kun imeytystä ei saa toimivaksi liiallisen kosteuden tai kallioisuuden vuoksi.

* Ranta-alueilla suositellaan erityisesti loma-asunnoilla käytettäväksi ohjeiden mukaista kompostikäymälää ja kompostointia.

Yleiskaava-alueilla olevilla II:n ja III lk:n pohjavesialueilla on suoritettava vielä lisätutkimuksia pohjaveden määrän, laadun tai muuttumis- ja pilaantumisuhan selvittämiseksi. Tästä syystä tarkkoja määräyksiä jätevesien selvittelytavalle ei vielä tässä vaiheessa voi antaa. Jätevesien käsittelyssä tulee kuitenkin näillä alueilla kiinnittää erityinen huomio ko. asiaan ja uudisrakentamisessa tulee jätevesien käsittely järjestää ympäristöviranomaisten erikseen antamien ohjeiden mukaisesti.

Taajaan rakennettavilla matkailupalvelujen alueilla (RM ja RM-2) tulee käyttöveden hankinta sekä jätevesien keräily ja puhdistus järjestää koko ko. aluetta käsittävän erikseen tehtävän suunnitelman mukaisesti.

5.6.2 Jätehuolto

Pihlajaveden eteläpuolinen alue (Salmenkylä - Ahtaansalmi - Kirkonkylä - Mäkilä - Sahankylä - Asemankylä) kuuluu jätelain mukaisen järjestetyn jätteenkuljetuksen piiriin, johon kaikkien kiinteistöjen tulee liittyä. Sen ulkopuolisilla alueilla liittyminen järjestettyyn jätteenkuljetukseen on vapaaehtoista. Järjestetyn jätteenkuljetuksen alueella kiinteistöt voivat käyttää kiinteistökohtaisia tai useampien kiinteistöjen yhteisiä jätteistöjä.

Asemankylällä on yleinen jätteenkeräilypiste, jonne järjestetyn kuljetusalueen ulkopuoliset voivat tuoda jätteen. Keräilypisteessä on järjestetty myös lasin, paperin ja metalliromun lajittelu sekä ongelmajätteiden vastaanotto.

Kompostoimiskelpoisten jätteiden osalta suositellaan koko yleiskaava-alueella asianmukaista kompostointia lähinnä kiinteistökohtaisesti tai myös lähekkäin sijaitsevien kiinteistöjen yhteishankkeina.

6. SUUNNITTELUORGANISAATIO JA TYÖVAIHEET

6.1 Suunnitteluorganisaatio

Osayleiskaava on laadittu Keuruun kaupungin maankäyttö- ja mittaustoimistossa (vuoteen 1993 saakka kaavoitus- ja mittaustoimisto). Siellä työhön ovat osallistuneet lähinnä

seuraavat henkilöt:

- kaavoitusarkkitehti Pertti Ikäheimonen
- kartanpiirtäjä Eila Ilmarinen
- kartanpiirtäjä Tuula Laaksonen.

Suunnittelutyön johto on ollut asianomaisella lautakunnalla, jona vuoden 1992 loppuun on toiminut kaavoituslautakunta ja sen jälkeen ympäristölautakunta.

Yleiskaavatyöhön osallistuneeseen yhteistyöryhmään, joka sittemmin nimettiin Pihlajaveden kaavaryhmäksi, ovat Karimon ja Pihlajaveden kylätoimikuntien nimeämänä kuuluneet Raija Koskela-Drishenko, Kalle Kara, Marja-Liisa Rantakömi, Markku Koivuranta ja Matti Korja. Virkamiehistä kaavaryhmän työskentelyyn ovat osallistuneet kaavoitusarkkitehti Pertti Ikäheimonen, rakennustarkastaja Tapio Mäenpää, ympäristönsuojelusihteeri Pekka Männistö sekä kartanpiirtäjä Eila Ilmarinen.

6.2 Työvaiheet

- * Aloitteen osayleiskaavan laatimisesta teki kaavoituslautakunta 6.2.1991. Kaupunginhallitus päätti 15.4.1991 tietyin ehdoin esittää yleiskaavan laatimista valtuustolle. Kaupunginvaltuusto päätti yleiskaavoituksen aloittamisesta 22.4.1991.
- * Maanomistajien ja intressipiirien alustava kuuleminen suoritettiin 30.7.-30.8.1991
- * Perusselvitykset tehtiin pääosin 1991-1992. Niihin kuuluivat mm.:
 - alueen kiinteistöjen muodostumisselvitys
 - maanomistajaselvitys
 - rantainventointi, joka sisälsi
 - rantojen nykyisen käytön selvittämisen
 - rakennuskannan, rakennuslupien ja ennakkolupien selvittämisen
 - rantojen viistodiakuvauksen
 - aikaisempien inventointien ja selvitysten kokoamisen
 - rantaviivan mittausmenetelmän valinnan ja mittauksen
- * Suunnittelualueen maisema- ja luontoselvityksen laati Jari Kärkkäinen Suunnittelukeskus Oy:n Jyväskylän toimistosta kesällä ja syksyllä 1991. Selvitys oli Pihlajavedellä yleisesti nähtävänä ja kommentoitavana 31.3.-6.4.1992.
- * Yleiskaavan tavoitteiden ja yleisten suunnitteluperiaatteiden sekä mitoitusperusteiden valmistelu suoritettiin loppuvuodesta 1992 ja alkuvuodesta 1993.
- * Maanomistajakohtaisen alustavan mitoitus ehdotuksen laatiminen suoritettiin edellisen jälkeen alkuvuodesta 1993.

- * Maanomistajien kuuleminen tavoitteita, suunnitteluperiaatteita ja mitoitusperusteita koskevasta ehdotuksesta kevättalvella 1993.
- * Tavoitteiden, suunnitteluperiaatteiden ja mitoitusperusteiden hyväksyminen ympäristölautakunnan esityksen pohjalta kaupunginhallituksessa 17.5.1993 sekä kaupunginvaltuustossa 21.6.1993.
- * Yleiskaavaluonnoksen laatiminen tapahtui kesällä ja syksyllä 1993.
- * Yleiskaavaluonnos hyväksyttiin rakennusasetuksen 154 §:n mukaista kuulemista ja alustavien lausuntojen pyytämistä varten ympäristölautakunnassa 20.10.1993.
- * Yleiskaavaluonnos, josta lähetettiin ote kaikille ranta-alueiden maanomistajille, oli yleisesti nähtävillä 22.11.-10.12.1993.
- * Yleiskaavaluonnoksesta pyydettiin loppuvuodesta 1993 ja saatiin toukokuuhun 1994 mennessä seuraavien lausunnot:
 - Keski-Suomen Liitto
 - Keski-Suomen tiepiiri
 - Keski-Suomen vesi- ja ympäristöpiiri
 - Keski-Suomen museo
 - VR:n rataosasto
 - Virtain kaupunki
 - Keuruun kaupungin maaseutulautakunta
 - " " tekninen lautakunta
 - " " vapaa-aikalautakunta
 - Karimon kylätoimikunta
 - Pihlajaveden kylätoimikunta
 - Keurusseudun Luonnonystävät ry
- * Kaavoitusarkkitehti on jätettyjen huomautusten ja lausuntojen johdosta suorittanut maastokatselmukseen perustuen luonnoksen tarkistamista kesällä ja syksyllä 1994.
- * Ympäristölautakunta on merkinnyt luonnoksesta saadut huomautukset ja lausunnot tietoonsa 15.6.1994 sekä käsitteli kaavoitusarkkitehdin esityksen pohjalta niitä kokouksissaan 30.11. ja 20.12.1994. Lautakunta päätti 30.11. kylätoimikuntien lausuntojen johdosta laajentaa yleiskaavaa koskemaan myös Kangasjärven ja Valkeisen ranta-alueet ja hyväksyi niiden osalle laaditun kaavaluonnoksen rakennusasetuksen 154 §:n mukaista kuulemista varten.
- * Kangasjärven ja Valkeisen ranta-alueille laadittu osayleiskaavan laajennusluonnos lähetettiin kaikille ko. alueen maanomistajille huomautusten tekoa varten joulukuun alussa 1994 ja maanomistajille varattiin mahdollisuus huomautusten tekoon vuoden 1994 loppuun mennessä.
- * Rantojensuojelualueella pääosin sijaitsevan Karan tilan RN:o 1:55 maankäyttöratkaisusta käytiin

neuvotteluja maanomistajan, kaupungin ja lääninhallituksen edustajain kesken 13.12. 1994 sekä 16.1. 1995.

- * Ympäristölautakunta jatkoi osayleiskaavaluonnoksesta ja sen laajennusluonnoksesta jätettyjen huomautusten käsittelyä kaavoitusarkkitehdin esitysten pohjalta 1.2. 1995 ja hyväksyi osayleiskaavaan huomautusten ja lausuntojen johdosta tehtävät ja muut tarkistukset.
- * Maankäyttö- ja mittauslaitos on keväällä 1995 valmistanut yleiskaavaehdotus asiakirjat jatko-toimenpiteitä varten.

6.3 Maanomistajien, asukkaiden ja intressipiirien kuuleminen

Yleiskaavaohjelman mukaisesti maanomistajille ja kyläläisille on pyritty työn eri vaiheissa antamaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun tai ainakin mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Samalla maanomistajia on pyritty jatkuvasti informoimaan siitä, missä vaiheessa yleiskaavatyö kulloinkin on ja mikä on seuraava vaihe.

Maanomistajien ja asukkaiden kuuleminen on suoritettu seuraavissa vaiheissa:

1. Alustava kuuleminen 30.7. - 30.8. 1991 ennen varsinaisen yleiskaavatyön aloittamista. Kysely lähetettiin 550 maanomistajalle ja myös 14 järjestölle tai yhteisölle. Mielipiteitä ilmoitti 266 maanomistajaa ja 10 järjestöä tai yhteisöä.
2. Maisema- ja luontoselvitys nähtävillä kommentteja varten Pihlajavedellä 31.3. - 6.4. 1992.
3. Ehdotus yleiskaavan tavoitteiksi, suunnitteluperiaateiksi ja mitoituksiksi (nähtävillä myös Pihlajavedellä) sekä a.o. tilakohtaiseksi mitoituksiksi 22.2. - 8.3. 1993. Ehdotusta esiteltiin myös Karimon ja Pihlajaveden kylätöimikunnille ja niiltä saatiin asiasta lausunnot. Maanomistajat palauttivat 83 kannanottoa.
4. Yleiskaavaluonnos nähtävillä 22.11. - 10.12. 1993 (myös Pihlajavedellä, jossa myös kaavanlaatija oli kahtena päivänä tavattavissa). Yleiskaavan laajennusluonnos nähtävillä joulukuussa 1994. Luonnoksesta jätettiin maanomistajien taholta kaikkiaan 102 kirjallista kannanottoa ja joukko suullisia huomautuksia, jotka myös kirjattiin muistiin. Yleiskaavan laajennusluonnoksesta jätettiin 9 kannanottoa.

Edellä kohdissa 1, 3 ja 4 mainittuja kuulemisia varten on normaalien lehti- ja ilmoitustaulukuulutusten ja nähtävilläpitämisten lisäksi lähetetty kaikille maanomistajille kirje, joka on sisältänyt selostuksen asiasta, 3 ja 4 kohdissa asianomaisen ehdotuksen sekä valmiin kuulemislomakkeen, jonka on voinut jättää Pihlajavedellä kyläkaupassa olevaan palautuslaatikkoon.

on toiminut linkkinä maankäyttö- ja mittauslaitoksen ja asukkaiden välillä on kokoontunut kuusi kertaa työn eri vaiheissa (8.8.1991, 4.10.1991, 26.5.1992, 17.12.1992, 14.10.1993 ja 15.12.1994).

Työn eri vaiheissa on Pihlajaveden omassa kyläjulkaisussa **Aisapuussa** on ollut informaatiota yleiskaavatyöstä ja sen etenemisestä (kaavoitusarkkitehdin kirjoitukset lehdissä n:ot 1/1992, 1/1993, 3/1993 ja 1/1995).

Edellä mainituissa kuulemisissa jätetyt kannanotot on käsitelty kussakin vaiheessa ympäristölautakunnassa.

6.4 Viranomaisneuvottelut ja lausunnot

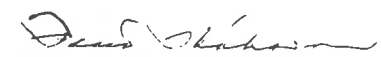
Osayleiskaavatyön eri vaiheissa on käyty seuraavat neuvottelut kaupungin ja viranomaisten, lähinnä Keski-Suomen lääninhallituksen edustajain kesken:

- * Alustava yleiskaavaneuvottelu 29.5.1991; läsnä kaupungin, ympäristöministeriön, lääninhallituksen ja Keski-Suomen Liiton edustajat).
- * Neuvottelu yleiskaavan tavoitteista, suunnitteluperiaateista ja mitoituksista 13.1.1993 kaupungin ja lääninhallituksen edustajain kesken
- * Neuvottelut jätettyjen rakennuslupahakemusten johdosta rantojen suojelualueiden tonttijärjestelyistä 24.2.1993 ja 26.2.1993; läsnä kaupungin ja lääninhallituksen edustajat ja a.o. maanomistajat.
- * Neuvottelu yleiskaavaluonnoksesta ja siinä käytettävistä merkinnöistä ja määräyksistä 12.10.1993 kaupungin ja lääninhallituksen edustajien kesken.
- * Neuvottelut Karan tilan maankäyttöratkaisuista 13.12.1994 ja 16.1.1994 kaupungin ja lääninhallituksen edustajain ja maanomistajain kesken.

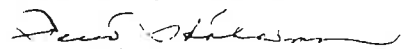
Osayleiskaavaluonnoksesta saatiin lausunnot edellä kohdassa 6.2 mainituilta viranomaisilta ja muilta asiantuntijahoilta.

Keuruulla 15.6. 1995

Keuruun kaupungin maankäyttö- ja mittauslaitos

Kaavoitusarkkitehti Pertti Ikäheimonen

Selostuksen ja sen liitteiden numerotiedot on tarkistettu kaupunginhallituksen 3.6.1996 (197 J) hyväksymien muutosten mukaisiksi.

Keuruulla 3.6. 1996 Pertti Ikäheimonen

Pihlajaveden osayleiskaava

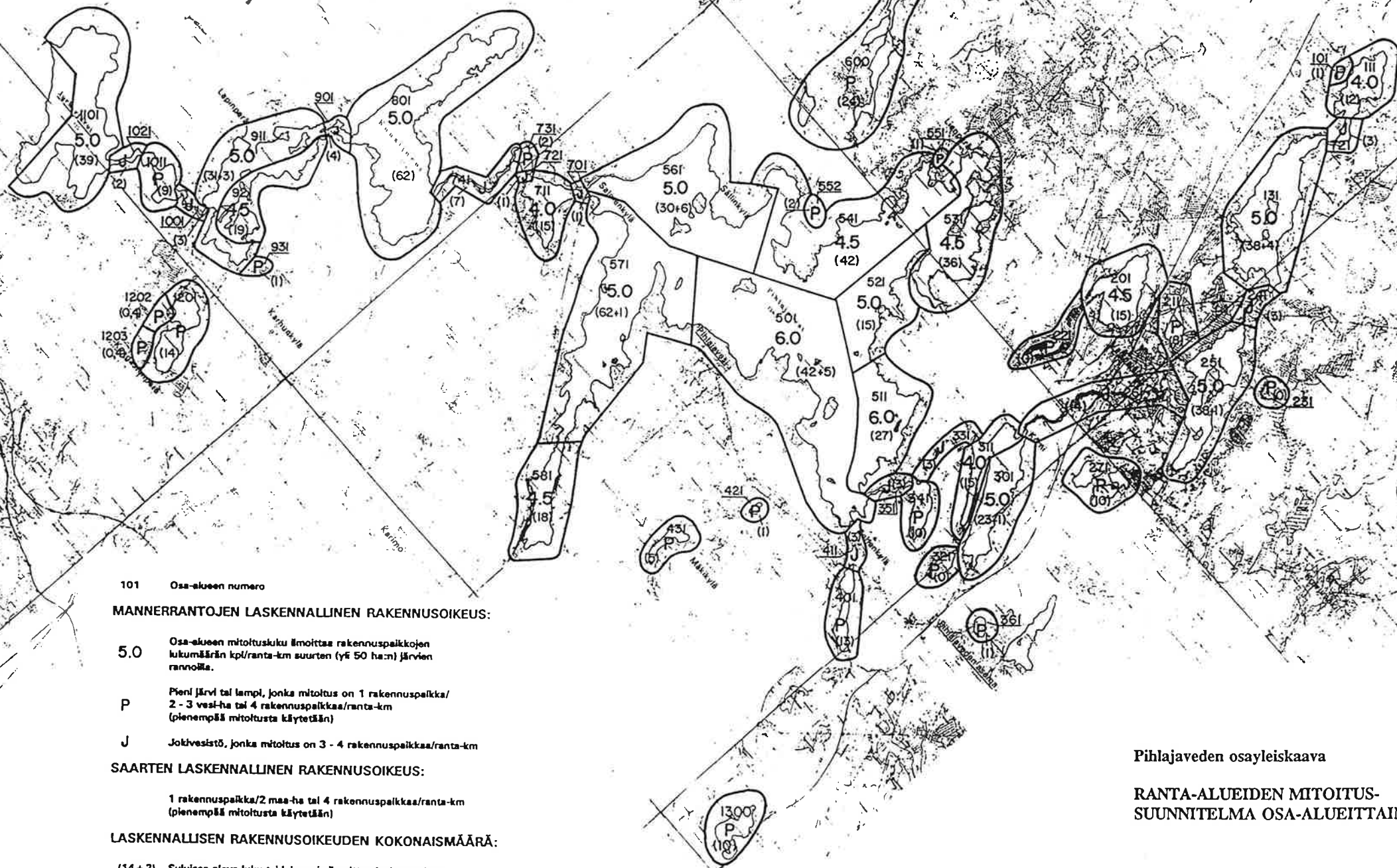
RANTA-ALUEIDEN MITOITUSSUUNNITELMA
OSA-ALUEITTAIN

Osa-alueen n:o	nimi	Muunnettu ranta- viiva km	Pinta-ala ha	Mitoitusluku eli rantarakennuspaikkoja kpl/muunn.r.km kpl/ha		Rantaraken- nuspaikkojen (loma-asuntoyksiköiden) lukumäärä osa-alueella kpl	Mitoitusehdo- tuksen mukaan	Nykyisin
100	SUOJÄRVEN ALUE							
101	Kortelampi	0,27	2,2	(4,0)	0,4	0,9	-	
111	Vähä Suojärvi	3,07	(54,7)	4,0		12,3	7	
121	Suojärvensalmi	0,80	(6,0)	4,0		3,2	-	
131	Suojärvi	7,65	(167,0)	5,0		38,3	18,5	
132	Isosaari	0,89	6,3	(4,0)	0,5	3,2	-	
133	Korkeasaari	0,22	1,4	(4,0)	0,5	0,7	-	
		12,90				58,6	25,5	
200	VALKEAJÄRVEN ALUE							
201	Valkeajärvi	3,16	(70,0)	4,5		14,2	15	
211	Valkealampi	2,08	18,8	4,0	(0,5)	8,3	3	
221	Heinä-Valkeinen	0	7,0			-	-	
231	Kuolemainen	0	6,0			-	-	
241	Ryönänkoski	0,86		3,5		3,0	-	
251	Martinjärvi	7,67	(109,0)	5,0		38,4	3	
252	Jussinsaari	0,22	1,4	(4,0)	0,5	0,7	-	
261	Maso	3,97		3,5		13,9	8	
271	Takalampi it.	2,02	16,05	(4,0)	0,4	6,4	-	
281	Takalampi länt.	1,41	11,94	(4,0)	0,4	4,8	2	
		21,39				89,7	31	
300	KÖMIN ALUE							
301	Köminjärvi it.	4,67	(82,0)	5,0		23,4	11,5	
302	Köminsaari	0,15	1,00	(4,0)	0,5	0,5	-	
311	Köminjärvi länt.	3,75	(50,1)	4,0		15,0	3	
321	Paskorimppi	0	9,7			-	-	
331	Kirkkokanava	1,17		3,0		3,5	-	
341	Mämmijärvi	2,50	27,8	4,0	(0,5)	10,0	6	
351	Mämmijoki	0,90		3,5		3,2	2	
361	Kaakkolampi	0,85	5,58	(4,0)	0,3	1,7	0,5	
		13,99				57,3	23	

Osa-alueen n:o	nimi	Muunnettu ranta- viiva km	Pinta-ala ha	Mitoitusluku eli rantarakennuspaikkoja kpl/muunn.r.km kpl/ha		Rantaraken- nuspaikkojen (loma-asuntoyksiköiden) lukumäärä osa-alueella kpl	Mitoitusehdo- tuksen mukaan	Nykyisin
400	KOIIPIJÄRVEN ALUE							
401	Koipijärvi	3,19	25,5	(4,0)	0,5	12,8		12
411	Koipijoki	1,09		3,0		3,3		8
421	Kaakkolampi	0,27	2,60	(4,0)	0,3	0,8		-
		4,55				16,9		20
500	PIHLAJAVEDEN ALUE							
501	Rekola-Sahankylä	6,97	suuri		6,0	41,8		25,5
502	Papinsaari	-	0,47		0,5	-		1
503	Talassaari	-	0,32	-	-	-		1
504	Pimeäsaari	0,88	5,04	(4,0)	0,5	2,5		3
505	Kallensaari	-	0,43					1
506	Pöllösaari	-	0,44					-
507	Kipralttari	-	0,07					-
508	Selkäkari	-	0,13					-
509	Selkisaari	0,90	5,61	(4,0)	0,5	2,8		1
511	Kieronlahden alue	4,48	suuri	6,0		26,9		20,5
512	Kieronsaari	0,12	0,84	(4,0)	0,5	0,4		1
521	Paadevuori-Ilmoniemi	3,05	suuri	5,0		15,3		18
522	Kaunissaari	-	0,26			-		1
523	Paadensaari	-	0,17			-		-
531	Vuorilahti-Kotalahti	7,99	suuri	4,5		36,0		20
541	Kotaniemi-Sällinlahti	9,25	suuri	4,5		41,6		21
542	Sääksisaari (suurin)	-	0,33			-		-
551	Sammakkolampi	0,12	1,87	4,0	(0,3)	0,5		-
552	Varislampi	0,76	5,15	(4,0)	0,4	2,1		-
561	Sällinkylä-Salmenkylä	5,88	suuri	5,0		29,4		15,5
562	Iso Korpisaari	0,87	5,91	(4,0)	0,5	3,0		-
563	Pieni Korpisaari	0,13	0,60	(4,0)	0,5	0,3		-
564	Vähä-Korpisaari	0,76	4,95	(4,0)	0,5	2,5		-
571	Vaajalahti pohj.	12,46	suuri	5,0		62,3		21,5
572	Lääkärisaari	0,25	1,01		0,5	0,5		-
573	Vennäissaari	0,11	0,77		0,5	0,4		-

Osa-alueen n:o	nimi	Muunnettu ranta- viiva km	Pinta-ala ha	Mitoitusluku eli rantarakennuspaikkoja kpl/muunn.r.km kpl/ha		Rantarakennuspaikkojen (loma-asuntoyksiköiden) lukumäärä osa-alueella kpl	Mitoitusehdo- tuksen mukaan	Nykyisin
574	Holkonsaari	0,12	0,63		0,5	0,3		1
575	Leposaari	-	0,47			-		1
576	Lammassaari	-	0,21			-		-
577	Ahtaanluoto	-	0,09			-		1
581	Vaajalahti etel.	3,90	(57,0)	4,5		17,6		6,5
		59,00				286,2		160,5
600	KORPIJÄRVEN ALUE							
601	Iso Korpijärvi	5,29	45,72	(4,0)	(0,4)	18,3		9
611	Kiiskinen	0,84	5,32	(4,0)	0,3	1,6		3
621	Pahalampi	0,20	0,96	(4,0)	0,3	0,3		-
631	Pieni Korpijärvi	1,30	10,10	(4,0)	0,4	4,0		1,5
		7,63				24,2		13,5
700	PIHLAJAVESI-KUUSIJÄRVI -KOSKIREITTI							
701	Karansalmi	0,28		3,5		1,0		2,5
711	Pihlailampi	3,81	(51,0)	4,0		15,2		3
721	Pihlailammensalmi	0,16		3,5		0,6		2
731	Vähälampi	0,51	5,76	4,0	(0,4)	2,0		1
741	Koskireitti	2,18		3,0		6,5		-
		6,94				25,3		8,5
800	KUUSIJÄRVEN ALUE							
801	Kuusijärvi	12,44	suuri	5,0		62,2		26,5
802	Likoluoto	-	0,07			-		-
803	Kanasaari	-	0,13			-		-
804	Talviluoto	-	0,08			-		-
		12,44				62,2		26,5

Osa-alueen n:o	nimi	Muunnettu ranta- viiva km	Pinta-ala ha	Mitoitusluku eli rantarakennuspaikkoja kpl/muunn.r.km kpl/ha		Rantaraken- nuspaikkojen (loma-asuntoyksiköiden) lukumäärä osa-alueella kpl	Mitoitusehdo- tuksen mukaan	Nykyisin
900	HANKAJÄRVEN ALUE							
901	Hankasalmi	1,13		3,5		3,9		-
911	Hankajärvi länt.	6,21	suuri	5,0		31,1		15
912	Tynnyrisaari	0,53	3,82	(4,0)	0,5	1,9		1
913	Palosaari	-	0,09			-		-
914	Kannaksensaari	0,22	1,26	(4,0)	0,5	0,6		1
915	Lehtiäissaari	0,19	1,02	(4,0)	0,5	0,5		-
921	Hankajärvi it.	4,20	suuri	4,5		18,9		0,5
931	Tervalampi	0,22	2,32	(4,0)	0,3	0,7		-
		12,70				57,6		17,5
1000	REINIKANKOSKI- KIVISALMI							
1001	Reinikankoski	0,82		3,5		2,9		2
1011	Luomus-Raivionsalmi	2,37	28,36	(4,0)	0,3	8,5		4
1021	Kivisalmi	0,61		3,0		1,8		-
		3,80				13,2		6
1100	JYRKEEJÄRVEN ALUE							
1101	Jyrkeejärvi	7,73	(109,0)	5,0		38,7		23
		7,73				38,7		23
1200	KANGASJÄRVEN ALUE							
1201	Kangasjärvi	3,60	49,10	4,0	(0,3)	14,4		6
1202	Valkealampi	0,25	1,24	(4,0)	0,3	0,4		-
1203	Mustalampi	0,22	1,27	(4,0)	0,3	0,4		-
		4,07				15,2		6
1300	VALKEISEN ALUE							
1301	Valkeinen	2,47	27,80	4,0	(0,3)	9,9		4
		2,47				9,9		4
	Yhteensä	169,61				755		365

Pihlajaveden osayleiskaava

RANTA-ALUEIDEN MITOITUS-
SUUNNITELMA OSA-ALUEITTAIN

Liite nro 3

Suur-Keuruu

24.4.2024

OTE

Uutiset|Retkeilyalue

Esitys maa- ja metsätalousministeriölle retkeilyalueen perustamisesta Keuruun hallituksessa maanantaina – asiakohta esityslistalla salassa pidettäväksi merkitty

Salaus nojaa julkisuuslain pykälään asiakirjassa olevista liikesalaisuus- tai liiketoimintatiedoista, joiden antaminen aiheuttaisi taloudellista vahinkoa.

Valtakunnallista ulkoilulain mukaista retkeilyaluetta suunnitellaan Keurusselän länsirannalle Kiviniemestä Sikoniemeen ulottuvalle alueelle.

KEURUUN kaupunginhallitus saa maanantaina 28. huhtikuuta käsiteltäväkseen maa- ja metsätalousministeriölle tehtävän esityksen valtakunnallisen retkeilyalueen perustamisesta Keuruulle.

Asiapykälä päätösesityksineen, selostuksineen ja mahdollisine aineistoineen on merkitty hallituksen esityslistalla salassa pidettäväksi.

Ensimmäisessä vaiheessa valtion omistamille entisen varuskunnan maille – Keuruulta lähtee ministeriöön esitys retkeilyalueen perustamisesta

Toisessa vaiheessa alue voisi laajentua maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen Keurusselän saarille sekä Tarhian itäpuolelle.

Retkeilyalueeksi esitetyn entisen varuskunta-alueen lähistöllä on runsaasti palveluja, muun muassa Hotelli Keurusselkä, jonka luontopolku kuvassa. Kuva Aallokas Oy:n viime vuonna laatimasta retkeilyalueen luontoselvitysaineistosta. KUVA: AALLOKAS OY

Liite nro 4

Suur-Keuruu

29.4. 12:25

KEURUUN kaupunki esittää maa- ja metsätalousministeriölle ulkoilulain mukaisen retkeilyalueen perustamista Keuruulle.

Esitettävä retkeilyalue olisi ensivaiheessa noin 9,5 neliökilometrin kokoinen ja sijoittuisi Keurusselän länsirannalle valtion omistamille entisen varuskunnan maille.

Toisessa vaiheessa aluetta voisi esityksen mukaan laajentaa maanomistajien vapaaehtoisuuteen perustuen muun muassa Nyysänniemen edustalla oleville Keurusselän saarille, Pöyhölän ja Viikinhovin väliselle alueelle, Sikoniemen kaakkoiskärkeen sekä Kivelänvuoren ja Karjolan väliselle alueelle Tarhian itäpuolelle.

Keurusselän länsirannalle perustettavaksi esitettävä, ensivaiheessaan noin 9,5 neliökilometrin kokoinen retkeilyalue kartalla vihreällä merkittynä. Kuva: Keuruun kaupunki. KUVA: KEURUUN KAUPUNKI

Esityksen mukaan maanomistajien halukkuutta vapaaehtoiseen maanvaihtoon on retkeilyaluehankkeen esiselvitysvaiheessa ilmennyt ainakin Keurusselän saarten kohdalla.

Kaupunginhallitus valtuutti kaupunginjohtaja Janne Teeriahon jättämään hakemuksen retkeilyalueen perustamisesta ministeriölle maanantaina 28. huhtikuuta.

Maa- ja metsätalousministeriön metsä- ja biotalousyksikön päällikkö Erno Järvinen arvioi aiemmin, että päätökseen retkeilyalueen perustamisesta kuluu kuukausia.

”Retkeilyalue perustetaan valtioneuvoston asetuksella, jonka valmistelu lausuntokierroksineen kestää useamman kuukauden”, Järvinen totesi Suur-Keuruulle torstaina 24. huhtikuuta.

Luontoelämyksiä lähellä runsaita palveluja

Kaupunki selostaa esityksessään ministeriölle suunnitellun alueen sopivan retkeilyalueeksi hyvin sekä luonnon että lähellä olevien palveluiden näkökulmasta.

”Puolustusvoimien käytössä olleen alueen Keurusselän rantaluonto on säilynyt retkeilyn kannalta katsottuna luonnontilaisena ja sopii hyvin matalan kynnyksen retkeilyalueeksi. Alueen luontoarvot ovat mittavat.”

”Lähes tuhannen hehtaarin alueella sijaitsee runsaasti retkeilykäyttöön soveltuvia reittejä, kevytliikenneväyliä, valaistu kuntorata-hiihtolatu, taukopaikkoja, vapaan kelkkailun alue ja ampumarata.”

Kaupunki toteaa alueen rajoittuvan Keurusselän liikuntapuistoon, jossa on hiihtoladut ja kuntoradat, ampumahiihtostadion, jousiampujien maastorata, frisbeegolfrata sekä huolto- ja kokoustiloja ja erämaakirkko.

”Viereisen Keuruun keskustan voi kiertää kanootilla ja keskustassa sijaitsee kaupallisten palvelujen lisäksi muun muassa uimahalli ja keilahalli sekä muita vapaa-ajan palveluita.”

”Kaupungin ylläpitämiä kuntoilu- ja polkuverkostoja on yhteispituudeltaan noin 150 kilometriä. Osa reiteistä soveltuu lapsiperheiden ja ikäihmisten lisäksi myös liikuntarajoitteisten retkeilemiseen”, ministeriölle selvitetään.

Työtä ja tuloja paikallisille toimijoille

Retkeilyalueen paikallistaloudellisista vaikutuksista tehdyn selvityksen mukaan perustettavalla Keurusselän retkeilyalueella kävisi kymmenen vuoden kuluttua 28 700 retkeilijää.

”Määrä työllistäisi 17,6 henkilöä ja olisi kokonaistulovaikutukseltaan noin 2,1 miljoonaa euroa”, ministeriölle arvioidaan.

Arviot pohjautuvat Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen vuonna 2009 kehittämään kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten arviointimenetelmään, jolla Metsähallituksen Luontopalvelut selvittää vuosittain kyseisillä alueilla syntyviä tulo- ja työllisyysvaikutuksia.

Selvityksen tehnyt tutkija Eero Vatanen Itä-Suomen yliopistosta toteaa kuitenkin, että koska retkeilijöiden käyntimääristä ja rahankäytöstä ei ole valmista tietoa eikä edes arviota, niitä on selvitykseen arvioitu apuaineistojen ja keinomuuttujien avulla.

Vuonna 2043 jopa 100 000 retkeilijää

Hän on valinnut arvioiden pohjaksi selvitykseen retkeilyalueiden sekä kansallispuistojen ja retkeilyalueiden yhteistä käyntimäärää vuosina 2010–2019 kuvaavien kasvu-urien joukosta normaalia tasaista kasvua ja kiihtyvää kasvua kuvaavat trendit.

Tasaisen kasvun näkymän mukaan Keurusselän retkeilyalueella vierailisi vuonna 2034 noin 28 700 kävijää ja kiihtyvän kasvun näkymän mukaan 47 500.

Vuonna 2043 aikana ylittyisi tasaisen kasvun näkymän mukaan 40 000 kävijän raja ja kiihtyvän kasvun näkymän mukaan jopa 100 000 kävijän raja.

Eero Vatanen muistuttaa, että kävijämäärien todellinen kehitys on tuntematon, mutta pitää mahdollisena jopa suurempia kävijämääriä.

”On kuitenkin oletettavaa, että Keurusselän sijainti eteläisessä Suomessa on monien kävijöiden saavutettavissa ja sen luonto ja palvelutarjonta tarjoavat hyvät mahdollisuudet jopa kiihtyvän kasvun skenaariota suuremmalle kävijämäärälle.”

”Toisaalta ulkoiset shokit voivat kääntää kehityksen käyrät ylä- tai alaviistoon. Alkuvaiheen äkkimenestystä voi seurata myös nopea tai hiljainen hiipuminen” Vatanen toteaa selvityksessään.

Liite nro 5

Alla ote Erämaapäivien nettisivuista, myös linkki sivuille

<https://mypihlajavesi.fi/eramaapaivat/>

Erämaapäivät 16.-17.8.2025

Pihlaisten erämaa kutsuu jälleen tänä kesänä **16.-17.8.2025**, kun Keuruun Pihlajaveden Erämaapäivät järjestetään jo seitsemännen kerran.

Perinteiseen tapaan lauantaina järjestetään ohjattuja retkiä ja sunnuntaina maisemista voi nauttia omatoimiretkeilemällä. Reiteillä kulkiessa kannattaa myös pysähtyä tutkimaan opastetauluja, jotka esittelevät Pihlaisten luonto- ja kulttuurikohteiden historiaa ja erityispiirteitä. Lisäksi paikkakunnan historiaan voi tutustua useiden tapahtumaviikonloppuna auki olevien näyttelyjen myötä.

Retkievää voi ostaa reittien varrelta tai käydä hakemassa ne reppuusi kioski-kahvio Kauppalasta ([Google Maps](#)).

Tapahtumaviikonloppuna voit myös helposti polkaista reiteille pyörällä tai vaihtoehtoisesti nauttia Pihlaisten laineista kanootin tai kajakin kyydissä. Kanoottivuokrausta hoitaa [Eräopas Jokela](#).

Avaa Pihlajaveden ulkoilureitistön digikartta [tästä](#).

Etukäteisilmoittautumisella varmistat sujuvan retkipäivän: [Ilmoittaudu tästä](#)

Vuoden 2025 tapahtuma on päättynyt. Voit antaa palautetta [palautelomakkeen](#) kautta. Nähdään jälleen ensi vuonna!

Tapahtumaohjelma 2025

Lauantaina 16.8.2025:

- Ohjatut retket Karansalmelta ja Sahanrannasta
 - Koskireitti 7 km patikointi, lähtö klo 10 Karansalmelta ([Google Maps](#))
 - Pihlaisselän saaret ja tarinoita melontaretki. Kesto 4 h. Lähtö klo 11.00 Sahanrannasta ([Google Maps](#)). Saaressa nokipannukahvit. Hinta 25 €.
Kajakit/kanootit/ilmoittautuminen: Eräopas Markku Jokela, p. 040 544 2976
 - Sahanrannassa opastettu melonta klo 12.00 ja 15.00 ([Google Maps](#)). Hinta 10 €/hlö.
- Kolmen saunan saunavaellus klo 11-20. [Ilmoittaudu tästä](#) 11.8.2025 mennessä. Lue lisää [alempaa](#).
- Eräkirjainjahti 16.8.–30.9.2025 – Leppoisa omatoiminen pyöräily- ja kävelyseikkailu Pihlajaveden erämaassa, jossa ratkotaan vihjeitä ja etsitään piilotettuja kirjaimia. Lue lisää [alempaa](#).
- Melontamahdollisuus non-stop tai varauksella Sahanrannasta klo 9-21 ([Google Maps](#)). Eräopas Markku Jokela 040-5442976

- Pihlajaveden Wanhassa pappilassa, avoimet ovet, kirpputori ja Pop Up – vohvelikahvila la klo 10-16 ([Google Maps](#)).
- Iskelmäkävely la klo 15, lähtö Pihlajaveden Wanhan pappilan pihasta ([Google Maps](#)), hinta 25 €, johon kuuluu retkieväs, ilmoittautuminen: 044 317 8871 (max 15 hlö). Kävelyn kesto noin 1,5 h. Reitti noin 2,5 km on helppokulkuinen teitä pitkin etenevä.
- Talutusratsastusta poneilla klo 12-16 ([Google Maps](#)). Hinta 4 €/krt. Puutarhasta löytyy penkkejä ja pöytätilaa omien eväiden nauttimiseen. Myös huussi käytettävissä.
- Karhulankylän työväentalon kentällä jalkapallokroketti ja muita pihapelejä klo 12-15 ([Google Maps](#))
- Kalatirrien nuotanvetonäytös ja perhon sidontaesittelyä Valkeisen uimarannalla klo 13-15 ([Google Maps](#))
- Metsäpuutarha ja Tiedetila avoinna klo 11-16 ([Google Maps](#)).
- Korpikirjaston kirjakahvio (avoinna klo 10–16, ([Google Maps](#)):
 - Klo 10 alkaen tervanpolttonäytös: Olli Rajala sytyttää reaktorinsa ja kertoo prosessista paikan päällä (tervaa myynnissä 5 €/pullo)
 - Klo 13.30 Tarinatuokio (20 minuuttia) lapsille. Mitä metsissämme liikkuu? Todelliset tapahtuneet eläintarinat Korpikirjaston ympäristöstä.
 - Usva-valokuvanäyttely, eläinpiha (lampaita rapsuteltavaksi) ja luontopolku Suokirjastoineen avoinna koko päivän.
 - Lue lisää päivän tapahtumista [alempaa](#).
- Rekolassa tapahtuu ([Google Maps](#)):
 - Klo 11–16 – Puuhapisteitä Rekolan takapihalla : Rekolan takapihalla lapsille ja lapsenmielisille omatoimista tekemistä, kuten jalkapallokrokettiä, keppihevostrata ja ulkopingistä – tule kokeilemaan!
 - Klo 12–15 – Hodarikoju pihapiirissä: Nuoret pojat Otto ja Jussi myyvät hodareita Rekolan pihapiirissä – niin kauan kuin tavaraa riittää!
- lähiLUMO-luento ja luontokävely (klo 12:00–14:00, Sahanranta → Erämaakirkko)
 - Tietoa luonnon monimuotoisuudesta ja kulttuuripalveluista – katso lisätiedot [alta](#).
- Soppatykkiruokailu Karansalmen kylätalolla klo 12-15 ([Google Maps](#)). **Ilmoittaudu tästä** 14.8. mennessä.
- Leirisaaren uikkarisauna klo 12-15 ([Google Maps](#))
- Pihlajaveden Wanhan pappilan telttasauna klo 17-20 ([Google Maps](#))
- Leirisaassa turvesauna, tunnin hoito 15 €/hlö, klo 15-18 ([Google Maps](#)). Hyvinvointipalvelut Pihlaja varaukset p. 0404132994 tai hyvinvointipalvelutpihlaja@gmail.com
- Erämaakirkon esittely klo 14, Matti Lappi ([Google Maps](#))

- Erämaan valloitus kolmiottelu klo 16-17 Sahanrannassa ([Google Maps](#)), Osallistumismaksu 10 €.
- Korikiipeily klo 19-20, Sahanranta ([Google Maps](#))
- Sahanrannan iltaohjelmaa ([Google Maps](#))
 - Karaokeisäntä Tapani Lintula laulattaa karaokekansaa klo 14-17
 - Tampereella ja Keuruun Nyyssänniemessä tunnettu laulaja ja laulunkirjoittaja Lari Juhannusvuori esiintyy klo 17.30-19. Tervetuloa, Pihlajaveden kyläyhdistys tarjoaa keikan.
 - Kahvio palvelee klo 22 saakka
- Erämaakirkon iltahartaus klo 21.15 ([Google Maps](#)). 4 km patikointi/melonta (edestakaisin) lähtö Sahanrannasta klo 20.30 ([Google Maps](#)).
- Lepakkoretki klo 22 Erämaakirkon kirkkokanavalla ([Google Maps](#))
- Lisäksi alueella useita oheiskohteita, joihin voi tutustua tai harrastaa muita aktiviteetteja. Kts. myös näyttelyt.

ERÄMAA

piivi

16.–17.8.2025

KEURUUN PIHLAJAVEDEN

LAUANTAI 16.8.

OHJATUT RETKET KARANSALMELTA, SAHANRANNASTA JA PIHLAJAVEDEN WANHASTA PAPPILASTA

- Klo 10 Karansalmi Koskireitti 7 km patikointi
- Klo 11 Sahanranta Pihlaisselän saaret ja tarinoita melontaretki. Kesto 4 h. Saaressa nokipannukahvit. Hinta 25 €. Kajakit/kanootit/ilmoittautuminen: Eräopas Markku Jokela, p. 040 544 2976
- Klo 12 ja 15 Sahanranta, opastettu melonta. Hinta 10 €/hlö.
- Klo 15 Pihlajaveden Wanhasta pappilasta Iskelmäkävely. Hinta 25€ (sis. eväät). Ilmoittautuminen ja tiedustelut Lari, p. 044 3178 871

KORPIKIRJASTON KIRJAKAHVIOSSA TAPAHTUU

Tervanpolttoa klo 10 alkaen Olli Rajalan johdolla.

LÄHILUMO

Lähiluonnon merkitys, Sahanrannassa biologi Janne Laitisen ja argeologi Tiina Kiviojan johdolla. Klo 12-12.30 Luonnon monimuotoisuus – luonnon ekosysteemipalveluiden kulttuuripalvelut. Klo 13-13.30 Luontosuhde – luonnon ekosysteemipalveluiden kulttuuripalvelut. Klo 13.30-14 Opastettu kävelysiirtymä erämaakirkon esittelyyn 2 km, havainnoiden luontoa.

KALATIRRIEN NUOTANVETONÄYTÖS JA PERHON SIDONTAESITTELYÄ

Valkeisen uimarannalla klo 13-15.

ERÄMAAKIRKON ESITTELY

Klo 14, Pertti Jartti.

ERÄMAAN VALLOITUS KOLMIOTTELU

Sahanrannassa klo 16-17. Osallistumismaksu 10 €

KORIKIIPEILY

Sahanrannassa klo 19-20.

SAHANRANNAN ILTAOHJELMAA

Klo 17-20. Kahvio palvelee klo 10-22.

ERÄMAAKIRKON ILTAHARTAUUS

Klo 21.15, 4 km patikointi/melonta (edestakaisin), lähtö Sahanrannasta klo 20.30.

LEPAKKORETKI

Klo 22 Erämaakirkon kirkkokanavalla.

SUNNUNTAI 17.8.

HERÄÄ ERÄMAAHAN!

Lempeä Yin-aamujooga Sahanrannassa klo 9.00. Hinta 10€. Ilmoittautumiset Sarille, p. 044 555 0809.

TIEDEtila JA METSÄPUUTARHA

Tiedetilän luonnonkukkien sadonkorjuu ja luonnonyrttien opastus klo 11 ja 14.

LASTEN MELONTA KOIPIJOELLE

Klo 12.00 Sahanrannasta (aikuiset voi lähteä mukaan). Hinta 5€/lapsi, 10 €/aik.

FRISBEEGOLFKISAT

Klo 12 Koipikankaan kenttä.

RETKI RAISKIN LUONNONSUOJELUALUEELLE

Tiedetilalta klo 13.00.

REKOLAN (PIHLAJAVEDEN VANHA)

HAUTAUSMAAN ESITTELY

Klo 11. Museon amanuenssi Helena Kukkamo.

PIHLAJAVEDEN UUDEN KIRKON ESITTELY

Klo 12.30. Museon amanuenssi Helena Kukkamo.

Sunnuntaina 17.8.2025:

- Herää erämaahan! Lempää Yin-aamujooga Sahanrannassa klo 9.00 ([Google Maps](#)). Mukaan oma matto ja halutessa viltti loppurentoutukseen. Ohjaa Sari Kaakkomäki. Säävaraus, toteutuu jos osallistujia on vähintään 8. Kesto 45-60 min. Hinta 10 €, maksu käteinen (tasaraha) tai MobilePay. Ilmoittautumiset Sarille 044 555 0809.
- Pihlajaveden Wanhassa pappilassa avoimet ovet, kirpputori ja Pop Up – vohvelikahvila su klo 10-16 ([Google Maps](#)).
- Tiedetilan luonnonkukkien sadonkorjuu ja luonnonyrttien opastus klo 11 ja 14. Metsäpuutarha ja Tiedetila avoinna klo 11-16 ([Google Maps](#)).
- Karhulankylän työväentalon kentällä jalkapallokroketti ja muita pihapelejä klo 12-15 ([Google Maps](#)).
- Lasten melonta Koipijoelle klo 12.00 (aikuiset voi lähteä mukaan) 5 €/lapsi 10 €/aik. Lähtö Sahanrannasta ([Google Maps](#)).
- Retki Raikin luonnonsuojelualueelle Tiedetilalta klo 13.00 ([Google Maps](#)).
- Korpikirjaston kirjakahvio (avoinna klo 10-16 [Google Maps](#)):
 - klo 13.30 Tarinatuokio (20 minuuttia) lapsille. Mitä metsissämme liikkuu? Todelliset tapahtuneet eläintarinat Korpikirjaston ympäristöstä.
 - Usva-valokuvanäyttely, eläinpiha ja luontopolku maailman ainoaan Suokirjastoon avoinna koko päivän.
 - Lue lisää päivän tapahtumista [alempaa](#).
- Rekolassa tapahtuu ([Google Maps](#)):
 - Klo 11–16 – Puuhapisteitä Rekolan takapihalla : Rekolan takapihalla lapsille ja lapsenmielisille omatoimista tekemistä, kuten jalkapallokrokettia, keppihevostata ja ulkopingistä – tule kokeilemaan!
 - Klo 12–15 – Hodarikoju pihapiirissä: Nuoret pojat Otto ja Jussi myyvät hodareita Rekolan pihapiirissä – niin kauan kuin tavaraa riittää!
- Rekolan (Pihlajaveden vanha) hautausmaa: Museon amanuenssi Helena Kukkamo esittelee klo 11 ([Google Maps](#)).
- Pihlajaveden uusi kirkko: Museon amanuenssi Helena Kukkamo esittelee klo 12.30 ([Google Maps](#)).

- Iskelmäpolku su klo 13, lähtö Pihlajaveden Wanhan pappilan pihasta ([Google Maps](#)), hinta 50 €, johon kuuluu retkieväs, ilmoittautuminen: 044 317 8871. Retken kesto noin 4 tuntia. Reitti noin 7 km teitä ja polkuja pitkin etenevä.
- Pihlajaveden kotiseutumuseon makasiini: Akseli Gallen-Kallelan jalanjäljissä – luento taiteilijan elämästä Keuruulla, Juhani Järvinen klo 14.00 ([Google Maps](#))
- Frisbeegolfkisat klo 12 Koipikankaan kenttä ([Google Maps](#), ilmoittautuminen: [Metrix](#)).
- Talutusratsastusta poneilla klo 12-16 ([Google Maps](#)). Hinta 4 €/krt. Puutarhasta löytyy penkkejä ja pöytätilaa omien eväiden nauttimiseen. Myös huussi käytettävissä.
- Melontamahdollisuus Sahanrannasta ([Google Maps](#)) non-stop tai varauksella klo 10-15
Eräopas Jokela p. 040-5442976
- Eräkirjainjahti 16.8.–30.9.2025 – Leppoisa omatoiminen pyöräily- ja kävelyseikkailu Pihlajaveden erämaassa, jossa ratkotaan vihjeitä ja etsitään piilotettuja kirjaimia. Lue lisää [alempaa](#).